BIBLIOTHECA UNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS
5395
Czasopismo
II
B. 71.

„Tarnowianin“

KALENDARZ

na rok

1903.

Rocznik XXIV.

Cena 30 cnt.

TARNÓW.
Drukiem i nakładem Józefa Pisza w Tarnowie.
1902.

Kalend 404.

Stale jako dobra uznana,
w każdej rodzinie używana

Kathreinera

Kneippowska kawa słodowa

często naśladowana, lecz nigdy nie zrównana,

jest jedyna, która łączy ulubiony zapach kawy ziarnistej ze zdrowymi czynnikami słodu.

Uprzejmie upraszamy **przy zakupnie nie żądać tylko „kawy słodowej“ jednak wyraźnie:**

Kathreinera Kneippowskiej kawy słodowej i uważać na oryginalne opakowanie jak tu uwidocznione. Inaczej opakowana, lub otwarto ważona kawa słodowa, nigdy nie jest

„Kathreinera“!

„TARNOWIANIN"

KALENDARZ

polski, ruski i żydowski

ASTRONOMICZNY, GOSPODARSKI I DOMOWY

wypracowany na południk tarnowski

z zastosowaniem czasu średnio-europejskiego

na rok zwyczajny

1903.

B J

ROCZNIK XXIV.

Biblioteka Jagiellońska
1002499465

TARNÓW.

Drukiem i nakładem Józefa Pisza.

1903.

Tablica wschodu i zachodu słońca,

długość dnia i godzin, które zegar nasz według czasu średnio-europejskiego czyli zegaru kolejowego pokazywać winien w chwili prawdziwego południa, wskazanego przez kompas czyli zegar słoneczny.

Miesiące	Dni	Wschód słońca G.	Wschód słońca M.	Zachód słońca G.	Zachód słońca M	Długość dnia G.	Długość dnia M.	Godzina połud. G.	Godzina połud. M.
Styczeń	1	7	22	3	34	8	12	11	18
	10	7	19	3	44	8	25	11	21
	20	7	13	3	58	8	45	11	25
Luty	1	7	1	4	16	9	6	11	26
	10	6	47	4	33	9	48	11	31
	20	6	30	4	47	10	17	11	38
Marzec	1	6	15	5	—	10	45	11	27
	10	5	55	5	15	11	20	11	35
	20	5	36	5	29	11	53	11	22
Kwiecień	1	5	10	5	47	12	37	11	18
	10	4	53	5	59	13	6	11	16
	20	4	36	6	12	13	36	11	14
Maj	1	4	13	6	30	14	17	11	11
	10	3	57	6	44	14	48	11	10
	20	3	46	6	57	15	11	11	11
Czerwiec	1	3	35	7	9	15	44	11	12
	10	3	30	7	16	15	56	11	13
	20	3	20	7	22	15	58	11	15
Lipiec	1	3	34	7	20	15	46	11	17
	10	3	40	7	16	15	36	11	18
	20	3	50	7	6	15	16	11	18
Sierpień	1	4	5	6	53	14	48	11	19
	10	4	18	6	37	14	19	11	17
	20	4	31	6	20	13	49	11	15
Wrzesień	1	4	47	5	59	13	12	11	13
	10	5	—	5	40	12	40	11	10
	20	5	14	5	50	12	6	11	7
Październik	1	5	29	4	57	11	28	11	3
	10	5	42	4	38	10	56	11	—
	20	5	56	4	20	10	24	10	58
Listopad	1	6	16	3	50	9	43	10	57
	10	6	31	3	45	9	14	10	57
	20	6	46	3	44	8	48	11	—
Grudzień	1	6	59	3	22	8	23	11	—
	10	7	10	3	23	8	13	11	6
	20	7	19	3	25	8	6	11	12
	30	7	22	3	32	8	10	11	17

A więc, jeżeli np. dnia 10. lutego kompas pokazuje południe czyli godzinę 12, to zegarek nasz wskazywać winien podług rubryki przez godzinę południową oznaczonej, godz. 11 m. 31., zaś w czasie południa przez kompas wskazanego, np. dnia 10 listopada, zegarek nasz wskazywać winien g. 10 m. 57., itp.

5395
11 cz

Rok 1903

jest pod względem astronomicznym i fizycznym rokiem zwyczajnym, mającym 365 dni. Jako rok kalendarzowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia 1903 r. o północy.

Dzieli się na 4 pory astronomiczne, które rozpoczynają się:

Wiosna	d. 21 marca	o g. 8 wieczór,	w chwili	wstąpienia	słońca	w znak	barana.
Lato	„ 22 czerwca	„ 4 popoł.	„	„	„	„	raka.
Jesień	„ 24 września	„ 7 rano	„	„	„	„	wagi.
Zima	„ 23 grudnia	„ 1 w nocy	„	„	„	„	koziorożca.

Zaćmienia przypadające w roku 1903.

W roku 1903 przypadają dwa zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca, z których tylko oba zaćmienia księżyca w naszych okolicach widzialne będą.

Pierwsze zaćmienie słońca dnia 29go marca, widzialne będzie tylko w większej części Azyi, w północno-zachodniej Ameryce, w północnych okolicach podbiegunowych i na północnej części Wielkiego Oceanu.

Drugie zaćmienie słońca dnia 21go września, widzialne będzie tylko w południowo-wschodniej Afryce, na południowych wybrzeżach Australii, na południowych częściach Indyjskiego Oceanu i w południowych okolicach podbiegunowych.

Pierwsze zaćmienie księżyca dnia 12 kwietnia, zaczyna się o godz. 11 min. 32 w nocy, a kończy się o godz. 2 min. 49. — Widzialne będzie w większej części Azyi, na Indyjskim Oceanie, w Europie, Afryce, na Atlantyckim Oceanie i w Ameryce.

Drugie zaćmienie księżyca dnia 6 października, zaczyna się o godz. 2 min. 38 popoł., a kończy się o godz. 5 min. 52. — Widzialne będzie w zachodniej Ameryce północnej, na Wielkim Oceanie, w Australii, w Azyi, na Indyjskim Oceanie i w większej części Europy i Afryki.

Tablica świąt ruchomych.

Uroczystość Imienia Jezus (w drugą niedzielę po 3 Królach) 18 stycznia; — Starozapustna (w 3-cią niedzielę przed 1-szą niedzielą w poście) 8 lutego; — Popielec 25 lutego; — Uroczystość 7 boleści N. M. P. (w piątek przed Wielkim Piątkiem) 3 kwietnia; Wielkanoc (niedziela po wiosennem porównaniu dnia z nocą) 12 kwietnia; — Uroczystość opieki św. Józefa (3-cia niedziela po Wielkanocy) 3 maja; — Wniebowstąpienie Pańskie (w 40 dni po Wielkanocy) 31 maja; — Zielone Swięta (w 2-gą niedzielę po Wniebowstąpieniu Pańskiem) 31 maja; — Sw. Trójcy (w 1-szą niedzielę po Zielonych Swiętach) 7 czerwca; — Boże Ciało (w czwartek po Swiętej Trójcy) 11 czerwca; — Uroczystość Serca Jezusowego (w piątek po oktawie Bożego Ciała) 19 czerwca; — Uroczystość bł. Jana z Dukli (w 1-szą niedzielę po oktawie śś. Piotra i Pawła) 12 lipca; — Uroczystość śś. Aniołów Stróżów (niedziela, która w 7 dni od 29 sierpnia do 4 września przypadnie) 6 września; — Uroczystość Im. P. Maryi (w niedzielę po Narodzeniu N. M. P.) 13 września; — Uroczystość Różańca św. (1-sza niedziela w październiku) 4 października; — Uroczystość poświęcenia Kościoła (3-cia niedziela w październiku) 18 października; — Uroczystość opieki

N. M. P. (2-ga niedziela w listopadzie) 8 listopada; — Uroczystość św. Stanisława Kostki (w 1-szą niedzielę po 13 listopada) 15 listopada; — Niedziela pierwsza Adwentu 29 listopada.

Wigilie:

a) do Zielonych Swiątek;
b) do śś. Apost. Piotra i Pawła;
c) do Wniebowzięcia N. M. P.
d) do Wszystkich Swiętych;
e) do Niepokal. Pocz. N. M. P.;
f) do Bożego Narodzenia.

Wigilia przypadająca w niedzielę, przenosi się na sobotę poprzedzającą.

Posty nakazane:

1. Wielki post, trwający od środy popielcowej do Wielkanocy.
2. Post adwentowy, w środę, piątek i sobotę po 1-ej niedzieli adwentowej do Bożego Narodzenia.

Dni normowe:

Kościelne:

Trzy ostatnie dni wielkiego tygod. 9, 10 i 11 kwietnia.
Dzień Bożego Ciała 11 czerwca.
Wigilia Bożego Narodzenia dnia 24 grudnia.

Dworskie:

28 czerwca wigilia rocznicy skonu ces. Ferdynanda I.
9 września wigilia rocznicy skonu ces. Elżbiety, małżonki cesarza Franciszka Józefa.

W niedzielę wielkanocną i Zielonych Świątek i w dzień Bożego Narodzenia 25 grudnia, przedstawienia teatralne i inne widowiska mogą być dawane tylko na cele dobroczynne i za zezwoleniem Zwierzchności. W dnie te bale publiczne i tańce są zabronione.

Dni krzyżowe:

W poniedziałek, wtorek i środę przed Wniebowstąpieniem Pańskiem, to jest 18, 19 i 20 maja.

Suchedni:

a) w środę, piątek i sobotę po 1-szej niedzieli postu, to jest: 4, 6 i 7 marca;
b) w środę, piątek i sobotę po Zielonych Swiętach, to jest: 3, 5 i 6 czerwca;
c) w środę, piątek i sobotę po Podwyż. św. Krzyża, to jest: 16, 18 i 19 września;
d) w środę, piątek i sobotę po św. Łucyi, to jest: 16, 18 i 19 grudnia.

Ferye sądowe:

Wszystkie niedziele i święta uroczyste; od Bożego Narodzenia do Trzech Króli; od niedzieli kwietniej do poniedziałku Wielkanocnego; dni krzyżowe; 10 ostatnich dni w lipcu i 10 pierwszych w październiku.

W sądach górniczych niedziele i święta, tudzież dni suplikacyj publicznych.

Dwanaście znaków zwierzyńca niebieskiego.

Znaki wiosenne:		Znaki jesienne:	
Baran	♈	Waga	♎
Byk	♉	Niedźwiadek	♏
Bliźnięta	♊	Strzelec	♐
Znaki letnie:		Znaki zimowe:	
Rak	♋	Koziorożec	♑
Lew	♌	Wodnik	♒
Panna	♍	Ryby	♓

Kalendarz żydowski.

Żydzi liczą czas nie jak my, od Narodzenia Chrystusa Pana, ale od stworzenia świata. Kalendarz swój układają w ten sposób, ażeby Pascha czyli Wielkanoc przypadła dnia 15-go miesiąca Nissan (który w bieżącym roku 1903 przypada dnia 12 kwietnia) poczem po upływie dni 163 następuje rok nowy.

W ten sposób na każdy rok ery chrześcijańskiej przypada u żydów druga część roku bieżącego ery żydowskiej i pierwsza część roku nowego.

Na bieżący rok ery chrześcijańskiej 1903 przypada więc większa część roku **5663,** który rozpoczął się dnia 2 października 1902 miesiącem Tiszri, a skończy się dnia 21 września 1903 r. miesiącem Elul i jest rokiem zwyczajnym, mającym 355 dni, — i mniejsza część roku **5664,** który się zacznie dnia 22 września 1903 miesiącem Tiszri i będzie rokiem zwyczajnym, mającym 382 dni.

Płanetą panującą w r. 1903 jest
JOWISZ.

Jest to największa po słońcu planeta ze znanych dotąd w systemie słonecznym, a jak wykazały ścisłe obliczenia, masa jej wynosi 3 razy tyle, co masa wszystkich razem wziętych ciał niebieskich.

Ogromu tego dowiodą najlepiej cyfry: Oto średnica Jowisza wynosi 143.760 Km., jest zatem 11 razy większy od ziemi, a że masa jego jest 308 razy większa od naszego globu, przeto obliczono, że z jednego Jowisza możnaby zrobić 1330 kul tej objętości co ziemia. W obrocie swoim dokoła słońca, od którego oddalony jest 900,000.000 Km., przebiega Jowisz tylko 13 Km. na sekundę, to znaczy, że bieży 2·3 razy powolniej niż ziemia, a mimo tego szalony jeszcze ruch jego w przestrzeni spowodował tak znaczne spłaszczenie na obu biegunach, że nawet wolnem okiem da się poznać, wynosi bowiem 6700 Km. po obu stronach osi, podczas gdy ziemia zaledwie 21 Km. na biegunach się obniża. Odkrycie to, dokonane w r. 1673 przez Picarda, było pierwszem spostrzeżeniem spłaszczenia ciał niebieskich w ogóle i stało się źródłem wielu innych odkryć. Na jednorazowe odbycie swej drogi dokoła słońca, potrzebuje Jowisz 11 lat 14 dni i 20 godzin, a równocześnie z tą podróżą odbywa bardzo szybki ruch obrotowy dokoła własnej osi, która zaledwie na 3 stopnie do ekliptyki jest nachylona i skutkiem tego zmiany pór roku na Jowiszu prawie nie istnieją, natomiast mieszkańcy obu biegunów (jeśliby byli) mieliby naprzemian po 6 lat trwające dni albo noce. Długość doby na Jowiszu równa się zaledwie 10 go-

dzinom naszego dnia ziemskiego, na jeden bowiem obrót dokoła swej osi potrzebuje on 9 godzin 55 min. i 34 sekund. Jowiszowi towarzyszy w przestrzeni 5 księżyców, zwanych „trabantami“, których geneza jest taka sama, jak księżyców Saturna, o których w przeszłym roku wspominaliśmy. Cztery z tych księżyców odkrył Galileusz w r. 1610, i nadał im nazwy trzech ulubienic i jednego ulubieńca Jupitera: Jo, Europa, Kallisto i Ganimed, („wielka niedźwiedzica“),—5-ty zaś, spostrzeżony po raz pierwszy w r. 1861 przez Barnarda, stanowi najmniejsze ciało niebieskie, znane dotąd w systemie planetarnym, średnica jego bowiem wynosi zaledwie 160 Km. Wszystkie te księżyce pokazują się w zaćmieniu podczas każdej pełni, a obserwacya tego faktu o tyle łatwiejsza dla astronomów, że nawet niezbyt silnym teleskopem dokładnie dokonaną być może, stała się źródłem wielu innych odkryć, a mianowicie: poznania zasady szybkości światła, która według ogłoszonych w r. 1675 obliczeń Olafa Römera 40.000 mil na sekundę wynosi, — oznaczenia geograficznej długości, — a zarazem kierowania się nią w żegludze morskiej i t. p. Jowisz jest dla księżyców swoich tem — czem słońce dla ziemi, t. j. udziela im światła i ciepła tyle, że może się na nich wszelkie organiczne rozwijać życie. Słońce, z powodu niezmiernego oddalenia od tej planety, wydaje się z Jowisza 5 razy mniejsze niż ze ziemi i posyła tam 27 razy mniej światła i ciepła. Za to gdyby kto z pierwszego księżyca obserwował Jowisza, przedstawiłby mu się tenże jako olbrzymia kula, o 40 razy większej średnicy, niż słońce dla naszego oka posiada

Już przez miernie powiększające lunety widzieć można na powierzchni Jowisza mnóstwo plam ciemnych i jasnych, zmieniających często swe położenie, jakkolwiek wszystkie równolegle do równika się grupują, — a w r. 1878 spostrzeżono na nim plamę silnie czerwoną, o której już przed 300 laty wspominali uczeni, a którą przyjęto jako dowód, że Jowisz znajduje się jeszcze częściowo w stanie rozżarzenia i że zarówno na powierzchni jak i we wnętrzu jego odbywają się dotąd geologiczne przewroty.

Używany w kosmografii symbol Jowisza (♃) pochodzić ma podobno ze starożytnego sposobu wyrażania jednym znakiem nazwy bożka Zeus, którego rzymskiem mianem „Jupiter“ albo „Jowisz“ planetę w r. 1903 nad ziemią panującą, nazwano. Bóg ten — według mytów pogańskich, dzierżył na Olimpie niepodzielną władzę, zdobytą podstępem matki swej Rei, na małżonku Saturnie, i właśnie ogrom jego potęgi zidentyfikowano z ogromem planety i nadano jej miano wszechwładcy, starając się wynaleść w niej wszystkie te zalety, które cechowały dłutem Fidyasza uwiecznionego pana niebios. I oto jak Zeus świętego prawa gościnności gorącym był opiekunem, za co „Xeniosa“ zyskał przydomek, tak planeta Jowisz pięciu towarzyszy podróży na terytoryum swej atmosfery bezustanku gości,—a jako bóg ów, wstrząsnąwszy „egidą“, cudowną tarczą swoją, użyźniający wśród spieki słonecznej deszcz zsyła na pola, tak czas panowania Jowisza nad ziemią pięknym odznacza się urodzajem. A że Zeus był przedewszystkiem opiekunem życia rodzinnego i związków społecznych, przeto w roku jego władania naszym globem wiele szczęśliwych zawiera się związków małżeńskich i wielka liczba dzieci, zwłaszcza chłopców, na świat przychodzi.

Według długoletnich doświadczeń gospodarskich, rok pod panowaniem Jowisza zostający, obdarza nas wilgocią na wiosnę i w jesieni, częstymi gromami w lecie, a wiatrem w zimie—mimo to jednak plony bywają obfite.

Genealogia domu cesarskiego.

Franciszek Józef I. (Karol), syn arcyks. Franciszka Karola Józefa i arcyks. Zofii Fryderyki Doroty bawarskiej, cesarz Austryi, król Węgier i Czech, W. Ks. Siedmiogrodu itd., urodzony 18 sierpnia 1830 r., wstąpił na tron Austryi 2 grudnia 1848 r. na mocy abdykacyi stryja Ferdynanda I.; koronowany królem Węgier 8 czerwca 1868. — Żona jego:

Elżbieta, Amalia Eugenia, córka Maksymiliana Józefa, księcia bawarskiego Wittelsbach, z linii Dwóch mostów-Birkenfeld, ur. dnia 24 grudnia 1837, zmarła dnia 10 września 1898 w Genewie.

Dzieci: 1) Zofia, Fryderyka, Dorota, Marya, Józefa, ur. w Wiedniu 5 marca 1855 r. zmarła 29 maja 1857 r.

2) Gizela, Luiza, Marya, ur. 12 czerwca 1856 r. w Luxemburgu, zaślubiona 20 kwietnia 1873 Leopoldowi ks. bawarskiemu (ur. 9 lutego 1846 r.)

3) Arcyksiąże Rudolf, Franciszek, Karol, Józef, ur. 21 sierpnia 1858 r. zmarł 30 stycznia 1889 w Meyerling. Małżonka jego Stefania, Klotylda, Luiza, Hermina, Marya, Karolina, córka króla Belgii Leopolda II., ur. 21 maja 1864*).

Z małżeństwa tego pozostała córka **Elżbieta**, Marya Henryka, Stefania, Gizela, ur. 2. września 1883, zaślubiona 25. stycznia 1902. w Hetzendorf Ottonowi ks. Windischgrätz.

4) Marya, Walerya, Matylda, Amalia ur. w Budzie 22 kwietnia 1863 r. zaśl. 31 lipca 1890 arcyks. Franciszkowi Salwatorowi (ur. 21 sierp. 1866 r.)

Bracia Jego Cesarskiej Mości: 1) Maksymilian I. Ferdynand Józef cesarz Meksyku, ur. 6 lip. 1832, † 19 czer. 1867. (Żona jego Karolina, córka króla Belgii Leopolda I. ur. 7. czerw. 1840, zaśl. 27 lipca 1858).

2) Karol, Ludwik, Józef, Marya, ur. 30 lipca 1833, † 19 maja 1896. Z drugiego małżeństwa z Maryą Annuncyatą księżną Sycylii († 4 maja 1870) pozostało 4 dzieci:

Franciszek Ferdynand, arcyks. d'Este, ur. 18 grudnia 1863, ożeniony d. 1 lipca 1900 z hrabianką Zofią Chotekówną.**)

Otto Franciszek Józef, ur. 21 kwietnia 1865, ożeniony z Maryą, Józefiną księż. saską.

Ferdynand Karol Ludwik, ur. 27 grudnia 1868.

Małgorzata Zofia, urodz. 13 maja 1870, zaślub. ks. Albertowi Wirtemberskiemu.

Z 3-go małżeństwa z Maryą Teresą, córką don Miguela, króla Portugalii, pozostało dwoje dzieci:

Marya Annuncyata, ur. 31 lipca 1876.

Elżbieta, ur. 7 lipca 1878.

3) Ludwik Wiktor, ur. 15 maja 1842.

---

*) Arcyksiężna wdowa Stefania, z powodu powtórnego zamęścia z hr. Elemerem Lonyayem (ślub odbył się 22 marca 1900) zrzekła się wszelkich praw dynastycznych i otrzymała od cesarza tytuł „hrabiny de Hohenberg".

**) Z powodu tego małżeństwa otrzymała hrabianka Chotekówna tytuł księżnej Reichstadzkiej, a arcyksiążę musiał złożyć przysięgę, iż zrzeka się dla żony tytułu Cesarzowej, a dla potomków prawa do następstwa tronu i noszenia tytułu arcyksiążąt. Z małżeństwa tego urodził się dnia 28. września 1902 syn, Maksymilian Karol.

Styczeń, Januarius, Henwar ma dni 31.

Dni	Rzymsko katolickie.	Grecko-katolickie.	Prosiniec Ledzień. Słowiańskie	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 C.	**Nowy Rok** Mieczysł.	19 Wonyfatya	Mieczysław	☽
2 P.	Makarego opata	20 Ihnatyja	Strzeżysław	Pierwsza kwadra
3 S.	Genowefy panny.	21 Julyanny mucz.	Własytmiła	d. 6 o godz 10
1.	Ew. u Mat. św. w R. 2. W owym czasie gdy Herod um.	Knyha Rożd. Chrysta Mat. 1.		m. 54 wieczór. Pogod. i mroźno.
4 N.	**D. po N. R.** Tytusa	22 **N. pr. Rożd. Hł. 4.**	Dobromir	
5 P.	Telesfora biskupa	23 10 Mucz. w Kr.	Własytbór	
6 W.	**Trzech Króli** K. M. B.	24 Jewhenyi †	Bojomir	Pełnia d. 13 o g. 3
7 Ś.	Walentego b.	25 **Rożdest. Chryst.**	Swiętosław	m. 14 popoł.
8 C.	Seweryna opata	26 **Sobor. Pr. Bohor.**	Mścisław	Powietrze pogod. i łagodne.
9 P.	Marcyanny panny	27 **Stefana Mucz.**	Władymira	
10 S.	Pawła pustelnika	28 2000 Mucz.	Dobrosław	☾
2.	Ew. u Łuk. św. w R. 2. O Chryst. w 12 latach.	Jisus uchodyt do Ehyptu. Mat. 2.		Ostatnia kwadra d. 20 o godz. 12
11 N.	**1. po 3 Król.** Higina	29 **N. po Rożd. Hł. 5.**	Krzesimir	m. 46 popoł.
12 P.	Honoraty panny	30 Anysyi m.	Czesława	Deszcz i śnieg.
13 W.	Hilarego bisk.	31 Mełanyi Rym.	Bogomir	
14 Ś.	Feliksa z Noli	1 **Henwar 1903.**	Radogost	
15 C.	Maura opata	2 Sylwestra	Domosław	Nów d. 28 o g. 5
16 P.	Marcelego I. pap.	3 Małachia	Włodzimirz	m. 36 wieczór.
17 S.	Antoniego pust.	4 Sobor 70 Apost.	Rościsław	Snieg, przy poł. wietrze deszcz
3.	Ew. u Jana ś. w R. 2. O godach w Kanie galilej.	Joan prepowidajet w odpust. Mark. 1.		
18 N.	**2. po 3 Kr.** *Im. Jez.*	5 **N. pr. Boh. Hł. 6.**	Jaropełk	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
19 P.	Ferdynanda	6 **Bohojawl. Hosp.**	Ratymir	
20 W.	Fab. i Sebast.	7 Sobor św. Joana	Sebastyan	
21 Ś.	Agnieszki p. m.	8 Hryhorija isp.	Jarosława	Do 3 posępno i zimno, 6 i 7
22 C.	Wincentego m.	9 Połyjewkta m.	Witysław	śnieg z deszczem,
23 P.	*Zaślubienie N. M. P.*	10 Heorhija isp.	Wrócisława	9 posępno, 11
24 S.	Tymoteusza	11 Fteodozya pr.	Chwalibóg	śnieg, od 13 do 20
4.	Ew. u Mat. św. w R. 8. O uzdrowien. trędowatego	Josyf opuszczajet Nazaret. Mat. 4.		posępno i mroźno, 21 silny mróz, 22
25 N.	**3. po 3 Król.** Naw. ś. P.	12 **N. 1 po Boh. Hł. 7.**	Miłosz	i 23 zawierucha
26 P.	Polikarpa biskupa	13 Ermyła i Str.	Skarbimir	śnieżna, 24 i 25
27 W.	Jana Chryzostoma	14 S. S. Otec w S.	Przybysław	jasno i zimno, 26 silny mróz, potem
28 Ś.	Karola Wielkiego	15 Pawła Wtyw.	Radomir	aż do końca nie-
29 C.	Franciszka Salez.	16 Pokł. wer. s. Petr.	Zdzisław	przyjemnie.
30 P.	Martyny panny	17 Antonya weł.	Dobrogniew	
31 S.	Piotra Nol.	18 Aftanazya pr.	Spitogniew	

Kalendarz żydowski. 9-go stycznia 10 Tebet 5663. Post. Oblężenie Jerozolimy. — 29-go stycznia 1-go Szebat.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na kozły, rogacze, lisy, cietrzewie i głuszce, pardwy i dropie, ptactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Luty, Februarius, Luteń ma dni 28.

Siczeń, Luty.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Słowiańskie.
5.	Ew. u Mat. św. w R. 8. O łódce Chrystusa.	O Zakchei. Łuk. 19.	
1 N.	**4 po 3 Kr.** Ignacego	19 **N. 2 po Boh. Hł. 8.**	Żegota
2 P.	**N. P. M. Gromnicznej**	20 Ewfymija weł.	Miłosława
3 W.	Błażeja biskupa	21 Maksyma ep.	Błażej
4 Ś.	Weroniki panny	22 Tymofteja ap.	Witosława
5 C.	Agaty panny m.	23 Kłymenta m.	Dobrochna
6 P.	Doroty panny m.	24 Xenyi prep.	Bohdana
7 S.	Romualda opata	25 Hryhorya	Sulisław bł.
6.	Ew. u Mat. św. w R. 20. O robotnikach w winnicy.	O Mytari i Farysei. Łuk. 18.	
8 N.	**Starozap.** Jana z M.	26 **N. o M. i F. Hł. 1.**	Gniewomir
9 P.	Apolonii p. m.	27 Joana Chryz.	Gorysław
10 W.	Scholastyki panny	28 Jefrema	Tomiła bł.
11 Ś.	Lucyusza biskupa	29 Ihnatya mucz.	Świętochna
12 C.	Eulalii p. m.	30 **Trech Światyt.**	Radzyn św.
13 P.	Katarzyny Ricci	31 Kyra i Joana	Jordan św.
14 S.	Walentego biskupa	1 **Fewr.** Tryfona	Niemir
7.	Ew. u Łuk. św. w R. 8. O nasieniu i wielor. roli.	O obłudnom syni. Łuk. 15.	
15 N.	**Mięsop.** Faustyna	2 **N Stritenje Hosp.**	Szczęsław
16 P.	Julianny panny	3 Symeona i Anny	Milada bł.
17 W.	Konstancyi panny	4 Isydora	Świętorad
18 Ś.	Flawiana	5 Ahaftyi mucz.	Wielosława
19 C.	Konrada pust.	6 Wukoła prep.	Czcisława
20 P.	Nicefora męcz.	7 Parftenija ep.	Ludomił
21 S.	Eleonory królowej	8 Fteodora S.	Onosława
8.	Ew. u Łuk. św. w R. 18. O uzdrowieniu ślepego.	O strasznom sudi Mat. 25.	
22 N.	**Zapust.** Piotra k.	9 **N. Miasop. Hł. 3.**	Wrocisława
23 P.	Romany panny	10 Charłampya	Przadzisław
24 W.	Macieja apostoła	11 Własya mucz.	Bogusz
25 Ś.	*Popielec.* † Anast.	12 Mełetija arch.	Sławobój
26 C.	Wiktora z Ar.	13 Martyniana	Mirosław
27 P.	Aleksandra bisk.	14 Auxentia pr.	Wiarosława
28 S.	Romana opata	15 Onysya	Chwalibóg

Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.

Pierwsza kwadra d. 5. o godz. 11 minut 10 rano. Mroźno i wietrz.

Pełnia d. 12 o g. 1 minut 55 rano. Zimno, przy południow. wietrze zamiecie śnieżne.

Ostatnia kwadra d. 19. o godz. 7 minut 20 rano. Wietrzno i dżdżysto.

Nów d. 27. o g. 11 min. 17 rano. Mroźno i wietrz.

Przepowiednie według kalendarza stuletniego.

Do 5 jasno, 6 śnieg, od 7 do 10 silne mrozy, 11 łagodnie, 13 i 14 zawierucha śnieżna, od 15 do 19 posępno i śnieg, 20 ciepło, zaś od 21 aż do końca deszcz.

Kalendarz żydowski. 28 lutego — 1-go Adar.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na kozły, rogacze, lisy, cietrzewie i głuszce, pardwy i dropie, ptactwo błotne i wodne.
Łowić wolno wszystkie ryby. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Marzec, Martius, Mart, ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Kazidroga Suchy. Słowiańskie	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
9.	Ew. u Mat. św. w R. 4. O czarcie kuszącym Jez.	O posti i myłostyni. Mat. 6.		
1 N.	**1. Wstęp.** Albina	16 **N. Syrop. Hł. 4.**	Budzisław	Pierwsza kwadra d. 8 o godzinie 8 m. 11 wieczór Deszczcz ze śnieg.
2 P.	Symplicyusza	17 Fteodora m.	Radosław	
3 W.	Kunegundy	18 Lwa pap. rym.	Sławomiła	
4 Ś.	*Such.* Kazim. †	19 Archyppa	Kazimirz	
5 C.	Fryderyka opata	20 Łeona ep.	Pakosław	
6 P.	Kolety panny †	21 Tymofteja pr.	Wojsław	
7 S.	Tomasza z Akw. †	22 S. S. Mucz. w E.	Bogowit	Pełnia d. 13 o g. 1 m. 10 popoł. Śnieg.
10.	Ew. u Mat. św. w R. 17. O przemienieniu Pańsk.	O Naftaiły. Joan 1.		
8 N.	**2. Sucha.** Jana B.	23 **N. 1 Post. Hł. 5.**	Miłogost	
9 P.	Franciszki panny	24 Obr. hołow. ś. Joan.	Mścisława	
10 W.	40 męczenników	25 Tarasyja arch.	Bożesław	
11 Ś.	Konstantyna	26 Porfyrya	Ludosława	Ostatnia kwadra d. 21 o godz. 3 min. 5 w nocy. Zimno, przy południow. wietrze zamieć śnieżna.
12 C.	Grzegorza Wielk.	27 Prokopia pr.	Swatosz	
13 P.	Rozyny i Rodryka	28 Wasyłya ep.	Niecisław	
14 S.	Matyldy panny	1 **Marta.** Ewdokii	Bożena	
11.	Ew. u Łuk. św. w R. 11. O wyrzuceniu dyabłów.	O rozsłabłennom w Kafarnaum. Mark. 2.		
15 N.	**3. Głucha.** Longina	2 **N. 2 Post. Hł. 6.**	Długomir	
16 P.	Lubina męcz.	3 Ewtropia	Ojcosław	
17 W.	Gertrudy panny	4 Harasyma pr.	Zbigniew	Nów d. 29 o g 2 min. 23 rano. Burze z śnieżycą.
18 Ś.	Edwarda i Aleksandry	5 Konona m.	Boguchwał	
19 C.	Józefa Oblub.	6 SS. 42 mucz. w A.	Bohdan	
20 P.	Joachima i Klaudyi	7 Wasyła mucz.	Polemir	
21 S.	Benedykta op.	8 Fteofyłakta	Lubomira	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
12.	Ew. u Jana św. w R. 6. O nakarm. 5000 ludzi.	O hradenyi po Chrysti. Mark. 8.		
22 N.	**4. Srodop.** Oktaw.	9 **N. 3 Post. Hł. 7.**	Godysław	Z początku mroźno, poczem odwilż, 8 i 9 deszcz, od 10 do 21 zimne powietrze i śnieg, od 22 do 24 deszcz ze śnieg., od 25 do 27 dni zimne, jednak pogodne; poczem posępno i deszcz.
23 P.	Wiktora męcz.	10 Kondrata m.	Zbisław	
24 W.	Gabryela arch.	11 Sofronya	Lubomira	
25 Ś.	**Zwiastow. N. M. P.**	12 Fteofana	Wieńczysław	
26 C.	Emanuela	13 Nykyfora	Swiętobój	
27 P.	Ruperta	14 Wenedykta	Bohdar bł.	
28 S.	Sykstusa papieża	15 Ahapia mucz.	Krzesław	
13.	Ewang. u Jana św. w R. 8. O żyd. chcąc. ukam. Jez.	O isciłenii nimoho. Mark. 9.		
29 N.	**5. Czarna** Cyryla	16 **N. 4 Post. Hł. 8.**	Czcimisław	
30 P.	Kwiryna męcz.	17 Ałeksa p.	Szukosław	
31 W.	Balbiny panny	18 Kyryła arch.	Dobromira	

Kalendarz żydowski. 12 marca 13 Adar. Post Estery. 13 m. 14 Adar Purim. 14 m. 15 Adar. Szusan Purim. 29 m. 1 Nisan.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na słonki, cietrzewie, głuszce, pardwy i dropie, ptactwo błotne i wodne. — *Łowić* wolno wszystkie ryby aż do 15-go, poczem ochraniać bolenia, lipienia i głowacic. Raków łowić nie wolno.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Kwiecień, Aprilis, Aprilyj ma dni 30.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Bereazol, Łżykwiat, Brzezień. Słowiańskie.
1 S.	Hugona biskupa	19 Chrysanfta	Zbigniew
2 C.	Franciszka z P.	20 Prep. Otec	Sudomir
3 P.	*7 bol. NMP.* Ryszarda	21 Jakowa	Włatysław
4 S.	Izydora	22 Wasyłya	Mnożysław
14.	Ew. u Mat. ś. w R. 21. O wjeździe Jez. do Jeroz.	O synach Zewedowych. Mark. 10.	
5 N.	**6. Kwiet.** Winc.	23 **N. 5 Post. Hł. 1.**	Bożywój bł.
6 P.	Celestyna	24 Zacharyi prep.	Świętobór
7 W.	Hermana wyzn.	25 **Błah. P. Bohor.**	Przesław
8 Ś.	Dyonizego biskupa	26 Sobor Hawryła	Radosław
9 C.	*W. Czwartek* Maryi E.	27 Matrony Sełun.	Dobrosława
10 P.	*W. Piątek* Ezech.	28 Iłaryona prep.	Gorysław
11 S.	*W. Sobota* Leona	29 Marka	Jaromir
15.	Ew. u Marka św. w R. 16. O zmartwychwst. Jezusa.	O hriadenii Isusa wo Jerusałym. Joan 12	
12 N.	**Wielkanoc.** Juliusza	30 **N. 6 Post. Hł. 2.**	Lubosław
13 P.	**Pon. Wielk.** Justyna	31 Ipatya	Przemysław
14 W.	Waleryana	1 **Apryiła.** Maryi	Myślimir
15 Ś.	Ludwiny	2 Tyta	Wacław bł.
16 C.	Lamberta	3 Czetwer wełykij	Nosisław
17 P.	Rudolfa biskupa	4 **Piatok wełykij**	Krasisław
18 S.	Apoloniusza m.	5 Subota wełyka	Gościsław
16.	Ew. u Jana św. w R. 20. O ukaz. się Jez. uczniom.	O bożestwi Jisusa. Joan 1.	
19 N.	**1. po Wielk.** Emmy	6 **Woskr. Hosp.**	Włodzimierz
20 P.	Agnieszki Polic.	7 **Poned. Woskr.**	Czesław m.
21 W.	Anzelma biskupa	8 **Wtorok Woskr.**	Drogomił
22 Ś.	Sotera i Kaja	9 Jewstychija	Strzeżymir
23 C.	Wojciecha biskupa	10 Terentya	Wojciech św.
24 P.	Jerzego męcz.	11 Antypy mucz.	Jerzy św.
25 S.	Marka ewang.	12 Wasyłyja	Jarosław
17.	Ew. u Jana św. w R. 10. O Chryst. dobrym pasterzu	O newirnom Ftomi. Joan 20.	
26 N.	**2. po Wielk.** Kl. i Marc.	13 **N. 1 Antyp. Hł. 1**	Spitymir
27 P.	Peregryna wyzn.	14 Martyna	Bogufał
28 W.	Witalisa męcz.	15 Arystarcha	Żywisław
29 Ś.	Piotra męcz.	16 Ahapii	Sogosław
30 C.	Katarzyny Sen.	17 Symeona m.	Chwalisława

Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza

Pierwsza kwadra d. 5 o godz. 2. min. 49 w nocy. Wietrzno i dżdżysto.

Pełnia d. 12 o g. 1 min. 16 w nocy. Zimno i posępno.

Ostatnia kwadra d. 19 o godz. 10 min. 27 wieczór. Pogodnie, jednak zimno.

Nów d. 27 o g. 2 min. 29 popoł. Powietrze zmienne.

Przepowiednie według kalendarza stuletniego.

Z początku pięknie i ciepło aż do 9, poczem deszcz, śnieg i szron na odmianę aż do końca.

Kalendarz żydowski. 12 kwietnia 15 Nisan. **Początek Wielkanocy.** 13 kwietnia 16 Nisan. **Drugie święto Wielkanocy.** 18 kwietnia 21 Nisan. **Siódme święto Wielkanocy.** 19 kwietnia 22 Nisan **Koniec Wielkanocy.** 28 kwietnia 1 Ijar.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na słonki, cietrzewie i głuszce, a tylko do 15-go na pardwy, dropie, ptactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby prócz bolenia, lipienia, świnki, wyrozuba, sandacza i czopów. Raków łowić nie wolno.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Maj, Majus, Maj ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Trawnyj, Maj. Słowiańskie.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 P.	Filipa i Jakóba	18 Joana prep.	Lubomir	
2 S.	Zygmunta króla	19 Joanna Weł.	Witymir	
18.	Ew. u Jana św. w R. 16. O odejściu Chr. do ojca.	O Myronosnyciach. Mark. 15.		Pierwsza kwadra d. 4. o godzinie 8 min. 23 rano. Powietrze zmienne.
3 N.	**3. po W.** *Znal. św.* †	20 **N. 2 Myron. Hł. 2**	Świętosław	
4 P.	Floryana męcz.	21 Januaria	Wieńczysł.	
5 W.	Piusa V. papieża	22 Fteodora Syk.	Chocisław	
6 Ś.	Jana w oleju	23 Heorhya m.	Gościwit bł.	
7 C.	Domiceli panny	24 Sawwy mucz.	Ludomiła	
8 P.	Stanisława biskupa	25 Marka ewang.	Stanisław ś.	
9 S.	Grzegorza Nanz.	26 Wasyłyja	Bożerad bł.	
19.	Ew. u Jana św. w R. 16. O przyczynie odejścia Chr.	O rozsłabłennom. Joan. 5.		Pełnia d. 11 o g. 2 min. 15 popoł. Dżdżysto.
10 N.	**4. po W.** Izydora	27 **N. 3 Rozsł. Hł. 3**	Cierpimir	
11 P.	Beatryksy p.	28 Jasona arch.	Ludowit	
12 W.	Pankracego	29 Dewiat mucz.	Wszemił	
13 Ś.	Serwacego	30 Jakowa Ap.	Cichosław	
14 C.	Bonifacego	1 **Maja**. Jeremyi	Dobiesław	Ostatnia kwadra d. 19 o godz. 4 min. 15 popoł. Pogodnie i ciepło.
15 P.	Zofii i 3 córek	2 Aftanazya	Strzeżysław	
16 S.	Jana Nepomucena	3 Tymofteja	Wieńczysł.	
20.	Ew. u Jana św. w R. 16. O skutku prośby w Im. Jez.	O Samarytani. Joan 4.		
17 N.	**5. po W.** Paschalisa	4 **N. 4 Samar. H. 4**	Sławomir	
18 P.	Feliksa *Dnie krzyż.*	5 Iryny Mucz.	Wszesław	
19 W.	Piotra *Dnie krzyż.*	6 Jowa mnoh.	Krzesomyśl	Nów d. 27 o g. 11 m. 47 w nocy. Pogoda trwa dalej.
20 Ś.	Bernar. *Dnie krzyż.*	7 Znam. cz. Kresta	Bronimir	
21 C.	**Wniebowstąp. P.** Heleny	8 Joana Boh.	Przesława	
22 P.	Julii panny	9 Isaiji pror.	Wisława bł.	
23 S.	Dezyderyusza	10 Symeona ap.	Budziwój	
21.	Ew. u Jana ś. w R. 15 i 16. O przyjściu pocieszyciela.	O śliporożdennom Joan. 9.		*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
24 N.	**6. po W.** Joanny	11 **N. 5 Slipor. Hł. 5**	Tomira	Do 21. pogoda przeplatana deszczem i grzmotami, poczem posępno i zimno aż do końca.
25 P.	Urbana I. papieża	12 Jepyfanya	Borysława	
26 W	Filipa Nereusza	13 Hłyheryi mucz.	Więcymił	
27 Ś.	Jana papieża	14 Izydora mucz.	Rusław	
28 C.	Wilhelma	15 **Wozn. Hospod.**	Jaromir	
29 P.	Maksyma wyz.	16 Fteodora ośw.	Bogusława	
30 S.	Feliksa papieża †	17 Andronika	Sulimir	
22.	Ew. u Jana św. w R. 14. O zesłaniu Ducha św.	O prosławłenyi Isusa. Joan 17.		
31 N.	**Zielone Sw.** Petroneli	18 **N. 6 S. Otec. H. 6**	Bożesława	

Kalendarz żydowski. 15go maja 18go Ijar. Lag-Beomer Szkolne święto. — 27 maja 1go Siwan.

Kal. myśliwski i rybacki. *Polować* wolno do 15 na cietrzewie, a od 15 na kozły. *Łowić* wolno wszystkie ryby prócz czopa, wyrozuba i sandacza do połowy miesiąca, a lipienia, głowacicy i świnki w drugiej połowie miesiąca, także brzanki, cyrty i leszcza. Raków łowić nie wolno.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Czerwiec, Junius, Junyj ma dni 30.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Słowiańskie. Czerwień-Kwić (Izok-Wysok)	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza
1 P.	**Pon. Ziel. Św.** Nikod.	19 Patrykia	Świętopełk	
2 W.	Erazma biskupa	20 Ftałałeja	Ratysław	
3 Ś.	*Such.* Klotyldy †	21 Konstantyna	Branmiła	Pierwsza kwadra d. 2 o godz. 2. min. 21 popoł. Powietrze zmienne.
4 C.	Kwiryna męcz.	22 Wasyłyska	Litomił	
5 P.	Bonif. i Florencyi †	23 Mychaiła	Dobromir	
6 S.	Norberta bisk. †	24 Subota zadusz.	Cichomir	
23.	Ew. u Mat. św. w R. 28. O władzy Chrystusa.	O Duchu światom. Joan 7.		
7 N.	**1. po Św. S. Trój.** Rob.	25 **Sosz. św. Ducha**	Wisław bł.	
8 P.	Medarda biskupa	26 **Poned. Sosz.**	Wyszosław	
9 W.	Pryma i Felicyana	27 Fteraponta	Sławój	Pełnia d. 10 o g. 4 min. 5 rano. Dżdżysto.
10 Ś.	Małgorzaty	28 Nykity	Bogumił	
11 C.	**Boże Ciało.** Barnaby	29 Fteodozyi m.	Radomił	
12 P.	Onufrego wyzn.	30 Isaakya A.	Wyszomir	
13 S.	Antoniego z Padwy	31 Jeremija	Chotymir	
24.	Ew. u Łuk. ś. w R. 14. O wezw. na wieczerzę.	O yspowidanju Jsusa Chrysta. Mat. 10.		Ostatnia kwadra d. 18 o godz. 7 min. 41 rano. Powietrze zmienne.
14 N.	**2. po Św.** Bazylego	1 **Jun. W. S. S.**	Przedzimir	
15 P.	Wita i Modesta	2 Nykyfora	Witołd	
16 W.	Franciszka Reg.	3 Łukyłyana m.	Budzimir	
17 Ś.	Adolfa biskupa	4 Mytrofana	Drogomysł	
18 C.	Marka i Marcel.	5 Dorofteja	Długosław	
19 P.	*Serca Jez.* Gerw. Prot.	6 Wasaryona pr.	Borzysław	
20 S.	Sylweryusza	7 Fteodota m.	Bogna św.	Nów d. 25 o g. 7 min. 8 rano. Deszcz i wietrzno.
25.	Ew. u Łuk. św. w R. 15. O zgub. owcy i groszu.	Petr ide wo slid Isusa. Mat. 4.		
21 N.	**3. po Św.** Alojzego	8 **N. 2 Tiło Chrysta**	Domysław	
22 P.	Paulina biskupa	9 Kyryła arch.	Broniwój	
23 W.	Zenona biskupa	10 Tymoftea m.	Wanda	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
24 Ś.	Jana Chrzciciela	11 Warftołomeja	Janisław	
25 C.	Prospera biskupa	12 Onufryja prep.	Włastymił	Z początku powietrze chłodne, od 8. do 21. pięknie i ciepło, potem wiatr i deszcz, przy końcu upały.
26 P.	Jana i Pawła	13 Akiłyny	Rozmysław	
27 S.	Władysława kr. †	14 Jełysseja	Władysław	
26.	Ew. u Łuk. ś. w R. 5. O obfit. połowie ryb Piot.	Nykto ne może dwom hospodynom służyty. Mat. 6.		
28 N.	**4. po Św.** Leona II.	15 **N. 3 Post. Hł. 2**	Zbroisław	
29 P.	**Piotra i Pawła**	16 Tychona	Wyszomir	
30 W.	Pawła i Emilii	17 Manuiła	Cichosław	

Kalendarz żydowski. 1 czerwca 6 Siwan. **Zielone Święta.** 2 czerwca 7 Siwan. **Drugi dzień Zielonych Świąt.** 26 czerwca 1 Tamuz.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na kozły i rogacze, od połowy miesiąca na ptactwo wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby prócz brzanki, cyrty i leszcza. Nie wolno łowić samic raka.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Lipiec, Juli, Julyj, ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Słowiańskie.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
			Lipień, Siennik Czerwień	
1 Ś.	Teobalda opata	18 Łeontyja m.	Bogusław	
2 C.	*Nawiedzenie NMP.*	19 Judy apost.	Ojcomił	Pierwsza kwadra d. 1 o godz. 9 min. 59 wieczór.
3 P.	Heliodora	20 Meftodyja	Miłosław	Dnie pogodne.
4 S.	Józefa Kalasantego	21 Jułyana Mucz.	Welisław	
27.	Ew. u Mat. św. w R. 5. O sprawiedliwości.	O Sotnyci. Mat. 8.		
5 N.	**5. po Św.** Filomeny	22 **N. 4 po S. Hł. 3**	Prokop	
6 P.	Izajasza pror.	23 Ahrypiny	Izasław	Pełnia d. 9 o g. 6 min. 40 wieczór.
7 W.	Pulcheryi panny	24 **Rożd. ś. Joana**	Krasnoroda	Pogoda trwa dalej.
8 Ś.	Elżbiety król.	25 Fewronyi m.	Chwalimir	
9 C.	Cyryla biskupa	26 Dawyda Ftes.	Strachota	
10 P.	Amalii panny	27 Sampsona pr.	Radziwój	
11 S.	Pelagii męcz.	28 Kyra i Joana †	Olga św.	
28.	Ew. u Marka św. w R. 8. O nakarm. 4000 ludzi.	O dwoch bisnujuszczych. Mat. 8.		Ostatnia kwadra dn. 17 o godz. 8 min. 21 wieczór.
12 N.	**6. po Św.** Henr. Jana z D.	29 **N. 5 Petra i Paw.**	Tolimir bł.	Powietrze zmienne.
13 P.	Małgorzaty panny	30 Sobor SS. 12 Ap.	Radomiła	
14 W.	Bonawentury Ap.	1 **Jułyi.** Kos. i D.	Dobrogost	
15 Ś.	Rozesłanie Ap.	2 Poł. Ryzy Boh.	Radosław	
16 C.	*NPM. Szkaplerznej*	3 Jakynfta m.	Dzierzysław	Nów d. 24 o g. 1 min. 43 popoł.
17 P.	Aleksego wyz.	4 Andreja Ar.	Dzierżykraj	Dżdżysto.
18 S.	Szymona z Lipnicy	5 Aftanazya Afr.	Unisław	
29.	Ew. u Mat. św. w R. 7. O fałszywych prorokach.	O rozsłabłennom żyłamy. Mat. 9.		
19 N.	**7. po Św.** Winc. à P.	6 **N. 6 po S. Hł. 5**	Wodzisław	Pierwsza kwadra d. 31. o godz. 8 minut 12 rano.
20 P.	Czesława i Kasyana	7 Ftomy prep.	Stosław i D.	Powietrze zmienne.
21 W.	Praksedy panny	8 Prokopya m.	Bolesława	
22 Ś.	Maryi Magdaleuy	9 Pankratya	Zelisław	
23 C.	Apolinarego	10 SS. 45 Mucz.	Lubomira	
24 P.	Krystyny panny	11 Jewfymii m.	Sławosz	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
25 S.	Jakóba apostoła	12 Prokła	Mirosława	
30.	Ew. u Łuk. św. w R. 16. O niesprawiedl. szafarzu.	O dwoch ślipcach. Mat. 9.		Chłodno aż do 9, potem pogoda z chłodnemi nocami, 13 i 14 upały z posuchą, które aż do końca trwają.
26 N.	**8. po Św.** Anny	13 **N. 7 po S. Hł. 6**	Wszebor	
27 P.	Natalii panny	14 Akyły Ap.	Czesław	
28 W.	Innocentego pap.	15 Kyryaka i Wołod.	Świętomir	
29 Ś.	Marty panny	16 Aftynohena	Cierpisława	
30 C.	Abdona i Senny	17 Martyny m.	Zdobysław	
31 P.	Ignacego Lojoli	18 Jemyłyana	Ludomir	

Kalendarz żydowski. 12 lipca 17 Tamuz. Post. Zdobycie Świątyni. — 25 lipca 1go Abh.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na kozły (rogacze), ptactwo wodne i btotne.
Łowić wolno wszystkie ryby. Nie wolno samic raka.

Data	Wyszczególnienie	**Przychód**		**Rozchód**	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Sierpień, Augustus, Awhust, ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Stojan, Żarew. Słowiańskie.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 S.	Piotra w okowach	19 Makryny	Bolisław	
31.	Ew. u Łuk. św. w R. 19. O zburzeniu Jerozolimy.	O piaty chlibach i dwoju rybu. Mat. 14.		
2 N.	**D. 9.** *NPM. Aniel.*	20 **N. 8 po S. Hł. 7**	Świętosława	Pełnia d. 8 o g. 9 min. 51 rano. Powietrze zmienne.
3 P.	Stefana i Augusta	21 Symeona	Lełosław	
4 W.	Dominika wyz.	22 Maryi Mahd.	Ostromir bł.	
5 Ś.	*NPM. Śnieżnej*	23 Trofyma	Stanisław ś.	
6 C.	*Przemien. Pańskie*	24 Chrystyny	Chlebosław	
7 P.	Kajetana wyz.	25 Uspen. ś. Anny	Oleh św.	
8 S.	Cyryaka wyz.	26 Jermołaja	Niezamyśl	Ostatnia kwadra d. 16 o godz. 6 min. 20 rano. Deszcz i wiatr.
32.	Ew. u Łuk. św. w R. 18. O Faryzeuszù i celniku.	O małowirstwi Petrowom. Mat. 14.		
9 N.	**10. po S.** Romana	27 **N. 9 po S. Hł. 8**	Borys i Chl.	
10 P.	Wawrzyńca m.	28 Prohora i Nik.	Wawrzyniec	
11 W.	Zuzanny panny	29 Kałynyka	Włodzimira	
12 Ś.	Klary panny	30 Syły Ap.	Sława bł.	
13 C.	Hipolita męcz.	31 Jewdokima	Rosław	Nów d. 22 o g. 8 min. 48 wieczór. Pogodnie.
14 P.	Euzebiusza †	1 **Awh.** Prois. ś. K.	Dobrowòj	
15 S.	**Wniebowz. N. P. M.**	2 Stefana m.	Jacław św.	
33.	Ew. u Marka św. w R. 7. O uzdrow. głuchoniem.	O bisnujuszczymsia na nowom misiacy. Mat. 17.		
16 N.	**11. po Sw.** Rocha	3 **N. 10 po S. Hł. 1**	Domorad	Pierwsza kwadra dn. 29 o godz. 9 min. 32 wieczór. Pogoda utrzymuje się.
17 P.	Jacka i Liberata	4 7 Otrok w Efezi	Miron św.	
18 W.	Heleny Szwed.	5 Jewsychnia	Bronisława	
19 Ś.	Benigny	6 **Preobr. Hosp.**	Bolesław	
20 C.	Stefana króla	7 Dometya pr.	Sobiesław	
21 P.	Joanny Fremiot	8 Jemyłyana	Kazimira	
22 S.	Filiberta opata	9 Mafteja ap.	Radomił	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
34.	Ew. u Łuk. św. w R. 10. O miłosier. Samarytanin.	O dwoch dołżnykach. Mat. 18.		
23 N.	**12. po Sw.** Filipa	10 **N. 11 po S. Hł. 2**	Cichomił	Pogodnie aż do 8go, potem dnie nieprzyjemne, w połowie znowu pogoda aż do końca.
24 P.	Bartłomieja apost.	11 Jewpła Arch.	Cieszymir	
25 W.	Ludwika króla	12 Fotya mucz.	Namysław	
26 Ś.	Zefiryny św.	13 Maksyma p.	Władymiła	
27 C.	Przenies. ś. Kazim.	14 Mycheja pr.	Przedzisław	
28 P.	Augustyna biskupa	15 **Uspen. Bohor.**	Wyszomir	
29 S.	Ścięcie św. Jana	16 Nerukotw. Obr. H.	Racibor bł.	
35.	Ew. u Łuk. św. w R. 17. O uzdrow. 10 trędowatych.	O Junoszi bohatim. Mat. 19.		
30 N.	**13. po Sw.** Róży z L.	17 **N. 12 po S. Hł. 3**	Szczęsny ś.	
31 P.	Rajmunda wyz.	18 Fłora i Ławra	Świętosław	

Kalendarz żydowski. 2go sierpnia 9go Ab. Post. Spalenie Świątyni. — 24 sierpnia 1go Elul.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na jelenie, kozły (rogacze), przepiórki, dzikie gołębie, pardwy i dropie, ptactwo wodne i błotne, a od połowy miesiąca także na bażanty i kuropatwy. *Łowić* wolno wszystkie ryby i raki.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Wrzesień, Septembris, Septemwryj, ma dni 30.			Październik-Riuen.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
Dni	**Rzymsko-katolickie.**	**Grecko-katolickie.**	**Słowiańskie.**	
1 W.	Idziego opata	19 Andreja Str.	Dzierzysław	
2 Ś.	Justa biskupa	20 Samuiła prep.	Czcibóg	☺
3 C.	Bronisławy i Izabeli	21 Wtaddeja	Przesława ś.	Pełnia d. 7 o g. 1
4 P.	Rozalii panny	22 Ahaftonika	Rościsław	min. 17 w nocy.
5 S.	Wawrzyńca b.	23 Łuppa mucz.	Wodzisław	Posępno i wietrzno.
36.	Ew. u Mat. św. w R. 6. O służeniu Bogu i mam.	O złych diłatelach wo wynohradi. Mat. 21.		
6 N.	**14. po S.** A. Str. Zachar.	24 **N. 13 po S. Hł. 4**	Drogowit	☾
7 P.	Reginy panny	25 Warftołomeja	Domosława	Ostatnia kwadra
8 W.	**Narodzenie N. P. M.**	26 Adriana m.	Radosława	d. 14 o godz. 2
9 Ś.	Gorgoniusza m.	27 Pymena prep.	Sobiebór	min. 11 popoł.
10 C.	Mikołaja z Tol.	28 Mojseja	Władybój	Powietrze
11 P.	Jacka i Prota	29 Usikn. hł. ś. Joan.	Iścisław	zmienne.
12 S.	Gwidona wyzn.	30 Ałeksandra.	Radzimir	
37.	Ew. u Łuk. św. w R. 7. O wskrzesz. syna w Naim.	O zwannych na braki. Mat. 22.		●
13 N.	**15. po Sw.** *Im. NMP.*	31 **N. 14 po S. Hł. 5**	Chronisław	Nów d. 21 o g. 5
14 P.	*Podwyższ. św.* †	1 **Sept.** Symeona	Ziemomysł	min. 28 rano.
15 W.	Nikodema m.	2 Mamanta m.	Budzimił	Dżdżysto.
16 Ś	*Such.* Ludmili †	3 Anftyma	Sędzisław	
17 C.	Lamberta biskupa	4 Dawyły	Drogosław	
18 P.	Tomasza z Wil. †	5 Zacharyi pr.	Dobrowit	☽
19 S.	Januaryusza †	6 Wosp. cz Mich.	Krzepimir	Pierwsza kwadra
38.	Ew. u Łuk. św. w R. 14. O uzdrowieniu opuchłego.	O myłosty Boha i błyznych. Mat. 22.		d. 28 o godz. 2 min. 6 wieczór. Powietrze
20 N.	**16. po Sw.** Eustach.	7 **N. 15 po S. Hł. 6**	Myślisław	zmienne.
21 P.	Mateusza apost.	8 **Rożd. Bohor.**	Bożydar	
22 W.	Maurycego męcz.	9 Joakima i Anny	Zelimir	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
23 Ś.	Tekli panny	10 Mynodory m.	Bogusława	
24 C.	Gerarda bisk.	11 Fteodory prep.	Homir	Nieprzyjemnie
25 P.	Kleofasa męcz.	12 Awtenoma	Świętopełk	aż do 10, od 11
26 S.	Cypryana	13 Kornyłyja Sot.	Ładysław bł.	do 14 pięknie, po
39.	Ew. u Mat. św. w R. 22. O miłości Boga i bliżn.	O rozdiłeniu tałentiw. Mat. 25.		czem deszcz i pogoda na przemiany, od 21 do 25
27 N.	**17. po Sw.** Kos. i Dam.	14 **N. 16 W. c. Kr.**	Damian	deszcz, potem aż
28 P.	Wacława króla	15 Nykyty m.	Wacław św.	do końca pięknie.
29 W.	**Michała Archanioła**	16 Josafata	Dadzibóg	
30 Ś.	Hieronima wyz.	17 Sofii mucz.	Imisław	

Kalendarz żydowski. 22go września 1go Tiszri. **Nowy Rok 5664.** 23go września 2go Tiszri. **Drugie święto Nowego Roku.** 24 września 3go Post Gedalija.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na jelenie, kozły, jarząbki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, pardwy, dropie, ptactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby aż do 15., od 15 zaś nie wolno łososia, pstrąga, i raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Październik, Octobris, Octowryj, ma dni 31.

Pajęcznik, Winnik, Listopad.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Słowiańskie.	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
1 C.	Remigiusza	18 Jewmenyja pr.	Znatysław	
2 P.	Leodegara	19 Trofyma mucz.	Stanimir	
3 S.	Kandyda męcz.	20 Jewstafija	Sieman	Pełnia d. 6 o g. 4 min. 21 wieczór. Powietrze zmienne.
40.	Ew. u Mat. ś. w R. 9. O uzdrowieniu paralityka.	O żeni chananejskoj. Mat. 15.		
4 N.	**18. NPM. Róż.** Franc. S.	21 **N. 17 po S. Hł. 8**	Bratysław	
5 P.	Placyda męcz.	22 Foky mucz.	Zasław	
6 W.	Brunona wyz.	23 Zacz. św. Joana	Bronisław	Ostatnia kwadra d. 13 o godz. 8 min. 54 wieczór. Pogodnie.
7 Ś.	Justyny panny	24 Ftekły mucz.	Rosława	
8 C.	Brygidy wdowy	25 Eufrozyny	Wojsława	
9 P.	Wincentego Kadł.	26 Joana Boh.	Dogomost	
10 S.	Franciszka Borgia	27 Kałystrata	Tomił	
41.	Ew. u Mat. św. w R. 22. O wezwaniu na gody.	O łowytwi ryb. Łuk. 5.		Nów d. 20 o g. 4 min. 27 wieczór. Pogodnie.
11 N.	**19. po Św.** Placydy	28 **N. 18 po S. Hł. 1**	Dobromiła	
12 P.	Maksymiliana	29 Kyriaka	Grzmisław	
13 W.	Edwarda króla	30 Hrehorya weł.	Ziemisław	
14 Ś.	Kaliksta papieża	1 **Okt.** Pokr. P. B.	Dzierżymir	
15 C.	Jadwigi i Teresy	2 Kypryana	Długosława	Pierwsza kwadra d. 28 o godz. 9 min. 30 rano. Zimno i wietrzno.
16 P.	Gawła opata	3 Dyonysia	Radzisław	
17 S.	Lucyny	4 Jerofteja	Zastysława	
42.	Ew. u Jana św. w R. 4. O chorym synie królew.	O lubwy wrahow. Łuk. 6.		
18 N.	**20. po S.** *Poś. K.* Łuk. Ew.	5 **N. 19 po S. Hł. 2**	Bratumił	
19 P.	Piotra z Alkantary	6 Ftomy apost.	Ziemowit	***Przepowiednie według kalendarza stuletniego.***
20 W.	Felicyana bisk.	7 Serhya m.	Budzisława	
21 Ś.	Urszuli p. m.	8 Pełahyi m.	Daromiła	
22 C.	Korduli panny	9 Jakowa ap.	Przebysława	Od 1 aż do 8 pogoda, poczem pochmurno, 14 i 15 pięknie, od 17 do 21go z rana przymrozki, w południe atoli ciepło, potem aż do końca nieprzyjemnie.
23 P.	Jana Kapistrana	10 Jewłampia	Włastymir	
24 S.	Rafała archan.	11 Fyłypa ap.	Siemisław	
43.	Ew. u Mat. św. w R. 18. O dłużn. i złośl. słudze.	O woskr. syna wdowy w Naim. Łuk. 7.		
25 N.	**21. po S.** Krysp. Jana K.	12 **N. 20 po S. Hł. 3**	Samomysł	
26 P.	Ewarysta papieża	13 Karpa mucz.	Lutosław	
27 W.	Sabiny męcz.	14 Nazarya i Par.	Witomił	
28 Ś.	Szym. i Judy, Tadeusza	15 Ewfymyi	Władybóg	
29 C.	Narcyza biskupa	16 Łonhyna m.	Damelit	
30 P.	Klaudyusza	17 Proroka Osyi	Przemysław	
31 S.	Wolfganga †	18 Łuki jew.	Godzimir	

Kalendarz żydowski. 1 paźdz. 10 Tiszri. **Święto pojednania.** 6 paźdz. 15 Tiszri **Pierwsze święto Kuczek.** 7 paźdz. 16 Tiszri. **Drugie święto Kuczek.** 12 paźdz. 21 Tiszri. Palmowe Święto. 13 paźdz. 22 Tiszri. **Zgromadzenie cz. koniec Kuczek.** 14 paźdz. 23 Tiszri. **Radość z prawa.** 22 paźdz. 1 Marcheswan.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na zające, jelenie, kozły, borsuki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, przepiórki, dzikie gołębie, pardwy, dropie, ptactwo błotne i wodne.

Łowić wolno wszystkie ryby z wyjątkiem łososia i pstrąga. Nie wolno raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Listopad, Novembris, Nojemwryj, ma dni 30.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Słowiańskie. (Gruden, Prosieniec)	Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.
44.	Ew. u Mat. św. w R. 22. O oddaw. monety czynsz.	O rozsijanyi simena. Łuk. 8.		
1 N.	**22. po S. Wszyst. Sw.**	19 **N. 21 po S. Hł. 4**	Warcisław	Pełnia d. 5 o g. 6
2 P.	*Dzień zaduszny*	20 Artemija	Witymir	min. 25 rano.
3 W.	Huberta biskupa	21 Iłaryona pr.	Chwalisław	Posępno
4 Ś.	Karola Boromeusza	22 Awerkyja	Mściwój	i mglisto.
5 C.	Elżbiety męcz.	23 Jakowa	Sławomir bł.	
6 P.	Leonarda wyz.	24 Arefty	Wszewład	
7 S.	Herkulana	25 Makariana	Żytomir	Ostatnia kwadra
45.	Ew. u Mat. św. w R. 9. O wskrz. córki księcia.	O bohatım i Łazari. Łuk. 16.		d. 12 o godz. 3 min. 43 w nocy. Burze z śnieżycą
8 N.	**23. po S. Op. PM.** 4 Kor.	26 **N. 22 po S. Hł. 5**	Sędziwój	
9 P.	Teodora męcz.	27 Nestora mucz.	Bogodar	
10 W.	Andrzeja z Awel.	28 Terentya m.	Ludomir	
11 Ś.	Marcina biskupa	29 Anastazyi m.	Spitosław	Nów d. 19 o g. 6
12 C.	Marcina pap.	30 Zynowija m.	Nowosław	min. 7 rano.
13 P.	Eugeniusza	31 Stachya ap.	Wszerad	Wietrzno
14 S.	Serafina wyz.	1 **Noj.** Kos. i Dam.	Wodzimir	i dżdżysto.
46.	Ew. u Mat. św. w R. 13. Król. jest podob. ziarnu.	Isus ishaniajet bisow. Łuk. 8.		Pierwsza kwadra
15 N.	**24. po S.** Leop., Stanis. K.	2 **N. 23 po S. Hł. 6**	Przybysław	d. 27 o godz. 6
16 P.	Otmara opata	3 Akepsyny m.	Radomir	min. 34 rano.
17 W.	Salomei panny	4 Joannyka pr.	Zbisław	Śnieg.
18 Ś.	Ottona opata	5 Hałaktyona	Stanisław K	
19 C.	Elżbiety król.	6 Pawła arch.	Drogomira	
20 P.	Feliksa de Wal.	7 Jerona	Sędzimir	*Przepowiednie według kalendarza stuletniego.*
21 S.	*Ofiarowanie NPN.*	8 **Sob. ś. Mychaiła**	Sław	
47.	Ew. u Mat. ś. w R. 24. O okropności spustosz.	O woskresenyju doczki Jaira. Łuk. 8.		Z początku przyjemnie, od 7 do 10 deszcz, od 11 do 16 śnieg, od 17 do 19 pięknie, potem aż do końca powietrze nieprzyjemne.
22 N.	**25. po Sw.** Cecylii	9 **N. 24 po S. Hł. 7**	Wszemiła	
23 P.	Klemensa papieża	10 Erasta ap.	Miływój	
24 W.	Jana od † i Emilii	11 Myny mucz.	Dorosław	
25 Ś.	Katarzyny panny	12 Joana mył.	Chwalimira	
26 C.	Konrada męcz.	13 Joanna Złat.	Lechosław	
27 P.	Waler. i Wirgil.	14 Fyłyppa ap.	Tomir	
28 S.	Krescentego	15 Hurya i Sams.	Gościsław	
48.	Ew. u Łuk. ś. w R. 21. O znak. na nieb. i ziemi.	O wpadłom meży rozbijnyki. Łuk. 10.		
29 N.	**1. Adw.** Saturnina	16 **N. 25 po S. Hł. 8**	Przemyśl	
30 P.	Andrzeja apost.	17 Hryhorya Neok.	Ludosław	

Kalendarz żydowski. 20 listopada 1go Kislew.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na zające, kozły, jarząbki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, pardwy i dropie, ptactwo wodne i błotne.
Łowić wolno wszystkie ryby, z wyjątkiem łososia i pstrąga. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Grudzień, Decembris, Dekemwryj, ma dni 31.

Dni	Rzymsko-katolickie.	Grecko-katolickie.	Grudeń, Studennyj. Słowiańskie.
1 W.	Eligiusza bisk.	18 Platona	Samosława
2 Ś.	Bibianny panny	19 Awdyja	Szulisław
3 C.	Franciszka Ksaw.	20 Hryhorya D.	Wiślimir
4 P.	Barbary p.	21 **Wowed. Bohor.**	Lubomiła
5 S.	Sabby opata	22 Fyłymona	Spitosława
49.	Ew. u Mat. ś. w R. 11. O poselst. Jana do Chr.	O bohatim kotor. nywa mnoho zarod. Łuk. 12.	
6 N.	**2. Adw.** Mikołaja	23 **N. 26 po S. Hł. 1**	Jarogniew
7 P.	Ambrożego †	24 Ekateryny	Ludomyśl
8 W.	**Niep. Pocz. NPM.**	25 Kłymenta	Boguwola
9 Ś.	Leokadyi panny	26 Ałłypija prep.	Wiesława
10 C.	*NPN. Loretańskiej*	27 Jakowa mucz.	Radzisława
11 P.	Damazego pap.	28 Stefana m.	Wojmir
12 S.	Aleksandra żołn.	29 Paramona	Wolidar
50.	Ew. u Jana św. w R. 1. O posel. żydów do Jana.	Jisus isciłajet w Sabat. Łuk. 13.	
13 N.	**3. Adw.** Łucyi	30 **N. 27 po S. Hł. 2**	Władysława
14 P.	Nikazego	1 **Dek.** Nauma	Sławiflor
15 W.	Fortunata	2 Awakuma	Wolimir
16 Ś.	*Such.* Adelajdy †	3 Sofonia prep.	Zdosława
17 C.	Łazarza biskupa	4 Warwary m.	Żyrosław
18 P.	Gracyana m. †	5 Sawwy Oś.	Wszemił
19 S.	Nemezyusza †	6 **Nykołaja ep.**	Mścigniew
51.	Ewang. u Łuk. św. w R. 3. W 15 r. pan. ces Tyber.	O mnoho zwannych na weczeru. Łuk. 14.	
20 N.	**4. Adw.** Teofila	7 **N. 28 po S. Hł. 3**	Bogumiła
21 P.	Tomasza apostoła	8 Patapia	Tomisław
22 W.	Zenona męcz.	9 **Zaczat. Bohor.**	Drogomir
23 Ś.	Wiktoryi panny	10 Myny i Erm.	Sławomira
24 C.	Adama i Ewy. *Wig.* †	11 Danyiła St.	Godysława
25 P.	**Narodzenie Chr. P.**	12 Spirydyona	Grzmisława
26 S.	**Szczepana męcz.**	13 Jewstratija	Wróciwój
52.	Ew. u Jana św. w R. 21. O ulub. od Jezusa ucznia.	Isus isciłajet desit prokażennych. Łuk. 17.	
27 N.	**D.** Jana Ewang.	14 **N. 20 po S. Hł. 4**	Radomyśl
28 P.	Młodzianków	15 Jełewterya	Godzisław
29 W.	Tomasza biskupa	16 Ahhea pr.	Gosław bł.
30 Ś.	Dawida króla	17 Ananija Danyiła pr.	Ludomił
31 C.	Sylwestra papieża	18 Sewastyana m.	Lassota

Odmiany księżyca i domyślny stan powietrza.

Pełnia d. 4 o g 7 min. 15 wieczór. Deszcz ze śniegiem.

Ostatnia kwadra d. 11 o godz. 12 min. 50 popoł. Śnieg z wiatrem.

Nów d. 18 o g. 10 min. 23 wieczór. Jasno i mroźno.

Pierwsza kwadra d. 27 o godz. 3 min. 20 rano. Burze z śnieżycą.

Przepowiednie według kalendarza stuletniego.

Z początku do 10 deszcz, śnieg i mgła, od 10 zmienia się powietrze i jest sucho, od 18 do 27 mroźno, 28. deszcz, potem aż do końca pięknie.

Kalendarz żydowski. 14 grudnia 25 Kislew. Poświęcenie świątyni. — 20 grudnia 1go Tebet. 29 grudnia 10 Tebet. Post. Oblężenie Jerozolimy.

Kalendarz myśliwski i rybacki. *Polować* wolno na zające, kozły, jarząbki, cietrzewie, głuszce, bażanty, kuropatwy, pardwy i dropie, ptactwo wodne i błotne.
Łowić wolno wszystkie ryby z wyjątkiem łososia i pstrąga. Nie wolno łowić raków.

Data	Wyszczególnienie	Przychód		Rozchód	
		Kor.	hal.	Kor.	hal.

Doroczne nabożeństwa

w kościołach tarnowskich.

W kościele katedralnym:

Nabożeństwo Niepokal. poczęcia N. P. M. w drugą sobotę każdego miesiąca.
Nabożeństwo adoracyi przen. Sakramentu w drugi czwartek każdego miesiąca.
Nabożeństwo majowe od 30. kwietnia do 31. maja codziennie o g. $6^1/_2$ wieczór.
Naboż. do najsł. Serca P. Jezusa przez cały czerwiec rano po prymaryi o g. 6, zaś przez cały rok w pierwszy piątek każdego miesiąca o g. 9 rano.
Nabożeństwo różańcowe przez cały październik codziennie o godz. 6 wieczór.
Nabożeństwo do Matki Boskiej nieustającej pomocy (23 czerwca) przez cały rok w pierwszą sobotę każdego miesiąca o godz. 9 rano.
Nowenna do uroczystości Narodzenia Pańskiego przez 9 dni rano po prymaryi od 14. do 24. grudnia o godz. $6^3/_4$.
Roraty o godz. 6. rano codzień przez cały adwent.
Dnia 18 sierpnia nabożeństwo galowe jako w dzień urodzin Naj. Pana.
Dnia 10 września nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. cesarzowej Elżbiety.
Dnia 4 paźdz. nabożeństwo galowe w dzień imienin Najjaśniejszego Pana.
Dnia 19 paźdz. nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. cesarzowej Elżbiety.

W kościele OO. Bernardynów.

Nabożeństwo majowe przez cały maj codziennie o godzinie 7 wieczór.
Odpust na święto Porcyunkuli, t. j. *N. M. P. Anielskiej,* dnia 2. sierpnia.
Odpust na św. Franciszka Seraf. dnia 4. października.

W kościele PP. Urszulanek:

Nabożeństwo majowe przez cały maj codziennie o godzinie 4. popołudniu.
Nabożeństwo do Naj. Serca P. Jezusa codzień o godzinie 7. rano, a w każdy pierwszy piątek miesiąca rano i popołudniu.
Odpust na św. Urszulę, dnia 21. października.
Odpust na św. Anielę dnia 31. maja.
Odpust na uroczystość Serca Jezusowego dnia 6. czerwca.
Nabożeństwo różańcowe rano o godz. 7-mej przez cały październik.

W kościele OO. Filipinów:

Nabożeństwo majowe codzień przy mszy św. o godzinie 7-mej rano.
Odpust na św. Filipa Nereusza dnia 23. maja.

W kościele N. P. M. na Burku.

Odpust na św. N. P. M. Szkaplerznej dnia 16 lipca.

W kościele na Terlikówce:

Odpust na św. Trójcę dnia 25. maja.

W kościele św. Marcina w Zawadzie:

Odpust na św. Marcina dnia 11. listopada.

Uroczystości patronów szkolnych w Tarnowie.

Dnia 4 marca uroczystość św. Kazimierza kr., patrona uczniów c. k. szkoły realnej.
Dnia 8. maja uroczystość św. Stanisława bis., patrona uczniów ck. Sem. nauczycielskiego.
Dnia 16. maja uroczystość św. Jana Nepomucena, patrona uczniów szkół ludowych męs.
Dnia 15. października uroczystość św. Jadwigi, patronki uczenic szkół żeńskich.
Dnia 17. listopada uroczystość św. Stanisława Kostki, patrona uczniów c. k. gimn.

PLAN SALI „SOKOŁA”.

S C E N A

O r k i e s t r a

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11		10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
60	59	58	57	56	55	54	53	Red. Pogoni		p	50	49	48	47	46	45	44	43	42	41
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	r	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
100	99	98	97	96	95	94	93	92	91	z	90	89	88	87	86	85	84	83	82	81
101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	e	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
140	139	138	137	136	135	134	133	132	131	j	130	129	128	127	126	125	124	123	122	121
141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	ś	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160
180	179	178	177	176	175	174	173	172	171	c	170	169	168	167	166	165	164	163	162	161
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	i	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200
220	219	218	217	216	215	214	213	212	211	e	210	209	208	207	206	205	204	203	202	201
221	222	223	224	225	226	227	228	229	230		231	232	233	234	235	236	237	238	239	240
260	259	258	257	256	255	254	253	252	251		250	249	248	247	246	245	244	243	242	241
261	262	263	264	265	266	267	268	269	270		271	272	273	274	275	276	277	278	279	280
300	299	298	297	296	295	294	293	292	291		290	289	288	287	286	285	284	283	282	281

P a r t e r s t u d e n c k i

G a l e r y a

G a l e r y a

Skale stemplowe.

SKALA I. na weksle, asygnaty pieniężne itp. dokumenta kupieckie.	Należytość z dodatkiem kor.	hal.
do 150 K.	—	10
nad 150 K. „ 300 „	—	20
„ 300 „ „ 600 „	—	40
„ 600 „ „ 900 „	—	60
„ 900 „ „ 1.200 „	—	80
„ 1.200 „ „ 1.500 „	1	—
„ 1.500 „ „ 1.800 „	1	20
„ 1.800 „ „ 2.100 „	1	40
„ 2.100 „ „ 2.400 „	1	60
„ 2.400 „ „ 2.700 „	1	80
„ 2.700 „ „ 3.000 „	2	—
„ 3.000 „ „ 6.000 „	4	—
„ 6.000 „ „ 9.000 „	6	—
„ 9.000 „ „ 12.000 „	8	—
„ 12.000 „ „ 15.000 „	10	—
„ 15.000 „ „ 18.000 „	12	—
„ 18.000 „ „ 21.000 „	14	—
„ 21.000 „ „ 24.000 „	16	—
„ 24.000 „ „ 27.000 „	18	—
itd. za każde następne 2.000 kor. o 2 kor. więcej, licząc kwoty niżej 3.000 kor. za pełne.		

SKALA II. na dokumenta prawne, które skali I. i III. nie podlegają.	Należytość z dodatkiem kor.	hal.
do 40 K.	—	14
nad 40 K. „ 80 „	—	26
„ 80 „ „ 120 „	—	38
„ 120 „ „ 200 „	—	64
„ 200 „ „ 400 „	1	26
„ 400 „ „ 600 „	1	88
„ 600 „ „ 800 „	2	50
„ 800 „ „ 1.600 „	5	—
„ 1.600 „ „ 2.400 „	7	50
„ 2.400 „ „ 3.200 „	10	—
„ 3.200 „ „ 4.000 „	12	50
„ 4.000 „ „ 4.800 „	15	—
„ 4.800 „ „ 6.400 „	20	—
„ 6.400 „ „ 8.000 „	25	—
„ 8.000 „ „ 9.600 „	30	—
„ 9.600 „ „ 11.200 „	35	—
„ 11.200 „ „ 12.800 „	40	—
„ 12.800 „ „ 14.400 „	45	—
„ 14.400 „ „ 16.000 „	50	—
Nad 16.000 kor. każde dalsze 800 kor. o 2 kor. 50 h. więcej, licząc kwoty niżej 800 kor. za pełne.		

SKALA III. na ugody służbowe, kontrakta, kupna lub zamiany.	Należytość z dodatkiem kor.	hal.
do 20 K.	—	14
nad 20 K. „ 40 „	—	26
„ 40 „ „ 60 „	—	38
„ 60 „ „ 100 „	—	64
„ 100 „ „ 200 „	1	26
„ 200 „ „ 300 „	1	88
„ 300 „ „ 400 „	2	50
„ 400 „ „ 800 „	5	—
„ 800 „ „ 1.200 „	7	50
„ 1.200 „ „ 1.600 „	10	—
„ 1.600 „ „ 2.000 „	12	50
„ 2.000 „ „ 2.400 „	15	—
„ 2.400 „ „ 3.200 „	20	—
„ 3.200 „ „ 4.000 „	25	—
„ 4.000 „ „ 4.800 „	30	—
„ 4.800 „ „ 5.600 „	35	—
„ 5.600 „ „ 6.400 „	40	—
„ 6.400 „ „ 7.200 „	45	—
„ 7.200 „ „ 8.000 „	50	—
Nad 8.000 kor. za każde 400 kor. o 2 kor. 50 h. więcej, licząc kwoty niżej 400 kor. za pełne.		

Rachunki, konta, odpisy, kopie, lub jakkolwiek nazwane wykazy należytości do 20 kor. nie podlegają wcale stemplowi. Od 20 kor. do 100 kor. 2 hal.; nad 100 kor. 10 hal. od każdego arkusza. Rachunki nieostemplowane podlegają karze 50-krotnej.

Alfabetyczny przegląd należytości stemplowych

według najnowszych rozporządzeń.

(W walucie koronowej.)

	Kor. h.
Absolutorya patrz **Świadectwa.**	
Adopcya. Dokumenty o adopcyi, o ile nie zawierają postanowień majątkowych od ark.	1·—
Alimenta. Układy o ich płacenie według sk. II., bez ustawowego obowiązku jak darowizny.	
Alimentacyjne skargi względem ojcostwa od ark.	1·—
Amortyzacye dokumentów, o ile pociągają za sobą wydanie sądowego edyktu, od 1szego ark.	2·—
— od dalszych	1·—
Apelacyjne odwołania lub **zapowiedzi** — Jeżeli od wyroku, opłaca się stempel nie wyższy, jak 10 Kor., to od apelacyi lub rewizyi opłaca się taki stempel, jak od wyroku (zob. niżej „wyroki"); we wszystkich innych sprawach od pierwszego ark.	20·—
— od dalszych	1·—
Asygnacye patrz **Przekazy.**	
Awizacye sądowe przy najmach miesięcznych od ark.	—·24
— przy najmach na dłuższy czas od ark.	1·—
Beneficya, prośby o nadanie do władz publ. od 1go ark.	2·—
— od dalszych	1·—
Bilanse patrz **Konta.**	
Certyfikaty przynależn. i cen targow.	1·—
Cesye bezpłatne, jak i darowizny od ar.	1·—
— płatne cesye wierzytelności według sk. II.; obligów kupieckich, connosamentów, listów bodmeryjnych, warrantów, listów składowych 10 hal; od innych praw i wierzytelności według sk. II.	
Czeki uprawnionych instytucyj od sztuki	—·04
Czynsz ziemny: umowy o czynsz według sk. II.	
Darowizny: Dokumenty darowizny	
a) między żyjącymi od ark.	1·—
b) na przypadek śmierci od ark.	2·—
Oprócz tego nal. od przen. własn. przy darowiznach między małżonkami nie żyjącymi w seperacyi oraz między rodzicami a dziećmi i ich potomstwem 1% i 25% dodatku; między dalszymi krewnymi aż do sióstr i braci stryjecznych, ciotecznych i wujecznych włącznie 4% i 25% dodatku; we wszystkich innych wypadkach 8% i 25% dodatku—przy darowiznach nieruchomości oprócz tego $1\frac{1}{2}$% z 25% dodat.	
Depozyta: sądowe i prywatne wolne od stempla. Jeżeli jednak złożone jako spłata, na rzecz wierzyciela od wart. według sk. II.	

	Kor. h.
Podania o przyjęcie depozytu:	
a) w sądowem postępowaniu od ark.	1·—
b) zresztą od ark.	1·—
Ekstrakty lub potwierdzenia z depozyt. rejestrów, że się w sądowem przechowaniu znajdują od ark.	2·—
Dokumenty prawne w ogóle, jeżeli nie podlegają opłacie szczegółowo oznaczonej, według sk. II.—Wolne są takie, które obok właściwych dowodów składa się publ. i gmin. kasom, urzędom i instytuc. państw. w celu manipulacyi, oraz wymagane przez władze i urzędy, wyłącznie do urzędowego użytku, do których wystawienia strona nie jest obowiązana.	
Dokumenty prawa obywatelstwa	2. —
Doniesienia karne, bez stempla.	
Dostawy. Kontrakty o dostawy jak kupna.	
Dożywotnie układy między małżonkami, mocą których przyznaje się używanie majątku po śmierci jednego z małżonków, od 1szego ark.	2·—
— od dalszych	1·—
Drzewa genealogiczne sporządzone przez osoby prowadzące metryki lub przez nie potwierdzone po 1 K. od każdego urodzenia, ślubu i śmierci każdej zamieszczonej osoby.	
Duplikaty: a) urzędowych dokumentów od ark.	2·—
b) w sprawach sądowych do 100 kor. od ark.	1·—
c) w innych sprawach sądowych od ark.	2·—
d) sądowych dekr. przyznania majątku	2·—
e) podań stron jak pierwszy egzemplarz.	
Dyplomy, przywileje, patenty, licencye, uchwały udzielające obywatelstwo austryackie, wyzwolenia, paszporty dla domokrążców i urzędowe świadectwa uzdolnienia od ark.	2·—
— prywatne od ark.	1·—
Dzierżawy wieczyste i zwykłe według sk. II.	
Ekstabulacye, zezwolenia na nie, osób uprawnionych, jeżeli nie zawierają poświadczenia odbioru, jak darowizny, ekstabulacyjne podania, od ark.	3·—
—od dalszego niżej 100 kor.	1·—
—niżej 200 kor. od ark.	1·50
Fantowania, protokóły, jeżeli wartość nie sięga nad 100 kor. od ark.	—·24
— przy wyższych sumach	1·—
Frachty od sztuki	—·10
Fundacye, listy fundacyjne od ark. i nal. od przen. wł., jak od darowizny lub spadku.	1·—
Hipoteki ustanowione celem zabezpie-	

	Kor. h.
czenia obowiązku ocennego według sk. II., zresztą od ark.	1·—
Karty przynależności, a) dla sług, czeladzi terminatorów i wyrobników	—·30
b) dla innych osób	2·—
Kompromisy t. j. zapisy na sąd polubowny od ark.	1·—
Katastralne wyciągi: a) z urzędu, wolne od stempla, b) na żądanie stron od ar.	1·—
Konsensy, jako akta urzędowe, wolne od stempla; od osób prywatn. od ark.	1·—
Konta, bilansowe od ark.	—·10
Jeżeli saldowane używają się zamiast kwitów do kas publicznych lub sądownie, od wartości według sk. II. — Konta od kupców i przemysłowców z saldem lub bez salda, jeżeli kwota dosięgnie 100 kor.	—·2
Kontrakty: 1) o podział prawa przysługującego jednej osobie z drugą a) za odpłatą aa) co do pretensyj dłużnych sk. II., bb) co do ruchomości sk. III., cc) co do nieruchomości od ark.	1·—
i nal. przen. przy odpłat. kontr.; b) bezpłatnie jak darowizny. **2)** przy ustanowieniu kontraktu spółki jak kontrakty spółki. **3)** o podział praw należących do dwóch lub więcej osób a) co do rzeczy ruchomych mianowicie: aa) zamiennych jak gotówka, papierów na imię właściciela, na zlecenie, pretensyj dłużnych, zboża i t. p.. od ark.	1·—
bb) niezamiennych sk. III.; b) co do nieruchomości od ark.	1·—
i nal. przen. jak przy kontrakcie zamiany.	
Kontrakty małżeńskie co do wspólności dóbr **1)** na przypadek śmierci patrz darowizny na przypadek śmierci; **2)** między żyjącymi a) co do ruchomości według sk. II.; b) co do nieruchom. od ark. 1·— i należ. przenośna.	
Kontrakty kupna o ruchomości według sk. III. — o nieruchomości od ark. po	1·—
oraz należ. od przen. włas. $3^1/_2$% do 25% dodatku.	
Księgi kupieckie główne, contocorrente i saldoconto kupców, przemysłowców i fabrykantów od ark. po	—·50
— od innych książek z wyjątkiem kopiałów od ark. po	—·10
Kopiały wolne od stempli.	
Kuratelarne dekrety, jako akta urzędowe, wolne są od stempla.— Prośby o zarządzenie lub przedłużenie kurateli od 1szego ark.	2·—
— od dalszego	1·—
Kwity i potwierdzenia odbioru według sk. II. — na rzeczy oszacowane odebrane jako zastaw lub w przechowanie od ark. po	1·—
— a jeśli według skali II. wypada mniejsza należytość, według tej sk.—kwity na przesyłki wystawione przez przewoźników i zakłady przewozowe: a) connesamenty, warranty, ceduły ładunkowe opiewające na zlecenie, po	2·—
— b) wszelkie inne od sztuki po	—·10
— kwity na pieniądze i inne przedmioty podniesione z depozytu sądowego po	1·—
a jeżeli według sk. II. wypada mniejsza należytość, według tej sk.— Wolne od stempli na sumy i rzeczy poniżej 4 kor. wartości.	
Legalizacye: 1) podpisów przez władze rządowe 2·— przez notaryusza	1·—
— za równoczesną legalizacyę każdego drugiego lub dalszego podpisu na tym samym dokumencie przez władze rządowe 1·— przez notaryusza	—·50
podpisów świadków się nie liczy —. — **2)** na dokumentach do intabulacyi bez względu na ilość podpisów przez notaryusza —·20 przez sąd	—·72
— **3)** firm handlowych przez sąd lub notaryusza od pierwszego podpisu	2·—
— od dalszych po	1·—
Licencye kramarskie, od 1go wystawienia 1·— Prośby o nie od 1go ark. 2·— od dalszego 1·— za każde przedłużenie	2·—
Listy rozwodowe izraelitów, jeśli nie zawierają postanowień o majątku, po od ark., inaczej jak odpowiednie akty prawne.	1·—
Losowe kontrakty: a) zakłady i kupno nadziei rzeczy ruchomych według sk. III. b) od opłat za przyjęcie do Towarzystw zaopatrzenia lub kontrakty ubezpieczeń według sk. II. c) umowy o rentę dożywotnią w zamian za ruchomości według sk. III., a w zamian za nieruchomości od kontraktu od ar.	1·—
i nal. od przen. włas. $3^1/_2$% z 25% dodatkiem.	
Losy, loterye patrz **Wygrane.**	
Małoletność. Prośby o upełnoletnienie od ark.	1·—
Metryki urodzin, ślubu i śmierci od każdej osoby, której urodzenie lub śmierć, albo pary, której ślub potwierdzono, od ark.	1·—
Najmy, umowy o najem według sk. II.	
Notaryalne akty: a) co do interesów prawnych, które podlegają opłacie procentowej, które nadają aktom prywatnym moc aktu notaryalnego; b) wpisy uwierzytelnione z aktów notaryalnych; c) odpisy z aktów oddanych do przechowania	1·—
Odpisy: a) urzędowe, proste, tj. niewidymowane, czy je sąd wystawia, czy jaka inna władza lub gmina od ark.	1·—
— b) urzędownie widymowane, od ark.	2·—

Kor. h.

—c) zwykłe sądowe odpisy z procesów do 100 k. od ark. —·50

—d) nieurzędowe widymowane, tj. wystawione przez strony same a przez notaryuszów widymowane, od ar. 1·—

—e) przez inne osoby prywatne widymowane, jak np. świadectwa, od ark. 1·—

—f) wyciągi i odpisy z krajowych protokołów pomiarowych i aktów katastralnych, jeżeli wydane są jako urzędowe poręczenia, od ark. 1·—

—g) odpisy rubrów —·30

Odstąpienia od sporu prawnego, jeżeli przedmiot tegoż nie przenosi 100 kor., od ark. —·24 w innych razach od ark. 1·—

Oferty od ark. 1·

Oszacowania, od ark. 1·—

— jeżeli przedmiot nie przenosi wartości 100 kor. od ark —·30

Orzeczenia rzeczoznawców, jako środek dowodowy, od ark. 1·—

Paszporty dla sług, czeladzi, terminatorów, wyrobników, robotników i w ogóle książki wędrowne po —.30

— dla innych osób po 2·—

przepustki ośmiodniowe wolne od opł.

Pełnomocnictwa: 1) jeżeli nie zawierają umowy o wynagrodzenie od ark. 1·—

— 2) do podjęcia przesyłki pocztowej za adresata i do wykonywania prawa wyborczego wolne od stempla

Pertraktacye spadkowe (oświadczenia i podania) od ark. 1·—

—jeżeli spuścizna bez odtrącenia długów nie przenosi 50 k. wolne od stempla.

Plany budownicze jako dokumenta od ark. 1·—

Podania do władz podlegają stemplowi na 1·— o ile nie są wolne od stempla, lub nie podlegają szczególnej opłacie, mianowicie:

a) o koncesyę przemysłową lub zgłoszenia wolnego przemysłu: a) w Wiedniu 12·— b) w miastach o ludności powyżej 50.000 — 8 k. c) w miastach o ludności od 10.000 do 30 000 — 6 k. d) w miastach od 5.000 do 10.000 ludności mających 4 k. e) we wszystkich innych miejscowościach 3 k. od pierwszego arkusza i 1 k. od każdego następnego arkusza;

b) o udzielenie zezwolenia na muzykę, o pozwolenie trzymania gospód i szynków otworem po zwykłej godzinie, pozwolenie na wystawy, przedstawienia gimnastyczne i teatralne, koncerty za wstępem płatnym od ark. 2·—

c) w sprawach o nadanie i potwierdzenie szlachectwa, nadanie orderów, pozwolenie na przyjęcie i noszenie obcych orderów, o połączenie lub zmianę herbów, o pozwolenie na zmianę lub przeniesienie nazwiska, o udzielenie honorowych godności, urzędów, tytułów honorowych i odznaczeń od ark. 10·—

d) o udzielenie, uznanie lub potwierdzenie przywilejów od 1go ark. 6·—

— o przedłużenie przywileju 1·—

e) o udzielenie lub uznanie obywatelstwa austryackiego, lub przyjęcie do gminy 4·—

f) o nadanie domowej trafiki 2·—

g) o paszporty na wywóz, dowóz lub przewóz soli kuchennej, tytoniu, prochu strzelniczego i innych towarów, o ile pozwolenie takie jest potrzebnem, od pierw. ark. 2·—

— od dalszego 1·—

h) o pozwolenie na ustanowienie, rozszerzenie, zamianę lub obdłużenie fideikomisu, od pierw. ark. 2·—

i) o wpis prawa zastawu dla wierzytelności do 100 kor. 1·—

— do 200 kor. 1·50

— powyżej 200 kor. i wszelkie inne podania hipoteczne od ark. 3·—

k) o wpis w rejestrze handlowym nowej firmy, zmian firmy lub zmian we własności firmy, kontraktu spółki i zakładów filialnych 20·—

— prokury, likwidatorów i praw żony kupca z kontraktów małżeńskich od ark. 10.—

l) które zawierają umowy ulegają nadto należytościom za umowę;

m) o dyspenzę od publicznych władz i urzędów, od ark. 1·—

n) małżonków w sprawach rozwodu lub orzeczenia nieważności ślubów, od ar. 1·—

o) w drodze łaski w sprawach o przestępstwa dochodowe, od 1go ark. 2 —

p) o przypuszczenie do praktyki urzędowej, o adjutum, lub publiczną posadę służbową, od ark. 1·—

r) o zarządzenie konkursu od 1go ark. 2·—

— od dalszych 1·—

Podania wolne od stempla: o jałmużnę, przyjęcie do zakładów dobroczynności, o uwolnienie od opłat szkolnych, o nadanie stypendyum, o udzielenie prawa ubogich w sporach lub obrońcy ubogich, podania kuratorow, doniesienia i wnioski w sprawach publicznych, w sprawach karnych, o wydanie dekretu przynależności, paszportu do podróży, o odszkodowanie przy zaginionych rekomendowanych przesyłkach, petycye do panującego, rady państwa, sejmów i rad gminnych w sprawach publicznego dobra, zażalenia na postępowanie urzędników, opiekunów, kuratorów i na nadużycie władzy ojcowskiej, usprawiedliwienia tych osób, w sprawach rozwodowych z powodów juris publici, w sprawach o wymiar należytości stemplowych i po-

Kor. h.

datkowych, reklamacye o sprostowanie list wyborczych, sędziów przysięgłych i powołanych do służby wojskowej, w sprawach spadkowych, jeżeli majątek spadkowy bez potrącenia długów 50 kor. nie przenosi, w sprawach z powodu zakładania i prostowania ksiąg gruntowych.

Podania o ekstabulacyę zaległości podatkowych, wolne od stempla.

Polowania karty (certyfikaty): 1) wystawione przez Starostwo 2·—
— 2) przez zwierzchność gminną 1·—
— 3) dla wyrobników —·30
— 4) dla kilku towarzyszy polowania tyle przepisanych stempli, na ilu certyfikat opiewa.

Police i ugody zabezpieczenia, stosownie do premii, według sk. II.

Polubowne sądy. Wyroki sądów polubownych, jeżeli przedmiot sporny bez należytości pobocznych a) nie przenosi 100 kor. 1·— b) od 100—400 k. 2.50 c) nad 400 kor., lub gdy nie może być oszacowany, 5·—

Poręczenia, jeżeli zobowiązanie nie da się oszacować, od ark. 1·—
jeżeli da się oszacować, wedle sk. II.

Poświadczenia hipoteczne od ark. 2·—

Poświadczenia wagi, jeżeli się z nich nie robi użytku sądowego lub urzędowego, wolne od stempla.

Pozwolenie noszenia broni 2·—
Podanie o takowe wolne od stempla.

Pożyczkowe układy, na mocy których komu oddaje się rzecz jaką bezpożyteczną bezpłatnie do używania od ar. 1·—

Pożyczki patrz **Skrypty dłużne.**

Prolongacye wekslowe uważają się za nowe weksle i opłacają się według sk. I. —Jeżeli prolongacya termin 6, lub dla zagranicy 12 miesięcy przekracza, należytość opłaca się wedł. sk. II.

Protokóły: w sprawach sądowych: a) w postępowaniu spornem w sprawach do włącznie 100 kor. —·24
— powyżej tej sumy 1·—
z prawem ubogich lub w razie ustanowienia zastępcy ubogich, bez stempla; b) w każdem postępowaniu sądowem, jeżeli protokół nie zawiera wniosku, na który sąd ma rozstrzygać, bez stempla; c) zawierające rekursy, rewizye itd., jak rekursy, emisye etc.; d) w sprawach niespornych, od ark. 1·—
— spisane zamiast podania stemplować jak podania—zawierające akty prawne ulegają oprócz stempla jako protokóły, także stemplowi od aktu prawnego.

Protokóły wolne od stempli: spisane przez sąd ze świadkami testamentowymi celem ustalenia rozporządzenia ostatniej woli, ogłoszenia rozporządzenia ostatniej woli i w ogóle protokóły w sprawach niespornych spisane z urzędu, oraz protokóły o uzdolnieniu kandydata na posadę w jakiejkolwiek gałęzi służby publicznej.

Protesty wekslowe: a) sporządzone przez notaryusza od ark. po 2·—
— b) przez sąd do 400 k. 4·—
– powyżej 400 kor. 6·—

Przekazy kupców lub do kupców na zlecenie lub bez zlecenia, jeżeli opiewają na sumę pieniężną, jak weksle, a jeżeli opiewają na inne świadczenia i jeżeli według sk. II. nie wypada niższa należytość, po 1 kor.,— służbodawców i mandatów do sług i pełnomocników wolne od stempli;—inne przekazy według sk. II.

Rachunki: 1) w razie sporu 1·—
— jako załączniki od ark. —·30
— 2) konta, noty, wykazy i książeczki do zapisywania wybranych towarów itp., rachunki kupców i przemysłowców w zakresie ich przedsiębiorstwa z wyjątkiem kontów bilansowych: a od ar. —·10
jeżeli pretensya kwotę 100 k. przenosi;
— b) od 20 do 100 kor. od ark. po —·2
—c) do 20 kor. wolne od stempli;
—3) konta saldowane, jeżeli z nich się czyni użytek sądowy lub przedkłada publicznej kasie zamiast kwitów, według sk. II.
— 4) rachunki prowadzone przez osobę prywatną dla własnego użytku, jeżeli nie zawierają w sobie potwierdzenia odbioru są wolne od stempla—inaczej jak kwity;
— 5) absolutorya osób prywatnych udzielone składającemu rachunki sądowe lub pozasądowe od ark. po 1·—
— 6) uznanie rachunków od ark. po 1·—
— 7) rachunki jako allegaty przy podaniach, od ark. —·30
— 8) rachunki adwokatów, notaryuszów i lekarzy wolne od stempla.

Recepisy patrz **Kwity.**

Rekursa w zasadzie od pierw ark. 2·—
—prowizoryalne 2·50
—od dalszych 1·—
—we wszystkich sporach prawnych, których przedmiot nie przenosi wartości 100 kor. od jednego arkusza 1·—
—rekursy w sprawach podatkowych, jeżeli należytość nie przenosi 100 k. wolne; —·—
—jeżeli przekracza 100 kor. od ark. —·30
—w sprawach karnych i reklamacye wyborcze, rekrutacyjne itd. wolne są od stempla.

Rozwód, podania o takowy 1·—

Rubra tj. odpisy rubrum podań w sporze wolne od stempla, w innych razach —·30

	Kor. h.
Skargi sądowe: a) w sprawach o służebności i najmu usług do 100 k. od ar.	—·24
- b) ponad 100 kor. od ark.	1·—
—c o unieważnienie małżeństwa z § 94 k. c. wolne od stempla,	
—w innych przypadkach	1·—
—d) w sprawach wekslowych jak a) i b)	
Skargi do Trybunału administracyjnego od ark. po	1·—
—zresztą jak podania.	
Skrypty dłużne od wysokości pożyczki według sk. II.	
Służebności, ustanowienie tychże jak darowizny, lub na przypadek śmierci od pierw. ark.	2·—
—od dalszych	1·—
Spadki patrz **Pertraktacye** spadkowe.	
Spółki, kontrakty spółek nie obliczonych na zysk od pierw. ark.	4·—
— obliczonych na zysk: a) bez wkładek majątkowych, obejmujących jedynie połączenie pracy od pierw. ark.	10·
—b) spółek akcyjnych zawartych na czas dłuższy jak 10 lat według sk. III.;	
—c) spółek komandytowych na akcye zawartych na czas dłuższy jak 10 lat, od wkładek komandytników według sk. III., od wkładek spólników jawnych według sk. II.;	
—d) innych spółek według sk. II.	
Swiadectwa: 1) wystawione przez rządowe władze administracyjne od ark	2.—
— wystawione przez inne władze, urzędy lub prywatne osoby od ark. po	1·—
—2) dla sług, czeladników, terminatorów, wyrobników i innych osób z dziennego zarobku żyjących od ark. po	—·30
— 3) szkolne po	—·30
—4) egzaminów rządowych	2·—
—5) jako wyciągi z ksiąg publicz. o posiadaniu i własności nieruchomych rzeczy od ark.	2·—
—6) jako przekłady zaprzysiężonych tłomaczów, od ark.	2·—
—7) wolne od stempli świadectwa ubóstwa, moralności, świadectwa z egzaminów w szkołach ludowych, świadectwa z nauki religii, świadectwa szczepienia, świadectwa wpisane do książek służbowych i wędrownych, świadectwa majątkowe dla osób, które starają się o utrzymanie podrzutków do wychowania, świadectwa pobytu, w celu otrzymania paszportu lub karty przynal.	
Terminatorowie i uczniowie (umowy między chlebodawcą) od ark. po	1·—
Testamenty i kodycyle od ark. po należytość płatna po śmierci testatora.	2·-
Towarzystwa: Podania do władzy politycznej o utworzenie towarzystwa	1·—
—dołączane do tego podania egzemplarze statutów (5 egzempl.) od ark.	—·30

	Kor. h.
—Prócz tego dołączyć należy na każdy ten egzemplarz statutu, który ma być zaopatrzony klauzulą przyjęcia, od każdego pierwszego ark. stempel na	2·—
—od dalszych	1·-
Ugody sądowe oprócz stempla do protokołu taki stempel jaki wypada od aktu zawartego w ugodzie, a więc np. jak od pożyczki, kupna itd.	
Ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego odpłatne według sk. II, daremne od ar.	1·—
Wekslowe nakazy i nakazy w postępowaniu mandatowem do 100 kor.	2·—
—do 400 kor. 5·— do 1600 kor. 10·—	
—powyżej 1600 kor. $^1/_2$% i 25% dodatku od pierw. egz.	
—każdy dalszy po	2·—
Wnioski sądowe: a) w sprawach spornych do 100 kor. od ark.	—·24
- b) w sprawach o służebności, najmu, usług, o wymowy służebności mieszkania, od ark.	—·24
—w innych sprawach od ark.	1·—
Wyciągi: a) z ksiąg gruntowych i hipotecznych, depozytowych i z rejestrów handlowych od ark. po	2·—
b) z pism urzędowych lub urzędownie przechowywanych, pism prywatnych, jeżeli je sąd wydaje, od ark.	—·72
- przez inne władze wydane	1·—
Wygrane na loteryi liczbowej do 4 kor. wolne od należytości, powyżej 4 kor. według sk. III. — na innych loteryach 15% od wygranej po strąceniu nominalnej wartości losu stawki. — Kwity na wygrane wolne od stempla.	
Wyroki: A) pierwszej instancyi w następujących przedmiotach; jeżeli według C) nie przypada mniejsza należytość:	
a) przy nałożeniu wiecznego milczenia	5·—
b) w skargach o zakłócenie posiadania	5·—
c) w skargach o pierw. w konk. i licyt.	5·—
d) przy uznaniu wartości wypowiedzenia	5·—
e) przy likwidacyach konkursowych	2·50
B) pierwszej instancyi w skargach nawiasowych (Incendenzstreite)	
a) jeżeli wartość przedmiotu głównego sporu nie przenosi 100 Kor.	2·—
b) w innych wypadkach	5·—
C) pierwszej instancyi w rzeczach głów., jeżeli przedmiot sporu da się oszacować, według jego wartości do 50 Kor.	1·—
- do 100 Kor.	2·—
—nad 100—400 Kor.	5·—
—nad 400—1600 Kor.	10·—
D) Wyroki ostateczne i prawomocne:	
a) jeżeli wartość przyznanego przedmiotu przenosi 1600 Kor. od wartości tego przedmiotu $^1/_2$% z 25% dodatku.	
b) jeżeli własność lub prawo użytkowania jakiej nieruchomości o wartości więcej niż 100 Kor. na podstawie tytułu pra-	

	Kor h.
wnego, który zasadza się na jakiemś innem rozporządzeniu, niż na sukcesyi, a nie na jakim układzie lub ostatniej woli jest oparty, od wartości 3½ % z dodatkiem 25%	
c) od wyroków prawomocnych, o porządku w jakim wierzyciele masy konkursowej mają być zaspokojeni, czyli od wyroków klasyfikacyjnych: od czynnego majątku masy ½% i 25% dodatku.	
d) jeżeli przedmiot nie da się oszacować od wyroku bezpośrednio	24·—
Wpisy: A) jakiegoś prawa w księgi publiczne:	
a) jeżeli już tytuł prawny na podstawie którego wpis ma nastąpić, podlega opłacie są wolne.	
b) w innych razach od wartości ½% i z dodatkiem 25%.	
B) w celu nabycia innych praw rzeczowych:	
a) jeżeli przedmiot da się oszacować i przenosi wartością 200 K. tej wartości ½% i z dodatkiem 25%.	

	Kor. h.
b) jeżeli nie da się oszacować lub jeżeli wartość jego nie przenosi 200 Kor. uwolnione od należytości.	
Wyroków powody (motywa) cywilnosądowe od ark.	2·—
Wyroków duplikaty od ark.	2·—
Załączniki podań i protokołów podlegających ostemplowaniu, od ark.	—·30
—w sprawach drobiazgowych	—·20
Zapisy długu (obligi na okaziciela) według sk. III, zresztą według sk. II.	
Zażalenia przeciw wykonawczym urzędom i osobom urzędowym, w zasadzie od ark.	1·—
Zezwolenia na wpis hipoteczny przez osoby obowiązane do ich zeznania osobno wystawione od ark. po	1·—
Zlecenia do sprzedaży według sk. III.	
Zrzeczenia się praw: a) odpłatne, jeżeli przedmiot nie da się oszacować, od ark. po	1·—
—zresztą według sk. II.	
—b) daremne jak darowizny.	

HUMORYSTYKA.

Miłość dla zysku.

W czasie wizytacyi rzucił inspektor w szkole wiejskiej pytanie:

— „Kogo po Bogu najbardziej kochać i czcić należy?“

Jeden dzieciak mówił że matkę, inny że ojca, trzeci że pana inspektora, ale żaden widać w myśl wizytującego nie utrafił, gdyż ten, rozweselony ostatnią odpowiedzią rzekł:

— „Który zgadnie, dostanie koronę!“

Ledwie wypowiedział obietnicę, aż tu wstaje chłopak i mówi:

— „Najbardziej po Bogu kochamy i czcimy Pana Jezusa i Matkę Boską.“

— „Bardzo dobrze“ — odpowiedział inspektor — „jakże się nazywasz?“

— „Icek Pinełes — syn karczmarza“ — odpowiada chłopak.

Nerwowy.

Gość: Proszę o kotlet, tylko bardzo duży!

Kelner: Dlaczego bardzo duży?

Gość: Bo jestem nerwowy i drażni mnie każda drobnostka.

Racya XXgo wieku.

Nauczyciel do Łeosza, pobierającego lekcye gry na skrzypcach:

— Wszakże tu wyraźnie napisana ćwierć-nuta, a ty bierzesz pół-nuty. Cóż to za granie?

Ojciec ucznia: — Dlaczego un ma wząszcz tylko czwercz, kiedy un może wząszcz pół? Jak jego tate stacz, żeby mu wiency dacz, to czemu un ni może wiency bracz?

Także racya.

— Dlaczego kobiety nie noszą na twarzy zarostów?

— Bo nie wytrzymałyby tak długo milczeć, ażby je golarz ogolił!

Najważniejsze
przepisy pocztowe i telegraficzne.

(Obliczenia należytości według waluty koronowej).

Wiadomości ogólne.

Karty korespondencyjne, listy zwyczajne, rekomendowane i express, próbki bez wartości, przesyłki pod opaską, gazety, przekazy pieniężne, zlecenia pocztowe, przesyłki frachtowe i zwykłe zaliczkowe przesyłać można w obrębie Monarchii Austro-Węg. z Bośnią i Hercogowiną, jakoteż do wszystkich krajów, należących do związku pocztowego. Przekazów pieniężnych do Rosyi nie można posyłać.

Do związku pocztowego należą wszystkie państwa Europy, Azyi i Ameryki z wyjątkiem: Abisynii, Betschuany i Oranii w Afryce; Afganistanu, Arabii i Serawaku w Azyi: jakoteż wyspy Cooka i Tonga w Australii.

Zepsute karty, koperty rządowe, marki, opaski itp. wymienić można w każdym urzędzie pocztowym za dopłatą 1 halerza.

„Per Express“ wysyłane korespondencye muszą być z góry opłacane i kosztują o 30 hal. więcej od zwykłej należytości.

„Umyślny posłaniec.“ Do miejscowości, gdzie poczty niema, wysyła urząd korespondencye przez umyślnego posłańca, którego sam adresat musi opłacić. — Opłata wynosi 1 koronę od 7½ kilometra odległości, ale od odbiorcy żąda się tylko 70 hal., gdyż posyłający musi opłacić z góry 30 hal.

Doręczanie. Urzędy pocztowe eraryalne, jakoteż nieeraryalne, doręczają listy jakoteż gazety do domu bez żadnej opłaty listonosza, — adresaci z poza obrębu miejscowości, w której jest poczta, muszą po listy posyłać.

Kto chce listy zwykłe, polecone, przekazy pocztowe lub druki sam sobie w urzędzie pocztowym odbierać, musi opłacać co miesiąc z góry t. zw. „należytość fachowego“, w urzędach eraryalnych jak i nieeraryalnych 2 kor. wynoszącą.

„Poste restante“ nie doręcza się do domu. Adresy listów niepoleconych „poste restante“, mogą się składać z liter, cyfr itp.

Przesyłki zwrotne. Korespondencye, druki itp. nieodebrane przez adresata, zwraca się do tej miejscowości, gdzie zostały nadane i leżą tam przez 3 miesiące, w którym to czasie może je sobie nadawca odebrać. Listy polecone i paczki zwrotne, leżą jednak tylko miesiąc i w razie niepodjęcia przez nadawcę, odsyłane bywają do Dyrekcyi poczt we Lwowie. Listy tak polecone lub zwykłe zostają tamże wobec komisyi otwierane i jeżeli nadawca jest podany, jemu za pośrednictwem urzędu nadawczego zwracane. Paczki zaś, przez nadawcę nie podjęte, w drodze licytacyi się sprzedaje, a po odtrąceniu należytości pocztowej, resztę z uzyskanej sprzedaży nadawcy się zwraca. Po upływie 7 dni zawiadamia urząd nadawcę o nie-

podjęciu paczki, osobnem pismem (Rückmeldung), za które tenże płaci 25 hal. i równocześnie wydaje urzędowi dyspozycyę, co z tą przesyłką ma zrobić: czy zwrócić, czy innemu adresatowi doręczyć, czy też zniszczyć. Jeżeli zażąda zwrotu, natenczas opłaca należytość przesyłkową tam i napowrót.

Zmiany adresu lub zwrotu karty korespondencyjnej, listu i t. p., można zażądać od nadawczego urzędu pisemnie lub telegraficznie.

Adres na kartkach, listach, przekazach i paczkach musi być wyraźnie napisany i zupełnie dokładny.

Opakowanie. Druki i próbki mają być tak opakowane, aby urząd z łatwością mógł się przekonać o zawartości pakietu.

Listy pieniężne opatrzone być mają 5 pieczęciami, jeżeli są przesyłane w kopercie prywatnej, zaś 2 pieczęciami, jeżeli użyto koperty rządowej (za 2 hal.).

Paczki powinno się opakowywać w materyał trwały, stosowny do zawartości i oddalenia. Np. sukno, bieliznę itp. w mocny papier lub płótno,—tłuszcze i płyny w ceratę, w baryłki, — owoce w koszach, zwierzęta w przewiewnych skrzynkach, patrony do strzelb w blaszanych pudełkach itp.

Tajemnica listowa zagwarantowana jest ustawami. Do odebrania i rozpieczętowania cudzego listu ma prawo tylko sędzia śledczy, na mocy pisemnego upoważnienia.

Cena.

Karta korespondencyjna kosztuje 5 hal. — Karta korespondencyjna z odpowiedzią 10 hal.—Marka listowa do miejscowego adresata 6 hal. — Marka listowa do zamiejscowego adresata 10 h. — List kartkowy siwego koloru 10 h. — List kartkowy niebieskiego koloru 6 h. — Koperta na list pieniężny 2 h. — Opaska 3 h. — Rekomendacya (list polecony) w miejscu 25 h. — Rekomendacya (list polecony) zamiejscowy 25 h. — Recepis zwrotny 25 h. — Potwierdzenie wypłaty 25 h. — Blankiet przekazu pieniężnego (żółty) 2 h. — Blankiet przekazu pieniężnego telegraficzny, bezpłatnie. — Blankiet na zlecenie pocztowe 2 h. — Blankiet przesyłkowy (Frachtbrief) koloru żółtego 12 h. — Blankiet przesyłkowy zaliczkowy koloru siwego 12 h. — Blankiet przesyłkowy zagraniczny koloru różowego 12 h. Deklaracya cłowa 1 h. — Deklaracya statystyczna 1 h. — Podatkowe karty pocztowe, celem wpłaty podatku stałego kosztują 7 hal.

Opłata kart korespondencyjnych, listów, druków i próbek podana w taryfie *A.*, opłata za przekazy pieniężne w taryfie *B.*, opłata za listy pieniężne w taryfie *C.*, (zagraniczne *D.*),— opłata paczek w taryfie *E*, (z podaną wartością w taryfie *F.*).

Karty korespondencyjne.

W obrębie monarchii Austro-Węgier i krajów, należących do związku pocztowego, można przesyłać zwykłe 5-helerowe karty korespondencyjne, za granicę zaś użyć trzeba kart międzynarodowych za 10 h., lecz można i zwykłych za dolepieniem odpowiedniego znaczka pocztowego.

Karty koresp. prywatnego nakładu dozwolone są tylko wówczas, jeżeli mają ten sam format, co karty rządowe, nie muszą jednak mieć napisu: „Correspondenz-Karte — Karta korespondencyjna“. — Po stronie adresu nie wolno zamieszczać żadnych dopisków.

Listy zwyczajne.

W Austro-Węgrzech i do Niemiec (W. ks. Pozn.) nie śmią ważyć więcej nad 250 gramów, do innych państw nie może waga przekraczać 1 kilograma.

Listy nieopłacone przez nadawcę, opłaca odbiorca podwójnie.

Przesyłki pod opaską.

Pod opaską wolno przesyłać wszelkie druki, fotografie itp. byleby nie było żadnych korespondencyj pisanych ręką.

Waga takich przesyłek pod opaską (druków) w obrębie Austro-Węgier, Bośni i Hercogowiny nie może przekraczać 1 klgr. — do innych państw 2 klgr.

Rozmiar dozwolony 45 cm. w każdym kierunku. Jeżeli atoli mają kształt rulonów, mogą być 75 cm. długie, o średnicy 10 cm.

Próbki bez wartości.

Przesyłane być muszą z napisem: „Muster ohne Werth“ albo „Proben“ („próbki bez wartości“).

Rozmiar nie może przekraczać 30 cm. długości, 20 cm. szerokości i 10 cm. wysokości.

Waga nie może przekraczać 350 gr. (Do Niemiec dozwolony ciężar 250 gr.).

Za dopiski ręczne, mające charakter korespondencyi prywatnej przy próbkach, wyznacza dyrekcya skarbowa karę.

A). Taryfa dla kart koresp., listów, druków i próbek.

Nazwa kraju	Karty koresp.	Listy		Druki		Próbki	
	Opłata	Za ciężar	Opłata	Za ciężar	Opłata	Za ciężar	Opłata
W miejscu (loco)	5 h.	do 20 gr. „ 250 „	6 h. 12 „	do 50 gr. „ 100 „ „ 250 „ „ 500 „ „ 1000 „	3 h 5 „ 10 „ 20 „ 30 „	do 250gr. „ 350 „	10 h. 20 „
Austro-Węgry, Bośnia Hercogowina i Księstwo Lichtenstein	5 h.	do 20 gr. „ 250 „	10 h. 20 „				
Czarnogóra	5 h.	za każde 15 gr.	10 h.	za każde 50 gr.	5 h.	za każde 50 gr. najmniej	5 h. 10 „
Niemcy (Księstwo Pozn.)	5 h.	do 20 gr. „ 250 „	10 h. 20 „	do 50 gr. „ 100 „ „ 250 „ „ 500 „ „ 1000 „	3 h. 5 „ 10 „ 20 „ 30 „	do 250 gr „ 350 „	10 h. 20 „
Szwajcarya	10 h.	za każde 20 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.		
Nowy Bazar (tylko do Plevlje, Priepolje i Priboj)	10 h.	za każde 15 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.	za każde 50 gr. najmniej	5 h. 10 „
Serbia	10 h.	za każde 15 gr.	15 h.	za każde 50 gr.	5 h.	za każde 50 gr.	5 h.
Państwa należące do związku pocztowego	10 h.	za każde 15 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.	do 50 gr. „ 100 „	10 h. 10 „
Państwa nienależące do związku pocztowego	niedozw.	za każde 15 gr.	25 h.	za każde 50 gr.	5 h.	do 150 gr. „ 200 „ „ 250 „ „ 300 „ „ 350 „	15 h. 20 „ 25 „ 30 „ 35 „

Rekomendacya.

Polecone można przesyłać karty koresp., listy, druki, próbki i t. p. *ale nie wolno w listach takich przesyłać pieniędzy.*

Odszkodowanie. W razie zaginięcia listu poleconego, wypłaca urząd pocztowy nadawcy 50 koron.

Recepis zwrotny.

Gdy nadawca chce otrzymać „urzędowe“ potwierdzenie odbioru listu i t. p. przez adresata, musi wysłać przesyłkę „poleconą“, a po odbiór recepisu zwrotnego zgłosić się do urzędu pocztowego z recepisem nadawczym.

Nadawca listu poleconego, pieniężnego lub paczki, może nawet i po nadaniu zażądać rewersu zwrotnego, za uiszczeniem należytości w kwocie 25 hal.

Gazety bywają do domu jak listy doręczane. Za pośrednictwem urzędu pocztowego prenumerowane gazety, można w urzędzie samemu odebrać.

Przekazy pieniężne.

W Austro-Węgrzech przesyłać można pieniądze przekazami, na których stosownie a dokładnie wypełnić trzeba wszystkie podane rubryki. Skrobania i poprawiania nie są dozwolone, natomiast dozwolonem jest zamieszczanie krótkiej korespondencyi na odcinku, na którym wypisuje się adres nadawcy, (prócz do Anglii i Ameryki).

Wysokość kwoty przesyłanej przekazem nie może przekraczać 1000 koron.

Za granicę wysyła się pieniądze za pośrednictwem przekazów międzynarodowych (koloru różowego).

B). Opłata za przekazy pieniężne.

Opłata za listy.	do 20 kor.	do 40 kor.	do 100 kor.	do 300 kor.	do 600 kor.	do 1000 kor.
W Austro-Węgrzech	10 h.	—	20 h.	40 h.	60 h.	1 kor.
Do Bośni i Hercogowiny Serbii, Czarnogóry i Nowego Bazaru	—	20 h.	40 h.	80 h.	1 kor. i 20 hal.	2 kor.
Do Niemiec, Luksemburga i austryackich urzędów pocztowych w Turcyi	—	20 h.	(za każde następne 20 kor. o 10 hal. więcej).			
Do wszystkich innych państw związku pocztowego za każde 25 kor. przesyłki wynosi opłata 25 hal.						

Termin do zrealizowania przekazów zwykłych wynosi 7 dni, dla przekazów „poste restante“ jakoteż dla zagranicznych 1 miesiąc, w obrocie zaś z krajami pozaeuropejskimi 2, względnie 6 miesięcy.

Telegraficzne przekazy pieniężne.

Przekazy takie dozwolone są do wszystkich miejscowości, w których znajdują się państwowe stacye telegraficzne. Blankiety na takie przekazy wydaje

urząd pocztowy bezpłatnie. Opłata według tej samej taksy co przekaz zwykły, uiszcza się znaczkami pocztowymi. Jeżeli przekaz taki adresowany jest „poste restante“, nie dodaje się żadnej dopłaty za doręczenie, składa się jedynie gotówką należytość za telegram, który urząd pocztowy układa. Jeżeli zaś przekaz telegraficzny pieniężny ma być adresatowi urzędownie doręczony, dopłaca się prócz taksy za przekaz i prócz należytości za telegram jeszcze 30 h. za doręczenie przez umyślnego posłańca. Korespondencya zamieszczona na odcinku przekazu, bywa do telegramu włączona.

Wypłata przekazu telegraficznego następuje równocześnie z doręczeniem przekazu.

Za granicę można przekazy takie nadawać do wysokości 500 koron lub 1000 koron, zależnem to jest bowiem od tego, do którego kraju się posyła.

Zlecenia pocztowe (Postaufträge).

Chcąc od pewnej osoby odebrać jakąś kwotę pieniężną, a równocześnie z odbiorem tej kwoty zwrócić jej jakieś dokumenta n. p. weksel, skrypt dłużny i t. p. czyni się to za pomocą zlecenia pocztowego. Blankiet i koperta na zlecenie kosztuje w urzędzie 3 h. i nadaje się jako list polecony do wysokości 1000 kor. Dzień płatności (Verfallstag) dokumentu wyraża się na blankiecie, jeżeli jednak adresat w przeciągu 7 dni (licząc od wyrażonej na blankiecie daty płatności) należnej kwoty nie uiści, zwraca się dokument nadawcy.

Za granicę można wysyłać także zlecenia pocztowe.

Listy pieniężne.

Waga listów w Monarchii Austro-Węgierskiej, do Niemiec, Bośni i Hercegowiny nie może być większą jak 250 gramów.

***C)* Opłata za listy pieniężne** *(z papierami wartościowymi w Austro-Węgrzech i do Niemiec)*:

Za listy z wartością do	Do odległości 10 mil		ponad 10 mil	
koron	koron	hal.	koron	hal.
w obrębie Monarchii Austr. Węg.				
od wagi	—	—	—	—
100	—	30	—	54
w Austro-Węgrzech i do Niemiec				
600	—	36	—	60
900	—	42	—	66
1200	—	48	—	72

i t. d. każde 300 kor. o 6 h. więcej.

Pieczętowanie listów pieniężnych: w kopercie prywatnej pięcioma pieczęciami, w kopercie rządowej dwiema. Urzędowe przeliczenie pieniędzy może być uskutecznione za osobną opłatą w wysokości połowy należytości za przesyłkę, jeżeli wartość przewyższa kwotę 1000 kor. i jeżeli list pieniężny strona prywatna, a nie urząd nadaje. Opłatę listów pieniężnych podaje taryfa C.

Doręczenie listu pieniężnego przez urząd kosztuje 5 h. do 1000 k., 10 h. nad 100 k.

Listy pieniężne za granicę.

Adres listów pieniężnych (z wyjątkiem Niemiec) należy pisać po francusku, a w środku u góry trzeba dopisać wyraźnie słowa: „*Lettre de valeur*“. Koperta takiego listu może mieścić tylko pieniądze papierowe lub papiery wartościowe.

Wartość trzeba podać we walucie austryackiej i we frankach, słowami i cyframi.

Opłata składa się z należytości: 1) za wagę, 2) za wartość, 3) za rekomendacyę (taryfa *D*).

Paczki.

Listy zwykłe i pieniężne nad 250 gramów, druki nad 1000 gramów, a próbki nad 350 gramów, tudzież inne przesyłki, bądź z powodu podanej wartości, bądźto z powodu nieodpowiedniego rozmiaru nie mogące być wysłane pocztą listową, przesyła się jako paczki (z dodaniem adresu przesyłkowego — Begleitadresse Frachtbrief).

Nie wolno wysyłać pocztą: 1) paczek z monetą brzęczącą nad 65 kg. wagi, 2) paczek z innymi przedmiotami nad 50 kg.

Opakowanie podane w wiadomościach ogólnych.

Opłata paczek podana w taryfie *E.* i *F.*

Adres. Do paczek dołącza się prócz adresu na paczce wypisanego jeszcze list przesyłkowy (Frachtbrief) żółtego koloru za 12 h. Na jeden list przesyłkowy wolno wysłać 3 paczki, jeżeli opiewają na tego samego adresata i jeżeli na nich nie cięży żadna zaliczka.

Do Bośni i Hercogowiny można wysyłać paczki do 20 kg. w opakowaniu z płótna lub drzewa. „Per Express“ można wysyłać paczki tylko do 1 kg. z wartością do 40 koron.

Przesyłki z Galicyi do Bośni i Hercogowiny nad 5 kg. opłaca się podług strefy po nad 50 mil, w takim stosunku, że za 6 kg. wagi płaci się 1 kor. 42 h., a za każdy następny kilogram wagi 52 hal. więcej.

Za doręczenie paczki do 5 kg. 10 h.
„ „ „ nad 5 „ 20 h.

D) Taryfa dla listów wartościowych zagranicznych „*Lettres de valeur*“.

Nazwa kraju	Najwyższa dozwolona wartość we frankach	Należytość: za każde 15 gr. hel.	Należytość: za każde 300 fr. (340 kor.) podanej wartości h.	Należytość: za rekom. h
Argentyna	10000	25	35	Opłata rekomendacyjna wynosi do wszystkich krajów 25 h.
Belgia, Bułgarya	10000	25	25	
Chile, Chiny (Shangaj),	10000	25	35	
Chiny (Kalgan, Peking Tientsin Urga	nieog.	25	35	
Dania z Farör, Islandya	nieog.	25	25	
Duńskie kolonie:				
a) Grönlandya	nieog.	25	35	
b) Indye zach.	10000	20	36	
Egipt	nieog.	25	20	
Francya z Algierem	10000	25	25	
Francuskie kolonie	10000	25	35	
Hiszpania	10000	25	25	
Kamerun	10000	25	35	
Luxemburg	10000	25	25	
Niderlandy	25000	25	25	
Norwegia	nieog.	25	25	
Portugalia i kolonie	10000	25	35	
Rumunia	10000	25	10	
Rosya (Król. Polsk.)	nieog.	25	10	
Salvador	10000	25	35	
Szwecya	nieog.	25	25	
Szwajcarya	nieog.	25	10	
Serbia	10000	15	10	
Tunis	10000	25	35	
Turcya via Tryest	nieog.	25	20	
Turcya v. Constanz.	10000	25	35	
Włochy	10000	25	10	
Włoska kol. Erythrea.	10000	25	35	

Paczki za granicę.

Paczki do Niemiec nie mogą przewyższać wagi 50 kg.

Adres przesyłkowy (Frachtbrief) dodaje się koloru różowego (zagraniczny)

Opłata (patrz taryfa *E.* i *F.*

Deklaracya cłowa. Do każdej przesyłki zagranicznej należy dodać jednę deklaracyę cłową i jednę statystyczną, które to blankiety kupuje się w urzędzie pocztowym po 1 halerzu za sztukę. Na deklaracyi statystycznej należy koniecznie podać w rubryce do tego przeznaczonej numer, pod jakim wysyłany towar w statystycznym spisie cłowym jest umieszczony. Spis taki znajduje się do przeglądnięcia w każdym urzędzie cłowym i pocztowym.

Do paczek mających się wydać adresatowi bez opłat cłowych trzeba dołączyć pisemną deklaracyę (Francozettel), że nadawca uiści te opłaty po zawiadomieniu go ile wynoszą.

„Collis postaux“. Prócz przesyłek frachtowych można do wszystkich państw związku pocztowego (prócz Czarnogóry i Niemiec) wysyłać paczki pod nazwą „Collis postaux“ (pakiety pocztowe).

„Collis postaux“ muszą być przy nadawaniu opłacone, ale opłata ich jest niższą niż przy przesyłkach frachtowych, natomiast ciężar nie może przekraczać 5 kg.

Do Rosyi europejskiej wolno wysyłać „Collis postaux“ do wagi 5 kg. i do nieograniczonej wartości. Opłata 1 kor. 75 hal.

E). Taryfa dla paczek za ciężar i odległość.

Ciężar do	Do miejsca w strefie I.		II.		III.		IV.		V.		VI.	
	t. j. w odległości											
	do 10 mil		do 20 mil		do 50 mil		do 100 mil		do 150 mil		nad 150 mil	
	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.	kor.	h.
	w Austro-Węgrzech i do Niemiec											
5 kg.		30		60		60		60		60		60
6 „		36		72		84		96	1	08	1	20
7 „		42		84	1	08	1	32	1	56	1	80
i tak dalej za każdy 1 kg.	więcej o 6 h.		więcej o 12 h.		więcej o 24 h.		więcej o 36 h.		więcej o 48 h.		więcej o 60 h.	

Uwaga: Przesyłki wymagające ostrożnego obchodzenia się *(Sperrgut)* kosztują we wszystkich strefach o połowę drożej.

F) Taryfa za podaną wartość.

Do wysokości	Płaci się
w Austro-Węgrzech	
100 kor.	6 hal.
w Austro-Węgrzech i do Niemiec	
600 kor.	12 hal.
za każde 300 kor. o 6 h. więcej.	

Dołączanie korespondencyi nie jest dozwolone.

Wartość należy podać we frankach i w walucie austryackiej.

Adres przesyłkowy ma być koloru różowego (zagraniczny).

Ilość deklaracyj cłowych uwidocznia taryfa urzędowa (przeważnie potrzebne 3 sztuki). Statystyczna deklaracya tylko jedna.

Zaliczki (Nachnahmen).

Listy wartościowe i wszelkie inne przesyłki, które bądźto z powodu podanej wartości, bądźto z powodu swego rozmiaru i ciężaru wysyłane być muszą jako paczki (z dodaniem adresu przesyłkowego) można nadawać za zaliczką do wysokości 1000 kor. (również przy listach wartościowych zagranicznych do 1000 kor.).

Niedozwolona jest zaliczka przy listach wartościowych do Bośni i Hercogowiny.

Adres przesyłkowy zaliczkowy kosztuje 12 hal. i jest koloru niebieskiego. Za granicę różowy. Przy listach wartościowych zagr. „Lettres de valeur“ niepotrzebny jest adres przesyłkowy.

Termin wykupna zaliczki 7 dni.

O zniesienie lub zniżenie zaliczki trzeba się zgłosić do nadawczego urzędu pocztowego, adresat może jednak również te same żądania stawiać.

Opłata stósownie do tego czy przesyłka jest listem pieniężnym czy paczką. Nadto dolicza się tak zwaną prowizyę od kwoty zaliczkowej według następującej normy:

W Austro-Węgrzech z Bośnią i Hercogowiną, Czarnogórze i Serbii do 24 koron 12 hal. prowizyi, a za każde następne 4 kor. o 2 h. więcej. Do Niemiec, Szwajcaryi, Turcyi i Portugalii przez Tryest do 12 kor. 12 h., a za każde następne 2 kor. o 2 h. więcej.

Do Turcyi przez Semlin i do innych państw do 20 kor. 20 h. prowizyi, a za każde następne 20 kor. o 20 h. więcej.

Zaliczki polecone (rekomendowane) muszą być przy nadaniu opłacone (adresu przesyłkowego wówczas nie potrzeba). Przesyłki takie, jeżeli w ciągu 7 dni przez adresata wykupione nie zostaną, zwracają się nadawcy.

Nowe przepisy o doręczaniu przesyłek.

Listy polecone oraz przesyłki wartościowe do 100 K. włącznie może listonosz w razie, jeżeli adresata nie zastanie w domu, doręczyć dorosłemu członkowi rodziny adresata, albo jeżeli adresatem jest adwokat, lub notaryusz, osobie zatrudnionej w jego biurze.

Posyłki o wyższej wartości lub za wyższym powziątkiem ma listonosz doręczać tylko adresatowi samemu, lub jego pełnomocnikowi.

Jeżeli na adresie listu podany jest hotel jako pomieszkanie adresata, wtedy można doręczyć list ten właścicielowi hotelu, nawet gdyby adresat jeszcze nie przyjechał.

Listy polecone, adresowane do osób zmarłych, można doręczyć pozostałym członkom rodziny zmarłego, wyjęte jednak są z pod tego postanowienia wszystkie lisy urzędowe.

Jeżeli mocodawca pozostawił pełnomocnictwo rozciągające się na wypadek śmierci jego, wtedy należy upełnomocnionemu doręczać nadal posyłki według brzmienia pełnomocnictwa.

Jeżeli ktoś nie życzy sobie, ażeby mu pocztę doręczano w domu, w handlu, czy w biurze, ma to uczynić zapomocą *pisemnego oświadczenia*, które ma złożyć w urzędzie pocztowym oddawczym.

Oświadczenia te mają mieć przepisaną formę i mają być wygotowane na formularzu, dostarczonym przez urząd pocztowy.

Podpis na formularzu musi być należycie uwierzytelniony.

Zastrzeżenie odbierania osobistego posyłek na poczcie może się rozciągać na wszystkie rodzaje posyłek, albo na niektóre z nich tylko, co należy w formularzu owym uwidocznić.

Zastrzeżenie to nie rozciąga się na listy pilne (express), sądówki, mandaty pocztowe i posyłki z dopiskiem: „do rąk własnych", jakoteż posyłki za rewersem zwrotnym.

Doręczanie pism sądowych.

Pisma sądowe miejscowe doręczają listonosze stronom do domu za opłatą 6 h. od sztuki; za listy z urzędów innych miejscowości 10 h. do wagi 50 gr. — nad 50 gr. 20 h.

Strony są zobowiązane pisma takie przyjąć, gdyż w przeciwnym razie listonosz dowód doręczenia w razie nieprzyjęcia listu sam podpisuje, z uwagą, że adresat wzbraniał się przyjąć pisma, a wedle nowej procedury sądowej dla spraw cywilnych ma to ten skutek, że sądy uważają pisma takie za doręczone i na adresata spada wszelka odpowiedzialność.

Książki nadawcze.

Aby nie narażać się na zgubę recepisów otrzymywanych przy nadawaniu przesyłek, można nabyć w urzędzie pocztowym książkę nadawczą za 40 lub 60 h. i wpisywać do niej wszystkie przesyłki, które urząd pocztowy w odnośnej rubryce potwierdzić jest obowiązany.

Pocztowa kasa oszczędności.

Wszystkie urzędy pocztowe przyjmują i zwracają wkładki pieniężne w imieniu urzędu pocztowej kasy oszczędności we Wiedniu. Wkładki można czynić imieniem własnem lub imieniem innej osoby. Najmniejsza wkładka dozwolona jest w kwocie 1 korony czyli 100 hal. Dla oszczędzenia kwoty niższej od 1 korony zaprowadzono karty oszczędności do nalepiania znaczków pocztowych po 10 hal. Zapełniona znaczkami pocztowymi karta oszcz. przyjmowana jest jako wkładka 100 hal. W jednym tygodniu dozwolonem jest uiszczać wkładki tylko 3-ma kartkami oszczędności.

Ogólna suma wszystkich wkładek nie może przekraczać 2000 kor. Włożyciel otrzymuje książeczkę wkładkową i książeczkę na wypowiedzenia. Na kilka książeczek czynić wkładek nie wolno. W razie zgubienia której z książeczek należy o tem zawiadomić urząd poczt. kasy oszcz. Zapisane książeczki wymienia się na nowe bezpłatnie, zgubione zaś za opłatą 20 h. od książeczki wkładkowej, a 10 h. od książeczki na wypowiedzenia. Każdą wkładkę potwierdza się w książeczce.

Prowizya od wkładek wynosi 3%. Na końcu roku słonecznego dolicza się prowizya do kapitału.

Prowizya od wkładek w poczt. kasie oszcz. jest wolna od podatku. Sądowe zajęcie książeczek wkładkowych nie jest dozwolone.

Korespondencya z urzędem pocztowej kasy oszczędności w Wiedniu wolna jest od opłaty pocztowej.

Obrót czekowy (przekazowy). Włożyciel mający wkładkę w kwocie 100 kor. może przystąpić do obrotu czekowego. Obrót czekowy polega na tem, że na imię włożyciela mogą uskuteczniać wkładki rozmaite inne osoby w każdym urzędzie poczt. zapomocą specyalnych blankietów (Empfang-Erlag-Schein), zaś sam włożyciel może wydawać wiedeńskiemu urzędowi poczt. kasy oszcz. zlecenia na wypłatę pieniędzy innym osobom w jego imieniu. Prowizya od wkładek w obrocie czekowym wynosi 2 procent.

Telegramy.

Telegram ma być zrozumiały, pisany atramentem i czytelny, a adres dokładny. Można wysyłać telegramy w mowie tajnej t. j. umówionej, tudzież szyfrowane t. j. z liczb arabskich. Treść telegramu otoczona jest tajemnicą. Nadaje się telegramy albo wprost w urzędzie, albo za pośrednictwem telefonu, albo też pocztą, wrzucając do skrzynki pocztowej.

Opłaca się telegramy gotówką lub znaczkami pocztowymi. Do państw europejskich liczy się za 1 słowo wyraz z 15 liter albo 5 cyfr, a do państw zaeuropejskich także 15 liter. Znaków pisarskich z wyjątkiem nawiasu i cudzysłowu nie liczy się do słów. Łączenie wyrazów przeciwne prawidłom gramatyki nie jest dozwolone. W telegramach z mową tajną liczy się za jedno słowo wyraz złożony z 10 liter.

W Austro-Węgrzech, do Bośni i Hercogowiny, tudzież do Niemiec płaci się za jedno słowo 6 h., choćby jednak nie było w telegramie słów dziesięciu, musi się zapłacić najmniej 60 h., bo tyle wynosi taksa zasadnicza za telegram. Do innych krajów europejskich opłaca się należytość zasadniczą 60 h. i należytość za każde słowo według taryfy *G.*

G). Taryfa za telegramy.

Nazwa kraju	Należytość zasadnicza hal.	Należytośc za 1 słowo hal.	Nazwa kraju	Należytość zasadnicza hal.	Należytość za 1 słowo hal.
Miejscowy telegram	—	2	Niemcy	—	6
Austro-Węgry	—	6	Malta	60	37
Algier	60	26	Niderlandy	60	19
Anglia z Irlandyą	60	26	Norwegia	60	32
Azory (wyspy)	60	93	Portugalia	60	33
Belgia	60	21	Rumunia	60	9
Bośnia i Hercogowina	—	6	Rosya (europ.)	60	24
Bułgarya	60	16	Szwecya	60	24
Cypr	60	40	Szwajcarya	60	6
Czarnogóra	60	6	Senegal	60	172
Dania	60	21	Serbia	60	9
Francya i Monaco	60	16	Tripolis	60	68
Gibraltar	60	33	Tunis	60	26
Grecya: Korfu	60	26	Turcya europejska	60	28
„ ląd stały	60	41	„ azyatycka	60	40
„ wyspy	60	44	Włochy	60	16
Hiszpania	60	28	Stany Zjedn. Am. półn.	60	od 170 do 410
Luxemburg	60	21			

Do krajów pozaeuropejskich uiszcza się tylko należytość za każde słowo.

Recepis nadawczy (jeżeli sobie kto życzy) kosztuje 10 h.

Telegramy pilne oznaczają się na początku adresu literą „D“ i kosztują 3 razy tyle, co telegramy zwykłe.

Odpowiedź zapłacona oznacza się na początku telegramu literami RP. Na 10 słów kosztuje 60 h. na większą ilość słów za każde słowo o 6 h. więcej.

Telegramy sprawdzane (collationirt) znaczy się na początku literami TC. i opłaca się o jednę czwartą część więcej, niż telegramy zwykłe.

Telegramy z potwierdzeniem odbioru oznacza się literami CR. Kosztują tyle, co telegramy ze zapłaconą odpowiedzią na 10 słów.

Telegramy do adresatów za obrębem miejscowości, w której jest stacya telegraficzna, mogą być umyślnym posłańcem doręczane, jeżeli nadawca sobie tego życzy; w takim razie musi przed adresem napisać litery XPP. (posłaniec zapłacony, wypłaconą należytość podać w drodze pisemnej) lub XPT. (posłaniec zapłacony, należytość posłańczą podać w drodze telegraficznej). — Nadawca telegramu składa

więc w urzędzie telegraficznym nadawczym stosowny depozyt, a po nadejściu wiadomości ile posłaniec kosztował, następuje obrachunek z nadawcą.

Telegramy o kilku adresach. Jeden i ten sam telegram do kilku adresatów w tem samem miejscu zamieszkałych, można wysyłać w ten sposób, że się opłaca należytość za telegram i za każdy następny adres dopłaca się 50 h. jeżeli telegram nie zawiera słów więcej niż 100. Przy telegramach o 200 słowach płaci się 1 kor. za każdy następny adres.

Jeżeli telegram nie jest doręczalny z jakiego powodu, zostaje o tem nadawca zawiadomiony drogą telegraficzną.

Rozkład jazdy na poczcie tarnowskiej.

Wóz pocztowy odchodzi z Tarnowa:

Do Żabna i Siedliszowic o godzinie 6 minut 15 rano.
„ Dąbrowy o godzinie 6 rano i o 2 popoł.
„ Rzuchowy o godzinie 6 minut 15 rano.
„ Lisiejgóry o godz. 2 popołudniu.
„ Szczucina o godzinie 6 rano.
Poczta piesza do Szynwałdu o godzinie 2 popołudniu.

Wóz pocztowy przychodzi do Tarnowa:

Z Dąbrowy o godzinie 9 minut 35 wieczór i o godzinie 12 min. 40 w południe.
Z Żabna o godzinie 8 minut 45 wieczór.
Z Rzuchowy o godzinie 7 minut 20 wieczór.
Poczta piesza z Szynwałdu o godz. 10 rano.

Godziny urzędowe.

Poczta główna.

Kasa, nadawanie i wypłata przekazów, kasy oszczędności w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6. W niedzielę przed południem od godz. 8½ do godz. 11½.

Nadawanie listów poleconych w dni powszednie od godz. 8 rano do 12 popołudniu, od 2 do 6 wieczór; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu od godz. 3 do godz. 4.

Nadawanie listów pieniężnych i paczek w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½.

Nadawanie telegramów od godz. 8 rano do godz. 12 w nocy.

Wydawanie listów i gazet w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½; po południu kancelarya zamknięta.

Wydawanie paczek w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu kancelarya zamknięta.

Wykupno zleceń pocztowych i wydawanie listów pieniężnych w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2 do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu kancelarya zamknięta.

Oddział reklamacyjny w dni powszednie: przed południem od godz. 8 do godz. 12, po południu od godz. 2. do godz. 6; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu kancelarya zamknięta.

Ze skrzynek pocztowych wybierane bywają listy: o godz. 9 i 11 przed południem i o 2^{30}, 4^{45}, 6 i 9 po południu. W oznaczonych godzinach zaczyna się wybieranie i to w następującym porządku: ulica Wałowa, Katedralna, Rynek, Zabłocie, Lwowska, Dąbrowska, Główny urząd pocztowy, Seminarska, Krakowska, Chyszowska, poczem zdąża do urzędu pocztowego na dworcu kolejowym. Nadmienia się przytem, że w nocy przed każdym odjazdem na dworzec kolejowy, wyjmują się listy ze skrzynek umieszczonych na budynku głównego urzędu pocztowego.

Urząd pocztowy na dworcu kolejowym.

Nadawanie listów poleconych i pieniężnych, paczek, przekazów, wkładek kasy oszczędności i telegramów w dni powszednie: od godz. 8 rano do godz. 8 wieczór; w niedzielę: przed południem od godz. 8½ do godz. 11½, po południu od godz. 3 do godz. 4.

Urząd pocztowy Nr. 3.

(plac św. Ducha).

Zalicza się do urzędów nieeraryalnych i zajmuje się li tylko przyjmowaniem wszelkiego rodzaju przesyłek.

Administratorem jest Piękosz, ekspedytorem Liżewski.

Godziny urzędowe w dni powszednie: od 8 do 12 przed południem i od 2 do 6 po południu; w niedzielę od 9 do 12 przed południem; po południu kancelarya zamknięta.

Do okręgu doręczeń urzędu pocztowego Tarnów-miasto należą miejscowości:

Biała, Brzezinki, Chyszów, Dąbrówka infułacka, Gumniska, Jodłówka, Klikowa, Krzyż, Kłokowa, Koszyce Małe i Wielkie, Kobierzyn, Ładna, Łękawica, Łękawka, Łukowa, Nowodworze, Partyń (dwór), Pawęzów, Pogorska Wola, Poręba Radlna, Poskle, Radlna, Rzędzin, Rzędzińska Wola, Skrzyszów, Słomianka, Sręidziny, Świebodzin, Świerczków, Tarnów, Tarnowiec, Wałki, Zawada, Zbylitowska Góra i Zgłobice.

W Krzyżu znajduje się składnica pocztowa, w zakres której wchodzi przyjmowanie wszelkich posyłek od osób tam mieszkających i odsyłanie tychże przesyłek urzędowi pocztowemu w Tarnowie-mieście, celem dalszego urzędowania. Również zabiera codziennie umyślny posłaniec wszelkie przesyłki dla mieszkańców gminy „Krzyż“ przeznaczonych, celem doręczenia adresatom.

Okręg doręczeń urzędu pocztowego na dworcu kolejowym obejmuje: ulicy Krakowskiej stronę północną od Nr. domu 32 i stronę południową od Nr. domu 49 aż po Rudy, ulicę Stajenną, Bandrowskiego (wschodnia strona), gazownię, szklarnię i wszystkie domy znajdujące się w okolicy szklarni, jakoteż nowo powstałe domy przy ulicy prowadzącej do Tarnowca aż po fabrykę dachówek.

Sygnały z wieży w razie pożaru.

Dzielnica:	Ilość uderzeń:	Dzielnica:	Ilość uderzeń:
Śródmieście	1 raz	Przedmieście Grabówka	4 razy
Zawale	2 razy	„ Pogwizdów	5 „
Przedmieście Strusina	3 „	„ Zabłocie	6 „

Taryfa dorożkarska w Tarnowie.

Za pojedynczy przejazd w mieście lub w przedmieściu bez przestanku	powóz 2-konny K.	powóz 2-konny hl.	powóz 1-konny K.	powóz 1-konny hl.	wózek 1-konny K.	wózek 1-konny hl.
„ „ w dzień . .	—	50	—	40	—	20
„ „ w nocy . .	—	60	—	50	—	30
Za pierwszy kwadrans . . . . w dzień . .	—	50	—	40	—	20
„ dalszy „ . . . . w dzień . .	—	40	—	30	—	16
Za pierwszy kwadrans . . . . w nocy . .	—	60	—	50	—	30
„ dalszy „ . . . . w nocy . .	—	50	—	40	—	20
Ze stanowiska wprost na kolej . . . . w dzień . .	—	50	—	40	—	30
„ „ „ „ „ . . . . w nocy . .	—	70	—	50	—	50
Z domu na kolej . . . . w dzień . .	1	—	—	80	—	40
„ „ „ . . . . w nocy . .	1	40	1	—	—	60
Z kolei do miasta . . . . w dzień . .	1	—	—	80	—	40
„ „ „ . . . . w nocy . .	1	40	1	—	—	60
Z miasta do źródełka przy górze św. Marcina	1	20	1	—	—	60
Na bal lub z balu	1	60	1	20	—	80
Na pogrzeby i wesela liczy się według straconego czasu						
Nie cały kwadrans czasu liczy się za cały						
Za umieszczenie rzeczy na koźle					—	20

Uwaga. Gdy dorożkarz jedzie za rogatkę, ma gość zapłacić myto. Jeżeli dorożkarz wezwany będzie do czekania, do powrotu, lub dalszej jazdy, natenczas dalsze wynagrodzenie należy się wedle czasu.

JARMARKI UPRZYWILEJOWANE
w Królestwie Galicyi i w W. Ks. Krakowskiem.

Tarnów. Na podstawie zezwolenia c. k. Namiestnictwa z dnia 8 stycznia r. 1871 l. 55023 i z dnia 26. marca 1882. l. 17864 odbywa się corocznie 12 jarmarków: 1) w pierwszy poniedziałek w styczniu przez jeden dzień, — 2) 3 lutego przez 8 dni, 3) 30 marca przez 8 dni (zarazem pierwszy wiosenny jarmark na konie), 4) 28 kwietnia przez 1 dzień (zarazem drugi wiosenny jarmark na konie), 5) w drugi poniedz. w maju przez 1 dzień, 6) w drugi poniedziałek w czerwcu, 7) od 22. lipca przez 8 dni, 8) w drugi poniedz. w sierpniu, 9) od 14 września przez 8 dni (trzeci jarmark na konie), 10) w drugi poniedz. w paźdz., 11) w drugi poniedz. w listopadzie, 12) w drugi poniedziałek w grudniu.

Jarmarki stare: Po NPM. Gromnicznej 3 lut., 19 marca na konie, w poniedz. po niedzieli kwietniej, w poniedz. Wielk. tygodnia na bydło i kiełbasy, w pierwszy dzień po Wniebowstąpieniu Pańskiem i po Bożem Ciele, 14. i 29 września, nakoniec 16 października.

Targi: Co drugi piątek odbywa się targ na bydło rogate, konie, kozy i owce, a na mocy koncesyi c. k. Starostwa z dnia 10 paździer. 1893 r. l. 11288 co piątek targ na nierogaciznę, wreszcie na podstawie koncesyi z d. 22 paźdz. 1891 r. l. 27267 zwykłe targi co wtorek i piątek każdego tygodnia. Jeżeli w oznaczony dzień targowy przypada święto, natenczas na mocy uchwały rady miej. z d. 22. maja 1894 r. i konces. c. k. Namiestn. z d. 4 paździer. 1894. r. l. 78712 targ ów lub jarmark odbyć się ma w poprzedzającym to święto dniu powszednim.

Alwernia: co trzecią środę targ; *Andrychów*: każdego miesiąca w 1-szy poniedziałek jarmark, co wtorek targ.

Babice: 4 maja, 6 czerw., 24 sierp., 29 wrześ. *Baligród*: każdego poniedz. targ tygodniowy. *Baranów*: co wtorek targ. *Biała*: jarmarki na konie: w 3-ci poniedz. po trzech Królach, 2-gi poniedz. po św. Janie Nep., 1-szy poniedz. po św. Jakóbie ap., 1-szy poniedz. po św. Szymonie i Judzie. Co wtorku, czwartku i soboty targ. *Biecz*: 25 stycz., 24 lut., 24 marca, 20 kwiet., 25 maja, 29 czerw., 10 sierp., 15 wrześn., 17 paźdz. 11 listop., 6 grud. Jeżeli którego z tych poniedz. przypada święto, jarmark odbywa się w następny dzień powszedni. Każdego poniedz. targ. *Błażowa*: 7 stycz., 12 marca, 8 maja, 2 i 27 lipca, 30 wrześ., 12 listop., każdego poniedz. targ tygod. *Bobowa*: co czwartek targ tyg. *Bochnia*: 2 stycz. po niedz. mięsopustn., w poniedz. po 3-ciej niedz. postu na konie i bydło (aż do piątku), potem jarmark co czwartek aż do piątku po Wniebowstąp., w piątek po Bożem Ciele, 22 i 30 czerwca, 22 lipca, 10 sierpnia, w poniedz. po Podwyż. św. Krzyża, w poniedz. po niedz. Różańc., 11 i 25 listopada. Jeżeli który jarmark przypadnie na sobotę, niedzielę lub dzień świąteczny, odkłada się na następny poniedz. lub dzień powszedni. Co czwartek targ. *Bolechów*: 18 stycz., 11 lut., 1 maja, 5 czerw., 3 sierp., w pierwszy poniedz. września, co poniedz. targ. *Bolechowice*: w 2-gą niedz. po Trzech Królach. 25 marca, 7 maja, 16 sierp., we wrześniu i grudniu, w pierwszą niedzielę po Suchedniach. *Brody*: 5 maja, 30 paźdz., oraz targ na wełnę od 26 sierp. przez 8 dni. *Brzesko*: co 3-ci wtorek w miesiącu jarmark, a w każdy wtorek targ tygodniowy. *Brzostek*: co drugi wtorek targ. *Brzozów*: 6 stycz., 6 lutego, 16 marca, 23 kwietnia, 26 maja, 29 czerw., 22 lipca, 24 sierp., 15 wrześ., 4 paźdz., 1 listop., 4 grudnia, co poniedziałek targ tygodniowy.

Chrzanów: w drugi poniedz. po 3 Królach, w poniedz. po NMP. Grom., 12 marca, 1 maja, 24 czerw., 13 i 25 lipca, 15 sierp., 10 i 28 paźdz., 11 list., 6 grud., co środa targ. *Chyrów:* co wtorek targ. *Ciężkowice:* co poniedz. targ a co drugi poniedz. jarmark. *Czchów:* jarmarki co wtorek. *Czernichów:* 12 jarmarków w każdą pierwszą środę miesiąca. *Czyszki:* 2 lipca, 14 wrześ., 6 listop., *Czarny Dunajec:* co 4-ty poniedz., a mianowicie po jarmarku w Nowym Targu. *Czudec:* co czwartek targ.

Dąbrowa: co drugi poniedz. targ. *Dębowiec:* co poniedz. targ. *Dębica:* 2 stycz., 2 lut., 23 kwiet., w drugi dzień po Bożem Ciele, 13 lipca, 24 sierpnia, 17 paźdz., 4 grud., co czwartek targ. *Dobczyce:* 12 jarmarków, a to w pierwszą środę każdego miesiąca. *Dobromil:* 18 stycz., od 1 do 8 sierp., 26 paźdz., każdego poniedz. targ. *Droginia:* 14 lutego, 23 kwiet., 16 lipca. *Dubiecko.:* 3 lut., 19 mar., 2 maja, 9 wrześ., 25 listop., 6 grudnia, co poniedz. targ. *Dukla:* 7 styczn., 25 lut., 19 marca, na Wniebowst., na Boże Ciało, 24 czerwca, 22 lipca, 29 sierp., 25 listop., 21 grud., co czwartek targ. *Dynów:* 3 lutego, 29 marca, 2 maja, 9 wrześ., 25 list., 6 grud., co poniedz. targ.

Fredropol; 2 stycz., 25 marca, 12 sierp., 19 listop., co piątek targ. *Fryszlak:* co drupi czwartek jarmarki na bydło.

Gdów: co trzeci wtorek targ. *Głogów:* co poniedz. targ. *Gorlice:* 12 jarmarków we wtorki po następujących świętach: 3 Królach, św. Mateuszu, niedzieli kwietn., św. Filipie i Jakóbie, Wniebowstąpieniu, św. Janie Chrzcicielu, św. Maryi Magdalenie, Wniebowzięciu NMP., Narodzeniu NMP., św. Franciszku Seraf., św. Marcinie, 3-ciej niedzieli adw., co wtorek targ. *Grybów:* co poniedz targ.

Husaków: 8 maja, 17 sierp., 8 paźdz., 18 grudnia; co czwartek targ.

Jarosław: 12 stycz., 10 marca, 13 czerw., 2 wrześn., każdy przez 8 dni, co poniedz. i piątek targi tygod. *Jasienica:* 5 lipca, 9 sierp., 13 grudnia, co czwartek targi tygod. *Jasło:* 7 stycz., 3 lut., 23 kwiet., 21 wrześ., 2 listopada, w każdy piątek targ. *Jaworzno*: co wtorek targ. *Jedlicze:* 25 lutego, 20 kwiet., 18 czerw., 9 sierp., 29 wrześ., *Jeleśna:* co czwar. targ. *Jodłowa:* co drugi wtor. targ.

Kałusz: 18 stycz., 11 lut., 13 marca, 20 kwiet., 16 maja, 6 czerw., 20 lipca, 1 paźdz., 18 listop., 10 grud., (przez 2 dni), 27 sierp., (5 dni), 28 wrześ. (3 dni), co piątek targ. *Kalwarya:* 25 stycz., 19 mar., 4 maja, 13 czerw., 17 sierp., 19 listop. *Kamionka Strumiłowa:* 19 stycz., 8 maja, 10 wrześ., co 2-gi wtorek targ. *Kańczuga:* we wtorek po Ziel. św., 30 wrześ., 4 grud., co wtorek i czwartek targ. *Kęty*: w drugi poniedz. po 3 Królach, w poniedz. po Wniebowstąp., w poniedz. po św. Krzyżu, w poniedz. po Nar. NMP. każdy trwa 8 dni.

Kolbuszowa: co wtorek t.rg. *Kołaczyce*: 1 maja, co drugi poniedz. jarmark. *Krzeszowice:* co poniedz. targ. *Korczyna:* 15 stycz., 3 kwiet, 30 sierp., 1 grud., co piątek targ. *Kraków;* jarmarki na bydło i wełnę itd. 23 kwiet., 29 wrześ., oba przez 14 dni, w poniedz. po 4-tej niedz. postu, co piątek i sobotę targ na nierogaciznę, co wtorek i piątek targ. *Krosno:* 1 stycz., w poniedz. po niedz. przewodniej, w poniedz. po św. Trójcy, 31 lipca, 18 paźdz., co poniedz. targ. *Krynica:* co drugą środę targ. *Krzywcza:* 13 stycz., 25 marca, 31 lipca, 18 grud. *Krzywcze:* 18 stycz., 30 kwiet., 10 lipca, 8 grudnia.

Lanckorona: 21 styczn., 8 maja, 24 czerw., 4 wrześ. *Leżajsk*: 21 stycz., 23 kwiet, 9 maja, 5 i 14 sierp., 4 paźdz. i 6 grud. *Limanowa i Lipnica:* co trzeci poniedz. jarmark. *Lisko:* co wtorek targ tygod. *Liszki*: w pierwszy poniedz. każdego miesiąca jarmark. *Lwów:* 21 stycznia, 24 maja, 12 paźdz. (po 14 dni). *Lubień:* w każdą pierwszą środę miesiąca jarmark.

Łapanów: 8 stycz., 19 lut., 3 marca, 14 maja, 25 czerw., 6 sierpnia, 17 wrześ.. 29 paźdz., 10 grud., co poniedz. targ. *Łańcut:* 7 stycz., 13 lut., 15 i 16 mar., 13 czerw., 13 i 26 lipca, 24 sierp., 5 paźdz., 11 i 30 listop., co wtorek i piątek targ. *Łącko:* co trzecią środę targ. *Łukawica:* (powiat limanowski) w każdy trzeci poniedziałek po jarmarku w Limanowy.

Majdan: co poniedz. targ. *Maków:* (koło Kolbuszowy) 29 stycz., 1 maja, 7 sierp., 19 listopada, co czwartek targ. *Mielec:* 5 jarmarków w czwartki po: NMP. Gromnicznej, po św. Trójcy, po Wniebowzięciu, po św. Mateuszu, po św. Marcinie. *Mościska:* 25 lutego, 24 czerw., 10 sierp., 2 listop., jarmark na konie, co czwartek i piątek targ. *Mszana dolna:* co wtorek targ. *Muszyna:* w poniedz. po Gromn., po Wniebowst., po św. Małgorzacie, po św. Michale, po Poświęc. Kościoła, po Ofiar. NMP., co poniedz. targ, co 3-ci poniedz. jarmark. *Myślenice:* co drugi poniedz. targ.

Niebylec: 15 lut., 1 wrześ., 7 listop., 28 grud., co poniedz. targ. *Niedźwiedź:* co środę targ. *Niegowice:* co 4-tą środę targ. *Niepołomice:* 7 stycz., 24 lut., 4 marca, w poniedziałki: po niedz. zapust., po niedz. kwiet., po św. Trójcy, 24 czerw., 26 lip., 24 wrześ., 4 i 13 listop., co wtorek targ. *Niżankowice:* 16 stycz., 1 marca, w poniedz. po rusk. św. Trójcy, 20 wrześn., 18 grud., co środę targ. *Nowe miasto:* 11 listop. *Nowy Sącz:* co wtorek i piątek targ. *Nowy Targ:* co poniedz. jarmark.

Ołpiny: co drugi czwartek targ. *Osiek:* (koło Żmigroda), co czwartek jarmark na bydło. *Oświęcim:* przez 2 pierwsze czwartki każdego miesiąca targ.

Piaski: (przedm. Krakowa) co wtorek targ. *Pilzno:* 7 i 28 styczn., 24 lut.. 19 i 31 mar., 23 kwiet., 8 i 19 maja, 24 czerw., targ na płótno, 22 lipca, 15 i 28 sierp., 2 i 19 wrześ, 28 paźdz., 30 listop., 15 grud. *Piwniczna:* 2 stycz., w poniedz. po niedz. środopost., we wtorek po Ziel. świąt., 25 lipca, 24 sierp., co drugi czwartek targ. *Podgórze:* w każdą pierwszą środę miesiąca, co wtorek i piątek targ. *Prądnik czerwony:* (pod Krakowem): na bydło każdego czwartku, na nierogaciznę w poniedziałki i piątki. *Próchnik:* 21 stycz., 26 lipca, co czwartek targ. *Przecław:* co środę targ. *Przemyśl:* 26 czerw., 9 grudnia, każdy przez 14 dni, co poniedz. i piątek targ. *Przeworsk:* 2 stycz., 19 marca, 1 maja, 15 lipca, 4 paźdz., 19 listop., co poniedz., środę i piątek targ.

Rabka: co drugi poniedz. targ. *Radłów:* co środę targ. *Radymno:* 10 maja, 20 sierp., 20 wrześ., 20 grud., co poniedz. i piątek targ. *Raniżów:* co czwartek targ. *Rajcza:* co miesiąc we czwartek po 15-tym. *Rozwadów:* co wtorek targ. *Rybotycze:* 14 wrześ., 10 grud., co czwartek targ. *Rymanów:* 25 lipca, 9 wrześ., 6 grud (każdy po 6 dni), co poniedz. targ. *Rzepiennik strzyżowski i Rzepiennik biskupi:* co środę targ. *Rzeszów:* 19 marca : na św. Trójcę, 2 lipca, 21 wrześ., 1 paźdz., 2 listop.. 21 grud., co wtorek i piątek targ.

Sanok: we wtorek przed Ziel. św., w poniedz. przed Bożem Narodz., co piątek targ. *Sędziszów:* co piątek tag. *Sieniawa:* 5 stycz., 4 kwiet., 24 czerw., 2 listop. *Skawina:* co czwartek targ. *Slemień:* co poniedz. targ. *Sokołów:* (k. Rzeszowa) 25 marca, 29 czerw., 25 lipca, 11 paźdz.. co wtorek targ. *Starasól:* 2 stycz., 20 wrześ., każdego piątku targ. *Stary Sącz:* co drugą środę targ. *Strzyżów:* w poniedz. po 3 Królach, 8 lut.; (przez 3 dni) w poniedz. zapustny, w pon. środopost., w poniedz. po Wielkanocy, 8 maja, (3 dni), 26 lipca, 14 sierp., (3 dni) 8 wrześ., 21 paźdz., 6 list., (3 dni) 25 listop., co poniedz. targ. *Sucha:* co drugi wtorek targ. *Szczawnica:* targ co wtorek w czerwcu, lipcu, sierpniu i wrześniu. *Szczucin:* co środę targ. *Szerzyny:* w 2-gi i ost. czwartek każdego miesiąca targ. *Szczurowa:* co trzeci czwartek każdego miesiąca jarmark.

Tarnobrzeg: każdej środy targ. *Trzciana*: 26 marca, 13 lip., 30 wrześ.. co wtorek targ. *Trzebinia:* w poniedz. po 3 Królach, NMP. Gromn., po niedz. Białej, po św. Jakóbie, po św. Szymonie i Judzie, po św. Katarzynie, 23 kwiet., 8 maja, 28 czerw., 25 sierp , 21 wrześ.. co środy targ. *Tuchów*: co drugi wtorek targ. *Tyczyn*: 2 i 25 stycz., 2 i 26 marca, 3 maja, w piątek po Bożem Ciele, 22 lipca, 17 sierp.. 21 wrześ., 28 paźdz., 25 listop., co poniedz. targ. *Tylicz*: w poniedziałki: po 3 Królach, po niedz. palmowej, po Ziel. Św., po św. Piotrze i Pawle, po św. Jędrzeju, po Wszystkich Św. *Tymbark*: co 3 poniedz. po targu w Łukawicy. *Tyrawa wołoska*: 16 lipca jarmark na bydło, co środy targ.

Uhnów: 18 stycz., 20 lutego, 12 czerw., 13 lip., 20 wrześ., 30 paźdz., co piątek targ. *Ulanów*: co poniedz. targ. *Ułaszkowce*: od 14 czerw. do 12 lipca. *Uście ruskie*: 18 stycz., 5 maja, 6 czerw., 11 lipca, 20 listop., 21 grudn. *Uście solne*: 24 kwiet., 4 czerw., 24 sierp., 1 paźdz. *Ustrzyki dolne*: co środy targ.

Wadowice: w 1-szy czwartek każdego miesiąca jarmark, co czwartek targ. *Wieliczka*: w czwarty poniedz. każdego miesiąca jarmark, co czwartek targ. *Wielopole*: co poniedz. targ. *Wilamowice*: w 1-szą środę każdego miesiąca jarmark. co środy targ. *Wiśnicz nowy:* W 3-cią środę każdego mtesiąca jarmark, co środy targ. *Wojnicz*: co trzeci poniedz. jarmark, co poniedz. targ. *Wojniłów*: 5, 6 i 7 maja jarmark na bydło, 10 lipca, 18 sierpnia.

Zabłotów: 18 stycz., 11 lutego, 6 kwiet., 5 maja, 11 lipca, 10 i 28 wrześ., 7 listop., 12 grud., co wtorek targ. *Zakliczyn*: (nad Dunajcem) co trzeci poniedz. jarmark. *Zarszyn*: 12 marca, w piątek po Wniebowstąp., 17 lipca, 12 paźdz., co środy targ. *Zator*: 28 stycz., 28 kwiet., 30 czerw., 22 wrześ., co poniedz. targ. *Zbaraż*: w ostatni dzień 1-go tygod. rusk. Wielk. postu, 22 kwiet., 6 lip., 13 wrześ., 30 paźdz., 18 grud., co poniedz. i piątek targ. *Zbyszyce*: 12 stycz., 14 lutego, 19 marca, 25 kwiet., 16 maja, 24 czerw., 26 lipca, 25 sierpnia, 21 wrześ., 18 paźdz., 25 listop., 23 grud. *Zdynia:* 14 stycz., 12 lutego, 21 marca, 7 maja, 7 lipca, 7 sierp., 27 wrześ., 13 listop., 12 grud., na bydło, owce i nierogaciznę. *Żmigród*: 2 lutego, 23 kwiet., 24 czerw,, 25 lipca, 17 paźdz., 13 grud., co poniedz. targ. *Żółkiew*: 9 stycznia, we środę 4-go tygrdnia rusk. Wielk. postu, 8 mała, 30 czerw., 14 wrześ., 5 paźdz., 12 listop., co poniedz. i piątek targ. *Żołynia*: w poniedz., po niedzieli kwietniej, 3 czerw., 10 sierp., 21 grud. *Żywiec*: w poniedz. po 3 Królach, po nawróceniu św. Pawła, po Wniebowz. NMP., po Zielon. Św., po śś. Piotrze i Pawle, 25 sierpnia i po św. Michale; co środy targ.

HUMORYSTYKA.

Na wystawie obrazów.

Przybyły z prowincyi dorobkiewicz przeczytawszy na jednym z obrazów podpis imienia i nazwiska kobiety, rzecze z podziwem do żony:

— Ou, już nawet kobiety zaczynają się brać do malowania.

Żona. — E, to pewno jakaś wdowa po malarzu prowadzi dalej sama interes.

Zrozumiał.

Dziedzic. — Mówiłem wam już sto razy, że wszystko trzeba robić z ekonomią, — chyba że nie wiecie, co to ekonomia?

Gumienny. — A cegózbym niemioł wiedzieć — dyć znam Onufrową, zonę ekonoma.

Szematyzm miasta Tarnowa.

Duchowieństwo dyecezyi tarnowskiej.

Biskup:

X. Dr. Leon Wałęga.

Biskupstwo tarnowskie utworzone w 1785 dzieli się na 20 dekanatów, liczy 179 samoistnych parafij, 12 kościołów filialnych, 1 kapelanię, 6 męskich i 5 żeńskich klasztorów, 1 kongregacyę kapłanów świeckich, 37 domów zakon. żeńsk., 374 kapłanów świeckich, 41 księży zakon., 264 zakonnic. Dusz rz. kat. obrz. 785.432, wyzn. gr. katol. 13.567, Ormian 2, Protestantów 3.356, Żydów 76.903.

Kapituła katedralna.

Prałaci: X. Walczyński Stanisław, kawaler orderu Ces. Leopolda, prep. inf., protonot. Apost., prał. dom. J. Świątobl., radny i honor. obywatel m. Tarnowa; — X. Dr. Józef Bąba, dziekan kapituły, protonot. Apost. i prałat dom. J. Świątobl., rektor seminar. duch., kapelan J. ces. król Apost. Mości; — X. Jaworski Jan, scholastyk, podk. J. Świątobl.

Kanonicy gremialni: X. Leśniak Franciszek, prob. parafii, przew. rady szkol. miejsc., radny m. Tarnowa; X. Dr. Jan Bernacki, X. Dr. Tylka Jacek; X. Walczyński Franciszek, podkom. J. Świątobl.

Kanonicy honorowi: X. Henryk Łabędź Otowski w Chełmie (dyec. krak.); X. Szurmiak Franciszek, prob. w Czermnie, dziekan mielecki; X. Lipiński Franc., prob. w Bochni, dziekan dek. bocheńskiego; X. Dr. Kopyciński Adam, prob. w Gawłuszowicach, X. Dr. Aleksander Pechnik, prof. gimn. we Lwowie.

Konsystorz biskupi.

Prezes: Każdorazowy Biskup.

Radcy, referenci i assesorowie czynni: X. Walczyński Stanisław j. w., X. Bąba Józef j. w., X. Jaworski Jan j. w., X. Leśniak Franciszek j. w., X. Bernacki Jan j. w., X. Walczyński Franciszek j. w., X. Chendyński Władysław.

Egzaminatorowie prosynodalni.

X. Stanisław Walczyński, X. Dr. Józef Bąba, X. Jan Jaworski, X. Fran. Leśniak, X. Dr. Jan Bernacki, X. Franciszek Walczyński, X. Władysław Chendyński, X. Dr. Karol Szczeklik, X. Dr. Jakób Górka, X. Dr. Tomasz Włoch i X. Dr. Jakób Stanczykiewicz.

Zakład teologiczny.

Dyrektor: Każdorazowy Biskup.

Zastępca: X. Dr. Józef Bąba j. w.

Profesorowie: X. Dr. Dutkiewicz Stanisław, X. Dr. Karol Szczeklik, X. Dr. Górka Jakób, X. Dr. Zyguliński Michał, X. Dr. Włoch Tomasz, X. Dr. Stanczykiewicz Jakób, X. Dr. Mysor Wład., X. Dr. Andrzej Macko, X. Gadowski Walenty, katecheta przy c. k. semin. naucz. w Tarnowie.

Seminaryum dyecezyalne
ul. Seminarska.

Rektor: X. Dr. Józef Bąba j. w.

Vice-Rektor: X. Alojzy Nalepa, katecheta pomocniczy przy c. k. gimn.

Spirytualny: X. Kasper Mazur.

Prefekt I.: X. Dr. Michał Rec.

Kancelarya konsystoryalna
w Rynku (pałac Biskupi).

Kanclerz: X. Walczyński Stanisław j. w., Registrator i protokolista: X. Chendyński Władysław, dyrektor Bursy św. Kazimierza w Tarnowie.

2 dyetaryuszy — sługa kancelaryjny.

Urząd parafialny
ul. Kapitulna.

Proboszcz: X. Leśniak Franciszek.

Wikaryusze: X. Józef Gawor, senior, X. Jan Dulian, dyr. zakr., X. Jakób Urbański, X. X. Michał Paczyński, X. Stanisław Warchałowski.

Katecheci szkolni.

X. Gadowski Walenty, X. Wątorek Józef, X. Dr. Adam Frączkiewicz, X. Depowski Jan, X. Wincenty Dymnicki, X. Pałka Franciszek, X. Nalepa Alojzy, X. Dr. Rec Michał, X. Józef Kaliciński, X. Józef Koterbski, X. Witek Józef.

Zamieszkali w Tarnowie w stanie spoczynku: X. Białkowski Franciszek, X. Stanisław Januszkiewicz.

KLER ZAKONNY.

XX. Oratoryanie (Filipini).

ul. Seminarska (osiedlili się w Tarnowie 1880).

Przełożony: X. Prejbisz Bernard członków domu 7.

OO. Minoryci (Bracia młodsi)

ul. Bernardyńska, Klasztor fundował Jan Amor Tarnowski, kasztelan krak. w r. 1459.

Gwardyan: O. Belewender, księży zakonnych 3, laików 2.

KLASZTORY ŻEŃSKIE.

PP. Urszulanki,

ul. Urszulańska i Ogrodowa.

Przełożona: Marya Walentyna Lisiecka, zakonnic 35. Obok klasztoru zakład wychowawczy dla dziewcząt i szkoła z prawem publiczności.

Prefekta szkoły: Antonina Bronikowska.

Siostry Józefitki.

W Bursie św. Kazimierza zakonnic 3.

Siostry Felicyanki

przy Ochronce dla sierót pod wezw. ks. Izabeli Sanguszkowej ul. Ogrodowa l. 12.

Zakonnic 4.

przy Ochronce dla sierót im. św. Stanisława na Grabówce.

Zakonnic 2, Siostry służebne 2.

Władze autonomiczne.

Magistrat m. Tarnowa.

Burmistrz: Rogoyski Witold.

Wiceburmistrz: Dr. Stojałowski Stan.

Assesorowie: Dr. Goldhammer Eliasz, Dr. Stec Jan, Wróblewski Piotr, Westreich Abraham, Łazarski Franciszek.

Urzędnicy Magistratu.

Sekretarz I. z tyt. radcy mag: Herzig Franc., sekretarz II. Stoga Marcin, koncepista: Głuszek Franc., kancelista: Baldini Emil (zarazem sekr. Rady m.); budowniczy: Zaremba Szczęsny; zast. kasyera: Łuszczewski Julian; zast. kontrolora: Czyżyński Rudolf; registrator: Kaszuba Miecz.; rysownik: Dziewański Michał.

Policya miejska.

Inspektor policyi vacat. Adjunkci I kl.: Holender Adolf, Maniak Jan, adjunkt II kl.: Gałkiewicz Alfred. Prakt.: Kurowski Wład.

1 sierżant, 1 detektyw policyi, 52 żołnierzy policyjnych, 1 woźny, sług gminnych 2.

Miejska służba zdrowia.

Lekarze: Dr. Metzger Jan, Dr. Walczyński Józef. Weterynarz: Samet Emil. Akuszerki: Liegert Klara, Zacharowa Tekla. Reinhold Sara.

Straż pożarna etatowa

w zabudowaniu policyi miejskiej ul. Wałowa.

Komendant: Rajkowski Władysław, 16 strażaków pożarn.

Instytucye miejskie.

Miejska kasa oszczędności połączona z oddziałem zastawniczym,

założona 1 list. 1861. (gmach własny ul. Wałowa).

Prezes wydz. X. Walczyński Stanisław; zastępca: Dr. Bronisław Brzeski, c. k. notaryusz. Komisarz rządowy: każdorazowy starosta. Członków wydziału 19.

Przew. dyrek.: Dr. Alojzy Malawski, członkowie: X. Leśniak Franciszek, Kaczkowski Michał, Kowalski Ludwik, Gabryel Geringer.

Personal urzędniczy. Naczelny buchalter: Kusz Józef, Kasyer: Martusiewicz Jan. Buchalter: Bigo Mateusz, Podolecki Stanisł. likw.: Opatowicz Stanisław; kanc.: Leszczyńska Ludwika, Tabeau Aleksander, Kozubowski Stanisław, Włodzimierz Mikuciński; prow. urzędn.: Donnersberg Józef, Armatys Wojciech, Augustyński Władysław, Czupryna Józef, Helena Kozubowska, 1 taksator, 2 woźnych.

Zakład zastawniczy podupadłych mieszczan,

(w gmachu własnym ul. Krótka).

Dyrektor Grabczyński Marcin, likw.: Galas Józef. 1 taksator, 1 woźny.

Straż ogniowa ochotnicza
pod opieką Magistratu.

Prezes: Dr. Stojałowski Stanisław. Wiceprezes: Łazarski Franciszek, naczelnik straży: Jamrowicz Mikołaj.

Ogród miejski (strzelecki)
ul. Seminarska.

Zarządza komisya wybrana z łona Rady miejskiej. Prezes: Dr. Stec Jan, ogrodnik: Bibro.

Władze powiatowe autonomiczne
Wydział Rady powiatowej
ul. Krakowska l. 18.

Prezes: Ks. Eustachy Sanguszko. Wiceprezes: Dr. Jan Stec.

Członkowie: Dr. Włodz. Krzeczunowicz, Dr. Ringelheim Adolf, adwokat, Rogoyski Witold, burm. m. Tarnowa. Filip Włodek.

Zastępcy: Wróblewski Piotr, Łazarski Franciszek, Schwanenfeld Leon, Siuśka Józef.

Urzędnicy:

Sekr.: Dr. Eugen. Wojnarski, Inżynier pow.: Krasowski Michał, Lustrator: Władysław Przybyłkiewicz, Kasyer: Bernaś Michał. 1 woźny.

Biuro melioracyjne
ul. Klikowska l. 7.

Kierownik: Vetulani Franciszek.

Zarząd powiatowy Kółek rolniczych.

Prezes: X. Dr. Bernacki Jan, sekretarz: X. Dr. Zyguliński Michał.

Wydz. okr. gal. Tow. kred. ziemsk.
ul. Krakowska l. 18.

Prezes: Hr. Potulicki Ignacy, Zast.: Żaba Stanisław.

C. k. okręg. Tow. gospodarczo-rolnicze.

Prezes: Dobrzyński Adolf, Zast. Hr. Potocki Dom., Sekr. Dr. Woynarski Eug.

Władze polityczne

C. k. Starostwo
pl. Sobieskiego l. 4.

Starostwo obejmuje obszar 70 921 kwadr. mirjam. mieszk. 98.543 w 85 gminach politycznych i 86 gminach katastralnych, 2 sądy pow. miejsko-delegowane w Tarnowie i w Tuchowie.

Kier.: Radca Namiest. Dr. Dunajewski Stan., kaw. ord. żelazn. kor. III. kl.

Komisarze powiatowi: Majewski Jan, Władysław hr. Stadnicki; Koncep. Nam.: Wykowski Ludwik, Trzeciak Roman; Prakt. konc. Nam.: Podobiński Kazimierz; Star. lek. pow.: Dr. Dzikowski Zygmunt; Weterynarz: Sikorski Narcyz; Sekretarz pow.: Starzewski Ignacy; II-gi Sekretarz pow.: Wąsik Stanisław.

Przydzielony.

Kom. polic.: Wolaniecki Michał, 2 straż. cyw.-polic.

Oddział budowniczy:

Radca: Hipolit Zbyszewski. Nadinżynier: Stanisław Łoziński. Inżynier: Majer Fächer, Antoni Korasiewicz. Adj. budow.: Joachim Traczyk, Kazimierz Górski, Maryan Bembnowicz, Stanisław Vayhinger, Artur Born. Pomocnik technicz.: Bolesław Chmielowski, Zdzisław Pluciński.

Oddział podatkowy
plac Sobieskiego l. 3.

Radca skarb.: Łucki Antoni. Insp. pod.: Czapliński Emil, Salwach Juliusz. Prakt. konc.: Chmura Stanisław. Oficyał podatk.: Zachaczewski Apolinary. Pob. pod.: Stanczykiewicz. Adj. pod.: Jękot Jan.

C. k. główny urząd podatkowy.
ul. Seminarska, gmach Semin. duch.

Nadpoborca: Jakubowski Karol. Nadkontr.: Dąbrowski Ignacy. Ofic.: Puchalski Józef, Rudermann Wolf Rubin. Adjunkci: Dobrzański Józef, Szankowski Kamil, Ściborowski Henryk, Bauda Maryan, Styliński Józef, Flak Stanisław. Prakt.: Piotrowski Stanisław, Piękoś Tadeusz, Jodłowski Jan, Starostka Franciszek, Jordan Michał. Dwóch woźnych.

C. k. Urząd utrzym. ewid. pod. grunt.

Starszy geom.: Lewkowicz Józef; elew. geom. Floryan Hackbeil.

Władze sądowe.

C. k. Sąd obw. i Sąd. pow. miejsk.-deleg.
ul. Bernardyńska.

Obwód obejmuje obszar 3.567·48 kwadr. kilom., 403 gmin katastr., liczy mieszkańców 342.361

mieści w obwodzie swoim 1 sąd pow. miejsk. deleg. i 8 sądów pow., a to: w Dąbrowie, Dębicy, Mielcu, Pilźnie, Radomyślu, Ropczycach, Tuchowie i Żabnie.

Prezyd. Sądu obw.: c. k. Radca dworu Stanisław Sas Doliński. Wiceprezydent Dr. Władysław Zaklika. C. k. radca sądu kraj. wyż.: Edmund Wachholz. Ck. Radcy sądu kraj.: Stanisław Dembowski, Sylwester Rychter, Edmund Stronczak, Oskar Rotschek, Andrzej Kozik, Kazimierz Gajewski, Michał Gołąb, Józef Dobrowolski, Henryk Sozański, Ludwik Rekiert, Dr. Władysław Kruczkiewicz, Wojc. Zagórowski, Dr. Karol Windakiewicz, Edward Hora. Ck. Sekretarze sąd.: Ludwik Freindl de Freindelsberg, Zygm. Głębocki, Zygm. Kowalski, Dawid Spitzer, Franciszek Leon Koch, Józef Panek, Bożesław Salski, Wal. Murdzeński, Franc. Dura, Wiktor Rolle, Romuald Lelek, Karol Nenyczko, Leon Wittig. Ck. Adjunkci sąd.: Łukasz Góralski, Jan Krajewski, Kukiel. Auskultanci: Aleksander Różycki, Kazim. Pawłowski, Stanisław Jaworski, Bolesław Syruczek, Stanisław Chytros, Dr. Aleks. Bartik, Wład. Kuśnierz, Julian Kryplewski, Dr. Stanisław Freindl de Freindelsberg, Dr. Otmar Bogulski, Tadeusz Folner, Tadeusz Grodeski. Praktykanci: Dr. Wład. Cyga, Karol Hajdukiewicz, Dr. Teodor Alfred Ringelheim.

Urzędy pomocnicze c. k. Sądu obwod.

Dyrektor kancelaryi: Wład. Hajdukiewicz. Naczelnik kanc.: Józef Kroupa w X. r., Jan Stanula, asystent kanc. w XI. r. Ofic. kanc. IX. rangi: Feliks Robaczewski, Bronisław Werner. Prow. księgi grunt.: Józef Marczuk, Aleksander Komperda. Ofic. kanc. X. r.: Franciszek Wantuch, Teodor Bogdanowski, Ludwik Sowiński, Zygmunt Dąbrowski, Karol Majewski, Antoni Koch, Marek Kretz, Maryan Heller, Mieczysław Strohbach, Władysław Kumiński, Leonard Bocheński. Kanceliści sąd.: Józef Korpanty, Antoni Bachleda, Maryan Muszyński, Antoni Sierosławski, Kazimierz Panczakiewicz, Franciszek Grzywa, Roman Łazarski, Bronisław Dutkiewicz.

Lekarze sądowi.

Dr. Glaser Leopold, Dr. Kowalski Henryk, Dr. Walczyński Józef, Dr. Ozimek Stanisław, Dr. Schützer Leon, Dr. Eberson Maurycy, Dr. Włodzimierz Rogalski, Dr. Ader Anschel i Dr. Feiwel Izrael, Dr. Zygmunt Dzikowski st. lekarz powiatowy.

Assesorowie ze stanu kupieckiego do senatu dla spraw handlowych.

Brandstädter Markus Dawid, Frey Zygmunt, Silbiger Juliusz, Koszyk Bolesław, Pisz Józef, Sokalski Józef, Paszcza Wincenty, Wierzycki Hipolit, Kaempf Alojzy, Bartik Franc., Józef Kusz, Hermann Monderer.

Tłomacze sądowi.

Dla języka franc. i rosyjskiego: vacat. Dla języka hebr.: Samuel Daniel.

Znawcy dla sprawdzania pisma.

Gabryelski Edward, Jan Dusza, Karol Albrecht, Świder Józef, Dla przeds. ksiąg: Pisz Józef. Dla spraw kasowych: vacat. Dla ksiąg handlowych i rach.: Ringelheim Herman.

Zaprzysięgli taksatorowie dóbr.

Witołd Rogoyski, Dietl Leopold, Szerękowski Edward, Wincenty Paszcza, Wodczyński Władysław, taksator dla dóbr tab., Pauer Franc. dla większych posiadłości lasowych, Zins Dawid, do oszacowania większych przedsiębiorstw przemysłowych.

C. k. notaryusze

w obrębie c. k. Sądu obwod. tarnowsk.

W Tarnowie: Dr. Brzeski Bronisław, ul. Katedralna l. 2. Vayhinger Adolf, pl. Sobieskiego l. 2.

W Dębicy: Kazim. Wilusz.

W Dąbrowie: Władysław Krasicki.

W Mielcu: Fibich Antoni.

W Pilźnie: Bujnowski Tytus.

W Radomyślu: Jan Glaser.

W Ropczycach: Dr. Strzelbicki Stanisław.

W Tuchowie: Goyski Kazimierz.

W Żabnie: Dr. Machowicz Kazimierz.

Izba notaryalna dla okręgów sądów obw. tarnowskiego, rzeszowskiego i jasielskiego

z siedzibą w Tarnowie.

Prezes: Dr. Brzeski Bronisław z Tarnowa. Człon.: Fibich Antoni z Mielca, Bujnowski Tytus z Pilzna, Machowicz Kazimierz

z Żabna, Orzakiewicz Gabryel z Łańcuta. Zastępcy: Goyski Kazimierz z Tuchowa, Krasicki Władysław z Dąbrowy, Nowiński Bronisław z Leżajska.

Adwokaci
w obrębie sądu obwodowego tarnowskiego.

Dr. Fink Adolf, ulica Szeroka l. 4, Dr. Gałecki Junosza Bronisław, plac Katedralny l. 1, Dr. Gałecki Junosza Mieczysław, ul. Bernardyńska l. 26, Dr. Glaser Ludwik, ul. Wałowa l. 5, Dr. Goldberg Jakób, ul. Bernardyńska l. 16, Dr. Goldhammer Eliasz, ul. Katedralna l. 5, Dr. Hochberg Wilhelm, plac św. Ducha l. 8, Dr. Malawski Alojzy, ulica Wałowa l. 7, Dr. Mütz Hermann, ulica Wałowa l. 5, Dr. Offner Józef, ul. Bernardyńska l. 18, Dr. Emil z Psar Psarski, ul. Krakowska l. 1, Dr. A. Pflugeisen, ulica Zdrojowa l. 4, Dr. Pariser Jakób, ulica Szeroka l. 3, Dr. Rappaport Edward, ul. Wałowa l. 1, Dr. Ringelheim Adolf, ul. Bernardyńska l. 8, Dr. Rokach Samuel, ulica Wałowa l. 11, Dr. Salz A., ulica Wałowa l. 18, Dr. Salomon Febus, ul. Wałowa l. 15, Dr. Stec Jan, ul. św. Anny l. 5, Dr. Stojałowski Stanisław, ul. Krakowska l. 6, Dr. Tertil Tadeusz, pl. Kazimierza W. l. 3, Dr. Tokarz Stanisław, ul. Krakowska l. 2, Dr. Traum Józef, ul. Katedralna I. 7.

W Dąbrowie: Dr. Datka Józef, Dr. Szancer Wiktor.

W Dębicy: Dr. Friedberg Sydon, Dr. Fischler Salomon.

W Mielcu: Dr. Stanisław Nowaczyński, Dr. Brandt Henryk.

W Pilźnie: Dr. Gucwa Wilhelm, Dr. Kurdzielski Kazimierz.

W Radomyślu: Dr. Orliński Maurycy Jakób.

W Ropczycach: Dr. Strowski Prus Bol.

W Tuchowie: Dr. Agatstein Albert.

C. k. Prokuratorya państwa
ul. Bernardyńska.

Prokurator: Józef Jakubowski. Zastęp.: Władysław Mossor.

Urzędnicy manipulacyjni i służba przydzieleni ze sądu obwodowego.

C. k. Sądy powiatowe
w obrębie sądu obwod. tarnowskiego.

W Dąbrowie: Naczel.: Niedzielski Andrzej, radca sądu kraj.

W Dębicy: Naczel.: Chudzicki Wład., radca sądu kraj.

W Mielcu: Nacz.: Stan. Komalski, radca sądu kraj.

W Pilźnie: Naczel.: Józef Zelek, radca sądu kraj.

W Radomyślu: Nacz.: Jopek Fr.

W Ropczycach: Nacz. Scibor Franc., radca sądu kraj.

W Tuchowie: Nacz.: Dr. Gutowski Zacharyasz, radca sądu kraj.

W Żabnie: Naczel.: Jaśkiewicz Władysław, radca sądu kraj.

C. k. Władze skarbowe.

C. k. powiatowa Dyrekcya skarbu
w gmachu własnym, ulica Krakowska l. 17.
Do jej okręgu należą powiaty: Mielec, Pilzno, Dąbrowa, Tarnów, Brzesko.

Dyrektor: st. radca skarbu Dr. Michał br. Jorkasch-Koch, Radcy: Bazyli Tychowski, Maksymilian Neumann. Star. kom.: Czesław Librewski, Szczęsny Szeligiewicz, Michał Toepfer. Kom. Izydor Hass, Włodzimierz Ilkowski i Leopold Brem. Konc: Stanisław Stachiewicz, Adam Wiśniewski, Stanisław Wróblewski, Tadeusz Koncki. Prak. Kazimierz Bauda. Star. kontr. gorzel.: Stan. Czarnowski. Kontr. gorz.: Jan Stańkowski. Adj.: Józ. Scherautz.

Ekspozytura rachunkowa.

Rewid.: Włodz. Sztogryn. Ofic. Sylwester Müller. Assyst.: Alojzy Zięcina, Parmerowski Eugeniusz.

Urząd pomocniczy.

Ofic.: Stan. Szajna. Kanc.: Rudolf Czyżewski, Franc. Jordan.

Urząd cłowy II. kl.

Zarz.: Karol Jakubski. Kont.: Strusiński Adam. Asystenci: Slany Ferdynand, Schönthaler Maryan. Prakt.: Antoni Erhardt.

Urząd sprzedaży tytoniu.

Zarz.: Kozakiewicz Julian. Kontr.: Kopetz Leopold Serafin.

Kierownicy nadzorów straży skarbowej.

W Tarnowie: Słopecki Karol, star. komis. straży skarb.; Brzesko: Stokłosa Józef, star. kom. straży skarb. II. kl.; Czermin: Antoni Mikołajski, kom. str. skarb.; Dąbrowa: Józef Życzyński, kom. str. skarb.; Mielec: Eugeniusz Solecki, kom. str. skarb.; Zakliczyn: Henryk Postępski, kom. str. skarb.; Pilzno: Jan Farkas, kom. str. skarb.; Radomyśl: Gruszecki Antoni, star. kom. str. skarb.;

Urząd pocztowy i telegraficzny Nr. I. w mieście

ul. Zdrojowa.

Starszy zarządca: Józef Różałowski. Kontrolorzy: Temple Jan, Krechowiecki Jan, Spanier Maurycy, Kaczyński Henryk. Starsi oficyałowie: Compel Konrad, Augustowski Aleksander. Oficyałowie: Lagosch Leopold, Mayer Leopold, Kobylański Antoni, Cziżek Alojzy, Ganter Ludwik, Szeligiewicz Józef, Kruczek Karol, Jorisch Emanuel. Asystenci: Londoński Karol, Sygal Bernhard, Zarucki Stanisław. Praktykant: Jarosz Sebastyan. Manipulantki: Rożałowska Emilia, Kosydarska Genowefa, Stasiniewicz Marya, Szypulska Aniela, Łonkiewicz Władysława. Ekspedytorzy: Dębicki Stanisław, Fuchsa Wilhelm, Rydzyński Edward, Ciężkowski Marcin, Franczykowski Leon. Pocztmistrz: Smolik Karol. Listonoszów 20; woźnych 12; roznosicieli telegramów 3.

Urząd pocztowy Nr. 3.

plac św. Ducha.

Administrator: Piękosz, ekspedytor Liżewski. Woźny 1.

Urząd pocztowy i telegraficzny Nr. 2.

na dworcu kolejowym.

Zarządca: Cordier de Löwenhaupt Gustaw. Oficyałowie: Temnicki Jan, Lachowski Paweł, Mayer Jan, Wójcik Wojciech, Uznański Michał, Szafrański Gustaw, Bernkopf Ludwik. Asystenci: Cyrkowicz Franciszek, Fischer Jan. Praktykanci: Gąsior Ludwik, Kaczor Tomasz. Ekspedytorzy: Brodzki Edward, Flaczkiewicz Jan, Stoga Jan, Horodyński Jan, Kamiński Julian.

Sekcya przewodów telegraficznych.

Komisarz budownictwa: Schornstein Szymon. Dozorców przewodów telegr. 4.

C. k. Kolej państwowa.

Nacz.: Aleksander Karaś, insp. Ofic.: Wojciech Bojdecki, Edward Kozłowski. Kom. bud.: Józef Madejski, Spilhaczek Aleks. Ofic.: Antoni Szarek, Miecz. Białobrzeski, Stanisław Kowalski, Teodor Gröger, Buczek Konstanty. Adjunkci: Paciorek Piotr, Wolf Fischler, Smigielski Bronisław, Golonka Stanisław, Zauderer Józef, Edward Schröder, Franciszek Koeb, Artur Kowatsch. Asystenci: Krzeczowski Leon, Mielecki Karol, Mendocha Wład., Ryś Józef, Welfeld Al., Emil Blumenthal, Józef Demele, Eugeniusz Zawadzki, Walenty Książek, Protazy Spławiński.

Naczelnik sekcyi I. konserw. linii.

Kołodziej Rudolf, st. kom. bud., Samuel Nelken, st. kom. bud., Redlich Saul, kom. budowy.

Naczelnik sekcyi II. konserw. linii.

Władysław Ambroziewicz, st. kom. bud., Moldauer, kom. budowy.

C. i k. załoga wojskowa m. Tarnowa.

Komenda wojskowa.

ul. Zdrojowa l. 2.

Komendant: Juliusz Longard de Longgarde, jenerał major.

Komenda 57 p. p.

(wyłogi blado-czerwone, guziki żółte)
ul. Chyszowska.

Kom.: Henryk Watzka, pułkownik. Pułk 57. nosi nazwę: Ks. Fryderyk J. Sachsen Koburg-Saalfeld, marszałek polny. Utworzony w r. 1689.

Komenda uzupełniająca 57 p. p.

ul. Krakowska l. 14.

Komendant: Hopp Gustaw de Horstenwart, podpułkownik.

Komenda 11-tej brygady kawaleryi.

ul. Zdrojowa l. 2.

Kom.: Juliusz Longard de Longgarde, jenerał major.

Komenda 2-go pułku ułanów.
(czako ciemno-zielone, guziki żółte)
ul. Seminarska.

Kom.: Karol hrabia Huyn, pułkownik. 2-gi pułk ułanów nosi nazwę: Karol ks. Schwarzenberg, marsz. polny. Utworzony w r. 1790.

Kadér 2-gó pułku ułanów,
ul. Krakowska l. 36.

Kom.: Karol br. Vogelsang, rotmistrz.

Komenda 1go batalionu 32 p. p. obrony kraj.
ul. Chyszowska l. 26.

Kom.: Weissman Jan, podpułkownik.

Sąd garnizonowy,
ul. Zdrojowa.

Kapitan-audytor: Józef Martusiewicz.

Zarząd wojskowy magazynów spożywczych,
ul. św. Marcina l. 2.

Naczelnik: Bogumił Ondrák.

Szpital wojskowy,
ul. Seminarska l. 18.

Zarządca: Dr. Juliusz Lederer, c. i k. lekarz sztabowy.

Lekarze wojskowi.

Lekarze 57 pp. Lek. pułk.: Dr. Rudolf Glaser, Dr. Szyjkowski Leopold. Starszy lek.: Dr. Ferdynand Hrádek.

Lek. 2. p. ułanów: Dr. Jaglarz Paweł, lek. pułk.: Dr. Alfred Kucera.

Lekarz obrony kraj.: Dr. Leinkramm Zygmunt.

Areszta wojskowe,
ul. Dąbrowska nowa.

Profos garnizon.: Andrusiewicz Jan.

Koszary 57 p. p.

Koszary przy ul. Zdrojowej i Koszarowej. Baraki przy ul. Chyszowskiej i Dąbrowskiej nowej.

Magazyn 57 p. p.

Magazyn mundurów i furgonów przy ulicy Zdrojowej.

Koszary 2go pułku ułanów.

Koszary przy ul. Bandrowskiego. Baraki przy ul. Dąbrowskiej nowej. Ujeżdżalnia kryta przy ul. Stajennej.

Koszary obrony krajowej,
przy ul. Chyszowskiej.

Inne budynki wojskowe.

Szkoła jazdy 11-tej brygady kawaleryi przy ul. Bandrowskiego. Piekarnie wojskowe przy ul. św. Marcina l. 1. i 2. Baraki prowiantowe w Gumniskach. Strzelnica wojskowa za ogrodem miejskim. Magazyn dla posp. ruszenia ul. Chyszowska.

Oddział c. k. Żandarmeryi Nr. 8.

Komenda powiatowa.
ul. Bandrowskiego l. 8.

Kom.: Migula Ernest, rotmistrz.
Koszary żandarmeryi tamże.

Władze szkolne.

C. k. Rada szkolna okręgowa.

Przewodn.: Dr. Dunajewski Stan., Radca Nam. Zast. przew.: vacat. Inspektor okr.: Lech Władysław. Członk.: Ks. Dr. Jan Bernacki, jako del. bisk. konsyst.; Parasiewicz Hipolit, dyr. ck. Sem.; Dr. Ringelheim Adolf, zast. gm. wyzn. izr.; Ruszczyński Jan, del. naucz. okr. Dr. Stojałowski Stanisław, del. gminy m. Tarnowa.

Rada szkolna miejscową.

Przewodn.: Ks. Leśniak Franciszek, repr. kościoła; Reprez. Rady powiatowej vacat; Reprezentanci gminy: Dr. Alojzy Malawski, (zarazem zastępca przewodnicz.), Dr. Jan Leniek, Hipolit Parasiewicz, Alfred Ruciński, Febus Salomon; Repr. gm. izr.: Dr. Mütz Herman; Repr. szkół: Ruszczyński Jan.

Zakłady naukowe w Tarnowie.

C. k. wyższe gimnazyum.
ul. Seminarska l. 4.

Dyrektor: Dr. Roman Zawiliński. Profesorowie: Martusiewicz Wincenty, Schnitzel Klemens, c. k. radca szkolny, Schantroch Rudolf, Dr. Leniek Jan, kierownik filii, Doroziński Jan, Jędrzejowski Jan, ks. Wątorek Józef, Waśniowski Antoni. Naucz.: Dr. Zathey Stanisław, Pini Tadeusz, Marcinkowski Antoni, Smreczyński Stanisław, Arvay Wiktor, Homme Stanisław, Lenkiewicz

Włodzim. Zast. naucz.: ks. Nalepa Alojzy, ks. Dr. Rec Michał, Ciołkosz Kasper, Nowicki Franciszek, Bulanda Jan, Mika Wincenty, Koim Jan, Gołąb Stanisław. Marszałek Wincenty, Steczko Jan, Morawiecki Stefan, Glatman Ludwik, Dropiowski Tad., Stiasny Aleksander, Sutkowski Stanisław, Zasowski Piotr, Walkowicz Stan., Koczwara Jan. Pomoc. naucz.: Ryglowski Wojciech do gimnastyki, Bleiweiss Izaak Selig dla religii mojż., Dziewański Michał dla rysunków, Surzyński Stefan dla śpiewu, Dr. Szymański Zygmunt dla jęz. franc., Kwiciński Kazimierz dla języka ruskiego.

C. k. wyższa szkoła realna
otwarta w r. 1897.

Dyr.: Karol Trochanowski. Prof.: Wilhelm Nowina Przybylski, Franciszek Gutowski, Adolf Arendt, Ludwik Młynek, Karol Skwarczyński, Józef Szczudło, Adolf Bogucki, ks. Dr. Adam Frączkiewicz, Maurycy Paciorkiewicz, Emil Tenczyn, Maurycy Godowski. Zast. prof.: Alfred Beer. Naucz. pomocn.: Franciszek Gutowski, prof. szk. realn. dla języka ruskiego, Mayer Taubeles dla religii mojżeszowej, Towarz. gimnast. „Sokół“ dla gimnastyki, Teofil Górski, naucz. szk. wydz. dla śpiewu.

C. k. seminaryum nauczycielskie,
ul. Kopernika l. 4.

Dyr.: Parasiewicz Hipolit. Naucz. główni: Ruciński Alfred, ozd. złot. krzyżem zasługi z koroną, ks. Gadowski Walenty, Czaykowski Tadeusz, Łazarski Bolesław, Doleżan Wiktor. Zast. naucz. gł.: Kwiciński Kazim. Naucz. szk. ćwiczeń: Arzt Franciszek, Ryglowski Wojciech, Lalicki Leon, Świder Józef, Kronenberg Michał, prow., Studnicki Władysław, prow.; Zast. naucz.: Kowal Stanisław. Doc. hyg. i som.: Dr. Kowalski Henryk. Pom. naucz.: ks. Pałka Franciszek, Swoboda Jan, Bleiweiss Izaak.

C. k. komisya egzaminacyjna dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych.

Dyrektor: Parasiewicz Hipolit. Zast. dyr. I.: Lech Władysław, II.: Trochanowski Karol. Członkowie: Dr. Stanisław Zathey, Czaykowski Tadeusz, Doleżan Wiktor, Łazarski Bolesław, Ruciński Alfred, Dr. Henryk Kowalski, Ruszczyński Jan, Arzt Franciszek, Lalicki Leon, Ryglowski Wojciech, Szypuła Teodor, Małeta Józef, Studnicki Władysł., Swoboda Jan.

Szkoła wydziałowa żeńska im. ces. Franciszka Józefa I.
ul. Mickiewicza.

a) *Szkoła wydziałowa.*

Dyr.: Jan Ruszczyński, Kat.: ks. Jan Depowski, Naucz.: Aleksandra Tuzikiewicz, Marya Gołębiowska, Marya Esipeńko, Emilia Kostelecka, Ludwika Rozsay, Aniela Burgielska, Podobińska Helena, Zofia Pankowicz, Marya Drozdówna; naucz. rel. moj. Majer Taubeles. Docenci: Włodz. Lenkiewicz, Hermina Brugiliole, Bolesław Łazarski, Wiktor Doleżan.

b) *Szkoła pospolita.*

Dyrektor j. w., Kat.: ks. Józef Wittek, Naucz.: Anastazya Broszówna, Stanisława Ocetkiewicz, Tekla Stańczykiewicz, Marya Stecówna, Zofia Doleżanowa.

c) *Kurs praktyczny robót kobiecych.*

Dyr. j. w., Naucz.: Zofia Łuszczyńska, Anna Kaczyńska.

d) *Kurs wyższy naukowy, przygotowujący do egzaminu dojrzałości.*

Kier. j. w. Docenci: Karol Trochanowski, Dr. Jan Leniek, Teodor Szypuła, Jan Krzyżanowski, Adolf Bogucki, Anna Kaczyńska, Janina Syruczkowa, Dr. Stanisław Zathey.

Szkoła 3kl. wydz. męska połączona z 4kl. pospolitą.

a) Szkoła wydziałowa:

Dyr.: Karol Albrecht. Katech.: ks. Józef Kaliciński. Naucz. star.: Małeta Józef, Smalec Ignacy, Kostelecki Karol; Naucz. nadetat.: Bernatowicz Maryan.

b) Szkoła pospolita:

Dyrektor: j. w., Kat. j. w., Naucz. starsi: Górski Teofil, Stefan Röhrenschef, Wojnarowski Józef. Naucz. rel. mojż.: Izaak Selig Bleiweiss. Naucz. tym. Stan. Kijak.

5kl. męska im. Brodzińskiego
ul. Brodzińskiego.

Kier.: Szypuła Teodor. Katecheta: Ks. Dymnicki Wincenty. Nauczyciele starsi:

Krzyżanowski Jan, Wertz Jan, Rybiński Feliks. Nauczyciele młodsi: Dubelski Stanisław, Ścisławski Walery, Mikulski Ant. Naucz. rel. mojż.: Bleiweiss Izaak.

4kl. męska im. Tadeusza Kościuszki.

Kier.: Tarsiński Walenty. Kat.: X. Pałka Franciszek. Naucz.: Librewski Tadeusz, Rozsay Stanisław. Zast. naucz.: Zbyszycki Franc. Naucz. nadet. Tarnawska Henryka.

4-kl. męska im. Staszica
przy ul. Szpitalnej.

Kier.: Pankowicz Józef. Katecheta: Ks. Dymnicki Wincenty. Katech. pomoc.: Ks. Kaliciński Józef. Naucz. starsi: Mazurkiewicz Aleksander, Parfanowicz Gustaw. Naucz. młod.: Dusza Jan. Naucz. religii mojż.: Taubeles Majer. Nauczyciel nadetat. Orzechowski Jan, Kozłowska Zofia.

4kl. żeńska im. Konarskiego (obok Katedry)

Kier.: Helena Hollendrowa. Katech.: Ks. Franciszek Pałka. Naucz. starsza: Stanisł. Schütz, Walerya Wójcikowa. Naucz. młod.: Józefa Tworkowska; Naucz. nadet.: Eugenia Hochberg, Zofia Swaryczewska, Marya Malawska, Marya Wertzowa. Nauczycielka religii mojż.: Paulina Hochberg.

Szkoła 4-kl. żeńska im. Staszica.

Kier.: Malwina Ścisławska. Katech.: Ks. Józef Koterbski. Naucz. star.: Marya Ruszczyńska, Helena Kumerówna. Naucz. mł.: Wanda Siekierska. Naucz. tymcz.: Paulina Tabeau, Marya Czocharska, Helena Banaszkiewiczówna, Helena Pochroniowa, Zofia Nieduszyńska, Lucyna Durówna. Naucz. rel. mojż.: Majer Taubeles i Paulina Hochberg.

2-kl. żeńska im. Klem. z Tańs. Hoffmanowej
ul. Kościuszki.

Kier.: Joanna Chodacka. Kat.: Ks. Jan Dulian. Naucz. młodsza: Borkowska Bronisława.

Szkoła uzupełniająca przemysłowa
w gmachu szk. 7-kl. męsk. przy ul. Kopernika.

Kier.: Parasiewicz Hipolit j. w.

Krajowa szkoła ogrodnicza
ul. Seminarska naprzeciw ogrodu miejskiego.

Dyr.: Maciaszek Wojciech. Naucz.: Kurowski Antoni, Tabeau Wiktor.

ZAKŁADY NAUKOWE PRYWATNE.

Zakład wychowawczy PP. Urszulanek
ul. Ogrodowa.

Przełożona klasztoru: M. Walentyna Lisiecka. Prefekta szk. M. Ant. Bronikowska.

Szkoła dla analfabetek Tarnowskiego Koła szkoły ludowej.

Kierownik: Jan Wertz.

Szkoła ludowa z prawem publiczności fund. br. Hirscha,
ul. Topolowa.

Kier.: Wilhelm Engländer. Naucz. stali: Samuel Epstein, Jakób Friedmann, Abraham Kurzer, Wilhelm Wechsler, Naftali Kanarek, Edward Wohlmuth i prowizor. Natan Gilsohn. Tymczasowy dla jęz. hebr.: Gustaw Langberg.

Lekarze w Tarnowie.

Dr. Ader Anzelm, ul. Wałowa l. 19. Dr. Dzikowski Zygmunt, st. lek. pow. ul. Krakowska l. 22. Dr. Ebersohn M., lekarz kolejowy, ul. Zdrojowa. Dr. Glaser Leopold, ul. Zdrojowa l. 5. Dr. Foebus Israel, ul. Wałowa l. 26. Dr. Kowalski Henryk, ul. Krakowska l. 2. Dr. Metzger Jan, fizyk miejski, pl. św. Ducha l. 3. Dr. Ozimek Stanisław, ul. Krakowska l. 8. Dr. Pilzer Hermann, ul. Wałowa l. 18. Dr. Włodzim. Rogalski, dyrektor szpit. powsz. ul. Krakowska l. 7. Dr. Schützer Leon, ulica Krakowska l. 1. Dr. Skowroński Włodzimierz, ul. Krótka, dom Zakł. zastaw. Dr. Stronczak sekund. szp. pow. Dr. Trammer Abraham, ul. Bernardyńska l. 22. Dr. Walczyński Józef, fizyk miejski ul. Wałowa l. 20. Dr. Zbiegniewicz Jan, pl. Sobieskiego.

Dentysta.

Otowski Jan, ul. Wałowa l. 1.

Akuszerki w Tarnowie.

Armatys Henryka, Karolina M. Baranowicz, Batyst Chaje, Boruch Anna, Filar Józefa, Kochaj Józefa, Kornmehl Regina,

Korn Teresa, Kratochwil Józefa, Lachnit Julia, Laub Ryfka, Liegert Klara, Makowska Karolina, Mass Reul, Masłowska Justyna, Emilia Schubert, Szczyrek Bronisława, Tongnola Julia, Veith Debora, Zachara Tekla, Zwonarz Angelika.

Apteki w Tarnowie.

Spadkobiercy Chodackiego Leopolda, (dzierżawi Jan Niesiołowski), pl. Kazimierza W. l. 5. Tenczyna Antoniego spadk. (dzierżawi Maurycy Adler), Rynek l. 22. Sokalski Józef, pl. Sobieskiego l. 2. Frauenglas Leon, ul. Lwowska l. 16.

Weterynarze w Tarnowie.

Aftner Jerzy, ul. Bernardyńska l. 20. Samet Emil, weter. miejs. ul. Krakowska. Sikorski Narcyz, weter. pow. ul. Ogrodowa l. 14. Steindl, weter. wojsk. ul. Wałowa l. 26.

Budowniczy, architekci, inżynierzy.

Hackbeil Franciszek, konc. bud. ul. Urszulańska l. 22. Rypuszyński Janusz, autoryz. inż. cyw. ul. Mała Strusina 10. Schwanenfeld Leon, konc. budowniczy ul. Chyszowska. Stapf Adolf Juliusz, arch. konc. budow. ul. Klikowska l. 6. Zaremba Szczęsny, budow. miej. ul. Krakowska l. 6.

Powiatowa kasa dla chorych

ul. Chyszowska.

Prez.: Paszcza Wincenty, dyr. tartaku i cegielni na Rudach. Wiceprezes: Józef Kusz, Dyr.: Styła Jan.

Lekarze: Dr. Ozimek Stanisław ordyn. od godz. 11 do 12 przed południem. Dr. Zbiegniewicz Jan ord. od g. 2—3 popoł.

Stowarzyszenia i zakłady dobroczynne i humanitarne.

Bursa św. Kazimierza dla ubogich uczniów,
ul. Lipowa.

Kurator: Ks. Walczyński Stanisław. Dyr.: Ks. Chendyński Władysław.

Internat dla uczn. Semin. naucz.
ul. Kantorya.

Przew.: vacat. Kierown.: Ks. Franciszek Pałka.

Pomoc koleż. dla uczn. gimn. tarnow.
w gmachu ck. gimnazyum.

Zawiad.: Dr. Leniek Jan, prof. gimn.

Pomoc koleż. uczniów szkoły realnej.

Zawiad.: Dyr. K. Trochanowski i X. Dr. Frączkiewicz Adam.

Szpital powszechny
ul. Szpitalna.

Dyr.: Dr. Włodzimierz Rogalski. Sekund.: Dr. Stronczak.

Szpital izraelicki
ul. Dąbrowska.

Lekarz: Dr. Schützer Leon.

Tow. Wincentego á Paulo.

Prez.: Eustachy ks. Sanguszko. Zast.: vacat.

Zakład sierót żeńskich
ul. Ogrodowa.

Przeł.: M. Modesta Mniszchówna. Sekr.: X. Leśniak Franciszek.

Zakład pozostaje pod opieką SS. Felicyanek.

Dom ubogich.
ul. N. P. Maryi l. 28.

Przeł.: Jeden z księży wik. katedr.

„Bikur Cholim“ stow. ku wspier. chorych izr.
ul. Szeroka l. 15.

Prez.: Artur Szancer.

Zakłady finansowe i ajencyjne.

Miejska kasa oszcz., ulica Wałowa l. 8; Zakład zastawniczy fund. podup. mieszcz. ul. Krótka; Filia banku austro-węg. ulica Krakowska l. 18; Tow. zaliczk. ul. Krakowska l. 18; Tow. kredyt. dla handlu i przem. ul. Zdrojowa l. 5; Tow. eskont. ul. Zdrojowa l. 2; Tarnowskie Towarz. bank. ul. Bernardyńska l. 23. Powszechny zakład kredyt. ul. Lwowska (dom towarowy), Ajencya krak. Tow. ubezp. od ognia, gradu i na życie ul. Krakowska l. 12.

Biuro spedycyjne i komisowe.

L. Dientenfass, pl. Sobieskiego l. 2.

Kantor wymiany.

Mendel Aberdam, ul. Wałowa; Jonas Maschler, ul. Wałowa.

Zakłady przemysłowe i fabryki.

Tartak i ceg. par. na Rudach, fabryka dachówek „Konstancya“ na Terlikówce E. ks. Sanguszki. Pierwsza gal. fabr. pilników, odlewarnia żelaza i fabr. maszyn rol. Braci Bartik, ul. św. Marcina. Cegielnia par. Maschlera i Lipschützа w Plewęcinie. Cegielnia par. Żelechowskiego ul. Lwowska. Warsztat mechaniczno-ślusarski B. Koszyka ul. Krakowska. Gorzelnia Eust. ks. Sanguszki w Krzyżu. Rafinerya wódek i rosolisów Schwanenfelda w Zgłobicach. Młyny parowe Szancera i Sp. ul. Młynarska. Huta szkła Kupfera i Glasera za dworcem kolei. Fabryka cykoryi Wittmayer, Fast i Safier ul. Bandrowskiego. Fabryka gazu i papy ogniotrwałej Skrzypiec, Zins i Glaser ul. Bandrowskiego. Browar Eustachego ks. Sanguszki ul. Krakowska. Kaflarnia Guzika i Kołodziejskiego ul. Lwowska. Fabryka świec Lichtblaua, ul. św. Marcina. Fabryka świec Graua, ul. św. Marcina. Fabryka lalek Kauders Glass & Co. ul. Katedralna l. 3. Fabryka cukierków Izraelowicza ul. Wałowa.

Spis Towarzystw w Tarnowie.

Zakład dobroczynności dam ku wychowaniu sierót płci żeńskiej (od r. 1854). Straż ochot. poż. (od r. 1867) prez.: Dr. Stanisław Stojałowski, nacz.: M. Jamrowicz. Tow. strzel. (od r. 1867) prez.: E. ks. Sanguszko. Oddział tarn. tow. pedagog. (od r. 1878) prez.: Hip. Parasiewicz. Tow. dobroczyn. św. Wincentego à Paulo (od r. 1875). Tow. „Sokół“ (od r. 1893) prez.: Dr. Tadeusz Tertil. Sekcya Tow lek. galic. (od r. 1888) prez.: Dr. Zygm. Dzikowski, star. lek. pow. Tow. kasynowe (od r. 1881) wiceprez.: Hopp, podpułk. Stow. kapłanów pod wezw. św. Józefa (od r. 1881) prez.: X. Dr. Józef Bąba. Tow. ośw. lud. (od r. 1882) prez.: X. Dr. Jan Bernacki. Tow. wzaj. pomoc. naucz. szkół lud. (od r. 1888). Tow. muzyczne prezes: Antoni Łucki. Towarz. ku wspieraniu ubog. młodz. (od 1884). Tow. św. Wojciecha muz. kośc. (od r. 1887) prez.: X. Franc. Walczyński. Tow. wzaj. pomocy dyetaryuszy (od r. 1888). Stowarz. Koła grających na losy (od roku 1893) prez. Józef Małeta. Towarz. wzaj. pom. organistów dyecezyi tarnow. (od r. 1894). Kuchnia ludowa (od roku 1894). Stowarz. sług katolickich (od roku 1894) prez.: X. Prał. Łukowski. Stowarzyszenie robotników katolickich „Praca“ (od r. 1894) prez.: X. Dr. Dutkiewicz. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ (od r. 1869) prez.: X. Dr. Kopyciński. Stowarzyszenie katolickiej rękodzielniczej młodzieży „Ojczyzna“ prez.: X. Dr. J. Górka. Stowarz. opieki nad chrześć. uczniami przemysłowymi (od r. 1896). Klub towarzyski (od r. 1897) prez.: Dr. Mütz Herman. Kółko roln. na Strusinie (od r. 1897). Stow. zawodowych robotn. i robotnic krawieckich (od r. 1897). Tow. ochrony zwierząt, reprezentant Dr. Eugeniusz Woynarski. Tow. ogrodnicze (od r. 1899) prezes: Ludwik Kowalski. Tow. literackie im. A. Mickiewicza (1901) prez.: Dr. K. Benoni. Tow. „Miłośników sceny“ pr.: Józef Kusz. Izraelickie Towarzyst. kupieckie wzajemnej pomocy (od roku 1867) prez.: Dr. Herman Pilzer. Bikur Cholim (od r. 1872) prez.: Artur Szancer. Stowarz. rękodzielników „Jad Chadusim“ (od roku 1876) prezes: Dr. Herman Mütz. Stowarz. Nosse hamita i menochim ubelim (od r. 1893) prez. Berisch Maschler. Heren Misznojes (od r. 1882) prez.: Salomon Kleiner. Towarz. izraelickie „Ognisko“ (od r. 1895) prez.: Artur Szancer. Bethaus Verein Chadusim (od r. 1889). Talmud Tora (od r. 1859). Ortodokser Tempel Verein Hebra Scheim (od r. 1890). Neustädter Miniam. Ortodoksen Bett- u. Wohlthätigkeits-Verein Klaus (od r. 1891). Athavas Zion (od r. 1891). Los Verein Eintracht (od r. 1892). Smiles Chadusim (od r. 1882). Żydowska czytelnia ludowa (od r. 1897). Stowarz. ogólno zawodowe „Brüderlichkeit“ (od r. 1897). Stow. izr. młodzieży handlowej (od r. 1901) prez.: Wilhelm Engländer. Stow. ku wspieraniu ubogiej izr. młodz. szkół (od r. 1902).

Redakcya i Administracya

tyg. „Pogoń“ i wydawnictwo kalendarza „Tarnowianin“ w księgarni i drukarni J. Pisza ul. Katedralna l. 3.

Biuro ogłoszeń i Ajencya dzienników

w księgarni J. Pisza ul. Katedralna l. 3.

1903.

Za czyjem rozkazaniem, niemy, zagadkowy,
Znów na tę biedną ziemię spływasz roku nowy?
Gwiazda, co na twem czole tajemniczem świeci,
Będzie-ż szczęśliwą, roku dziewięćsetny trzeci?
Zaświeci-ż nam nadzieją? bo świat wciąż się łudzi,
Że wiek dwudziesty rajem stanie się dla ludzi...
A tymczasem dwa pierwsze minione już lata
Cóż nowego ze sobą przyniosły dla świata?
Ot — kilka wynalazków z łaski elektryki,
Morze łez polskich z łaski pruskiej polityki,
I nic więcej; — a trzeci rok ten, cóż zwiastuje?
Rzecz wspaniałą! co krocie tysięcy kosztuje:
Nowe znów karabiny, haubice i statki
I dla pociechy głodnych zwiększone podatki.
To dla wszystkich poddanych!...
A pod polską strzechę,
Jaką-że postęp czasu przynosi pociechę?
Z jednej strony więzienie, Sybir i katorga,
Z drugiej Września i niecne bluźnierstwa z Malborga,
Z ust monarchy, co niegdyś w oczach Europy
Praprotoplasta jego lizał polskie stopy...
Zapomniano już o tem! Wszak to stare dzieje
Więc wróg dziś pewny szyderczo się śmieje.
Dziś łatwo z nas urągać, bo nas przemoc gniecie,
Bo nad karkiem oręży polskich nie czujecie!
Dziś krzywdą polską tuczna hakatystów buta,
Kąsa dłoń, co bezbronna, bo w kajdany skuta!
Ale kołem fortuna obraca się w życiu:
Wielcy karleją, mali wzrastają w ukryciu;
Rok po roku upływa — z każdym nowym rokiem
Nadzieja w serca nasze zlewa się potokiem,

Że przyjdzie dzień odwetu, że nam wolność wróci,
Że sprawiedliwość wodze dumnych wrogów skróci.
W nas samych tylko leży przyszłość naszej doli,
W naszej pracy i sercach i w żelaznej woli. —
Idźmy więc ręka w rękę razem polskie dzieci,
Bo kto wie, co nam niesie rok w tym wieku trzeci?
Może wkrótce nadejdzie wielki dzień zapłaty,
Że wróg, jak dawniej zadrży na imię Sarmaty!

St. Pisz.

Niepolityczna bajka.

Leci sobie drapieżny sęp, leci, leci, wreszcie siada wśród skał przy sokolem gnieździe i poczyna krakać na sokoła:

— W imieniu moich praw, słuchaj mnie.

— Czego chcesz? — pyta sokół.

— Chcę cię zabić i pożreć — powiada sęp.

— A cóż ci po mojej zgubie?

— Co za głupie pytanie i jaki brak wykształcenia! Ciasno mi jest w rodzinnem gnieździe, więc chcę zabrać twoje, abym miał gdzie umieścić moich młodszych synów; powtóre mam swoją sępią politykę, której twoje istnienie zawadza; a po trzecie, kraczesz innym głosem niż ja i nie kochasz mnie.

— Co do mego głosu, odzywam się takim, jaki mi Bóg dał, a co do mych uczuć, za cóż ja mam cię kochać?

— Mniejsza o to. Wiem tylko, że mam prawo zabić i pożreć każdego, kto mnie nie kocha.

— Więc, gdybym cię kochał, nie zabijałbyś mnie?

— Ach! — rzecze sęp — gdybyś mnie kochał, oddałbyś mi dobrowolnie swoje gniazdo, a również dobrowolnie dałbyś mi się pożreć, aby moja osoba mogła nieco zaokrąglić się i utyć.

— W każdym zatem razie nie uniknąłbym zguby?

— Rozumie się; jednakże śmierć z poświęceniem przyniosłaby ci większy zaszczyt.

Chwila milczenia.

— Co ma być, to będzie... — mówi wreszcie sokół. — Ale powiedz mi też, mój kochany, kto cię nauczył tak rozumować?

Usłyszawszy to, sęp podnosi głowę i rzecze z wielką dumą:

— Prostaku, to chyba nie wiesz, że ja przez dwa lata byłem na edukacyi w ogrodzie zoologicznym w Berlinie!

— Tak?...—mówi sokół. — Ha! to w takim razie nadzieja moja tylko w Bogu i trochę także w sobie.

Henryk Sienkiewicz.

Polowanie na dziki.

Zagrały trąby, zawyły ogary,
Słychać donośne myśliwych okrzyki,
Echem wtórują doliny i jary:
Dzisiaj w tej kniei obława na dziki.

Dziesięciu tęgich myśliwych jak dęby,
Kroczy poważnie zająć stanowiska,
Chociaż ze strachu wszystkim kłapią zęby,
Na myśl okropną, jak dzik kłami błyska.

Lecz każdy miną nadrabia jak może:
Każdy udaje, że nie drży przed dzikiem,
Choć w duchu myśli: za chwilę mój Boże,
Mogę w kłach bestyi stać się nieboszczykiem.

I na szmer każdy—czy szarak wyskoczy,
Czy stara wrona na sośnie zakracze,
Obraca wkoło wystraszone oczy;
Choć śmiech na ustach, trwożne serce płacze.

Najstarszy wiekiem, z profesyi myśliwy,
Mniejszą ma może od innych obawę,
Drugi fryc młody, jak Samson prawdziwy,
Miast strzelby niesie ogromną buławę.

Ów stary żołnierz, jak widać po minie,
Z nosem semickim, jak burak czerwonym,
Zafarbowanym w gorzałce i winie,
I z wąsem rudym jak szczeć najeżonym.

Wszyscy mniej więcej do siebie podobni,
Różnią się tylko wzrostem, albo strojem;
Językiem w czyny waleczne zasobni,
Cuda o męstwie rozprawiają swojem.

Lecz jeden, wszystkich postawą przenosi,
Z pozoru rycerz odważny i dzielny;
Jego więc czyny niech muza ma głosi:
Któż on? Piotr Burda, myśliwy niedzielny!

Z profesyi był on zwykłym golibrodą,
Miał obok nosa brodawek dwie pary,
Domek narożny w rynku, żonkę młodą,
I brzuch pękaty, jak odyniec stary!

Pomimo tego, był to człek poczciwy,
Że możnaby go przyłożyć do rany;
Każdy go kochał, lecz pech nieszczęśliwy
Na każdym kroku krzyżował mu plany.

Czy to u Jankla, na łowach, lub w domu
Jakieś go licho musiało osidlić,
Choć jako golarz, nie umiał nikomu
Głowy ogolić, ni oczu zamydlić.

Dzisiaj, na łowach, jak gdyby na psotę,
Wziął stanowisko w punkcie niebezpiecznym.
Zrazu uciekać miał wielką ochotę,
Lecz wytrwał, chcąc się okazać walecznym.

Ledwo nagonki ozwały się krzyki.
Jeden po drugim pies krótko ujada,
Patrzy—aż sadzą ogromne dwa dziki
Wprost na golarza.—„Biadaż mi, ach biada!“

Burda zawoła i jednym podskokiem,
Chociaż brzuch cięży, na drzewo się drapie.
Wtem dzik doń groźnym przybliża się krokiem
I porzuconą strzelbę w zęby łapie.

Drugi odyniec na łapy się wspina.
I z zajadłością najstraszniejszą dzika,
Ową część ciała, którą Piotr wypina,
Szarpie zębami, aż Piotr z bólu syka.

Byłby się Burda z życiem wnet rozdzielił,
Gdyby dzik pierwszy cyngla nie zawadził.
Padł strzał!... On także w tej chwili wystrzelił,
I straszną wonią powietrze zakadził....

A był to nabój takiego gatunku,
Że mógł odstraszyć najdziksze bestyje...
Więc oba dziki, nie widząc ratunku,
Uciekły w knieję zatykając ryje.

Golarz ocalon! z drzewa się zesuwa,
Klnąc, że mu taki zdarzył się trafunek,
Zdejmuje spodnie i buty wyzuwa,
Biorąc na plecy swój wonny ładunek.

Tymczasem dziki, nie pomne myśliwych,
Pędzą na oślep przez doły, pagórki,
Gdzie dzielni strzelcy mimo kłów straszliwych,
Śmiało do ramion podnoszą dwururki.

Tu kanonada: wystrzał po wystrzale!
Dziki jak błędne same na strzał biegły—
Dzielni myśliwi nie stygnąc w zapale,
Sypią kul gradem, aż trupy dwa legły.

Odgłos tryumfu zagłuszył wystrzały!
Trąba myśliwych do powrotu wzywa;
Skończone łowy—strzelce się zebrały,
W końcu Piotr ze swą zdobyczą przybywa.

I z dumą między trupy dzików składa
Dowody swego nadludzkiego męstwa...
Wiernie przygodę swoją opowiada
Pytając: „Kto tu bohater zwycięstwa?“

—„Burda! Niech żyje!“—dziewięć głosów wrzasło,
—„Niech żyje!“—knieje powtórzyły echem.
—„Wiwat!“—w dwójnasób tyle dłoni klasło
Witając Piotra najweselszym śmiechem.

Któżby mógł dziki zasypać kul gradem,
Gdyby strzał Piotra był ich nie ogłuszył?
Pewnieby każdy za Burdy przykładem
Uciekł, i teraz szarawary suszył....

Wracają strzelcy—ucichł już gwar w lesie,
Wszyscy spragnieni i zmęczeni srodze,
Burda na plecach szarawary niesie,
Wiodąc myśliwych do karczmy przy drodze.

Tam na cześć jego znów grzmiały wiwaty,
Tam znów się golarz rycerstwem wyróżnił,
Bo dwakroć tyle co jego kamraty
Kieliszków kimlu, bomb piwa wypróżnił.

Północą Burda powracał do domu
W mokrej odzieży. — Wicher dął styczniowy,
Burda bokami zmykał pokryjomu
Klnąc w duchu kimel, odyńce i łowy.

Jak go witała piękna połowica,
Niewiem—wiem tylko, że nazajutrz rano
Nos miał rozbity i tak sine lica,
Że ledwo w mieście golarza poznano.

Odtąd korkami tylko z flaszek strzela,
Bo mu tak zbrzydły myśliwskie zabawki,
Że woli kimel trąbić u Jankiela,
Lub golić brody i stawiać pijawki. —

St. P.

Dlaczego porzuciłem karyerę dziennikarską?

(Monolog).

Z mozołem i trudem, znosząc głód i zimno, skończyłem filozofię, nim jednak otrzymałem posadę, chciałem coś niecoś zarobić, aby przynajmniej okryć się porządnie, a że mieszkając lat kilka u krawca teatralnego, bardzo często bywałem na przedstawieniach, przeto wpadło mi na myśl przyjąć przy którym z dzienników obowiązki recenzenta. Jakim sposobem atoli otrzymałem tę „godność“, śmiesznie nawet powtarzać, faktem atoli jest, że sprawa ta przeszła kilka instancyj, a mianowicie: przez krawca do aktorki, przez aktorkę do hrabicza, przez hrabicza do redaktora, dość, że zostałem przyjęty — naturalnie z zastrzeżonym z góry warunkiem forytowania w mych sprawozdaniach tej, która mi „wyrobiła“ protekcyą.

Jakoż z recenzyami artystów zawodowych szło mi niezgorzej, a nawet coraz lepiej; przyznawano mi znajomość sztuki dramatycznej i jej wymogów, darzono uśmiechami za pochwały, a szczerym uściskiem ręki za krytykę wypowiedzianą po próbie w cztery oczy, byle uniknąć błędu na przedstawieniu -- no i czułem się szczęśliwym, poważanym.

Aż oto nadszedł dzień, w którym zachorował obłożnie recenzent od „doniesień prywatnych“ i na mnie spadł „zaszczyt“ napisania recenzyi

z przedstawienia amatorskiego, które miało być danem w najbliższą niedzielę.

Występowało osób kilkanaście, ale czy myślicie, że choć połowa z nich była zadowolona z mojej recenzyi? Broń Boże! Ci, których pochwaliłem, bo rzeczywiście zasługiwali na pochwałę, mieli jeszcze pretensye, że „zbyłem ich jednem zdaniem,“—stawiając ich przez to na równi z mniej dobrze grającymi, że nie wspomniałem o wspaniałej sukni pani Iks., o portyerach, pożyczonych do ozdoby salonu u pani B., o zgrabnych nóżkach panny Jot, i t. p., ci zaś, którym w myśl Fredry (ojca) w nader delikatny sposób wytknąłem błędy, by ich na przyszłość od nich uchronić, obrzucili mnie obelgami.

Oj trafnie ujął Rodoć w dwuwiersz sądy takich aspirantów do „wielkości“:

„Chwali mnie—co za człowiek rozumu i cnoty!
„Gani — cóż to za baran! Istny typ idyoty!“

Takiemi refleksyami przejęty idę sobie ulicą, wtem łapie mnie Iks za rękaw i pyta:

— Idziesz pan na posiedzenie towarzystwa....

— Idę — odpowiadam — a o której to godzinie?

— O 6-tej, ale bądź pan z pewnością, bo ja się nie na żarty myślę upomnieć o zmianę gospodarki, będziesz pan miał o czem pisać.

Zaledwie Iks odszedł, nadchodzi Zet i rzecze:

— Pan pewnie na zgromadzenie?

— Jakie?

— Secesyonistów przecie,—ale pan nie wiesz, bo jako zdeklarowanemu klerykałowi wiedzieć panu o tem nie wypada. Przyjdź pan jednak, będziesz pan miał temat nie lada, bo Dr. S. wybiera się z ciętą mówką przeciw dotychczasowemu ustrojowi społecznemu.

— O którejże to godzinie? — pytam.

— O 6-tej — odpowiedział Zet — przyjdźże pan z pewnością.

Idę dalej, rozmyślając, które z obu wyż wspomnianych zgromadzeń warte pierwszeństwa, wtem wpada na mnie R. i ściskając mi konwulsyjnie obie dłonie, deklamuje z patosem:

— Ach panie, jakże jestem szczęśliwy, że cię widzę, jutro mamy zebranie, wprawdzie „poufnem“ nazwane, ale radbym, wiesz pan, radbym, aby cię coś niecoś z tego do gazet dostało, bo wiesz pan, będę tam mówił wiele rzeczy, które mi się do karyery przyczynić mogą.

— A o którejże godzinie to zebranie „poufne?“

— O 5-ej popołudniu, oto karta wstępu, a teraz żegnam, bo się spieszę ogromnie, wiesz pan, spieszę się ogromnie.

— Czy licho nadało z zebraniami — myślę sobie — i już skręcam w ulicę, by zajść do kawiarni na podwieczorek, gdy wtem zbliża się do mnie ogólnie poważana w mieście pani Y. i z lubym uśmiechem zaprasza mnie na dzień następny do siebie, bo o godzinie 5-tej po południu zbiera się komitet pań, celem omówienia sprawy mającej się urządzić na cel dobroczynny tomboli.

Zaledwie ją pożegnałem przyrzeczeniem przybycia na tak zaszczytne zaproszenie dla tak zbożnego celu, aliści posługacz publiczny wręcza mi do rąk kartkę, na której napisano:

„Kochany Redaktorku!
Nie zapomnij przypadkiem napisać do jutrzejszego numeru małej reklamy o mojem przedsiębiorstwie, które jako dział przemysłu krajowego warte jest wszelkiego poparcia.“ *M. B.*

Nareszcie doszedłem do kawiarni; zaledwie jednak wziąłem jakiś dziennik do ręki, czekając na podanie mi herbaty, przystępuje do mnie jakiś jegomość, przedstawia mi się i rzecze:

— Wszak z panem G. mam zaszczyt? Otóż ośmieliłem się posłać szanownemu panu afisz o otwarciu hotelu, racz pan przeto zamieścić o tem małą wzmiankę w jutrzejszym numerze, bo to sprawa patryotyczna, narodowa, — usługa panie polska, kuchnia polska, gościnność panie staropolska.....

— Dobrze, dobrze, zrobię, co będę uważał za stosowne.

Jeszcze nie odsapnąłem, a już kelner podający mi herbatę, anonsuje mi szeptem:

— Ten pan w jasnem ubraniu, co siedzi przy drugim stole, chce z panem pomówić.

— Poproś go tutaj.

Za chwilę siada przy mnie pan K. i z sarkastycznym uśmiechem mówi:

— Czy wolno zapytać, dlaczego to szanowny pan nie był łaskaw napisać sprawozdania z urządzonej w przeszłym tygodniu wystawy, którą pan przecież osobiście zwiedziłeś?

— Zwiedziłem, aby opłatą wejścia poprzeć cel wystawy, ale byłem tam jako gość, a nie jako recenzent.

— Przepraszam, już sam fakt, że pan tam byłeś, wkładał na pana obowiązek społeczny opisania tego, coś pan tam widział.

— Niestety, mylisz się pan. Wystawa miała charakter prywatny, przeto o recenzyę powinien mnie był kto prosić, a że mnie nie proszono, przeto sądziłem, że ktoś z grona komitetu sprawozdanie napisze.

— A, jeżeli pan tak sądzisz, w takim razie nie mamy już z sobą nic do powiedzenia; dobrze mówią, że pan jesteś filosemitą, gdyby to urządzali żydzi, tobyś pan napisał. A teraz żegnam pana i przyrzekam, że pisma pańskiego do rąk już nigdy nie wezmę.

— Jak się panu podoba, o takich czytelników „z drugiej ręki“ nie dbam wcale.

Zgniewany opuściłem kawiarnię i poszedłem do domu, gdyż rozważyłem, że aby nie obrazić ani Iksa, ani Zeta, nie wypada mi iść na żadne zgromadzenie, a dnia następnego uczyniłem to samo, w obawie obrażenia pana R., pani Y., itd.

Ale jakże srodze się zawiodłem!

I Iks i Zet, i R. i pani Y. wszyscy nazajutrz ledwie głowami skinęli mi na powitanie, a za kilka godzin mej wędrówki, zebrałem spory zapas wiadomości o sposobach, w jakie się o mnie wyrażali.

— Prosiłem go przecie osobiście — mówił Iks,—chciał chyba, abym to we fraku uczynił. Pyszałek! Niech czeka, nim go na drugi raz zaproszę.

— To antisemita! — dowodził Zet — jakżeby śmiał przyjść popatrzyć oko w oko secesyi — naraziłby się klice klerykałów, której liże łapy.

— To sobek! — wołał R. — wszak nie słyszano jeszcze, aby on dla kogo co dobrego zrobił — pieniądz to dla niego grunt.

— To ateista! — szeptała pani Y. zebranym u siebie gościom — czy widział go kto kiedy w kościele? Chyba w wielkie święto, ot tak, dla oka ludzkiego, a poza tem nic — ale to zgoła nic!

— To filosemita — wykrzykiwał K.— Jakiem czołem śmiał on wejść na wystawę — a potem nic nie napisać. Wymawia się, że był jako gość, aby wstęp zapłacić, ale któż dba o 20 halerzy! A jak łaził po sali, jak myszkował, czy gdzie na całem nie znajdzie dziury, jak przebiegle dopytywał się o szczegóły! Jak to dobrze, że nie wzięto go do komitetu! — Wszyscy chcieli, ale ja miałem węch.... stanowczo się sprzeciwiłem, za mną poszedł B., N. i S. i na szczęście... przegłosowaliśmy.

Słysząc to wszystko wiernie powtórzone, a niechcąc robić sobie więcej nieprzyjaciół, napisałem reklamę o przedsiębiorstwie M., hotelu i wystawie, ale niestety, widać i tym nie dogodziłem, bo nie tylko, że mi żaden z nich nie podziękował, ale nadto, każdy czuł się obrażonym, żem o nim napisał za mało i upatrywał coś lepszego w tem, com napisał o drugim.

Wzięli się przeto wszyscy na praktykowany dziś na wielką skalę sposób—i przepisawszy z mojej gazety to co się im podobało, z dodatkiem kilku zdań swego pomysłu — posłali do dzienników jako korespondencye, za które zapłacono im jeszcze po 3 halerze od wiersza.

Ha! prawdę mówi bajka: „Młynarz, syn jego i osioł“, że jeszcze się ten nie urodził, coby wszystkim dogodził.

Fakt ten o tyle wstrętny, o ile prawdziwy, tak mi obrzydził pracę dziennikarską, że od Nowego Roku występuję z redakcyi, zostawiając pociski „wdzięcznego“ społeczeństwa młodszym odemnie aspirantom pióra.

An-isz.

Pech.

Cóż u licha?! Daj go katu!
Gdzie popatrzę, wszędzie śmiech,
A złośliwi głoszą światu,
Że... mam do wszystkiego pech!
Bo i prawda! W armii byłem,
Prędko na mnie się poznali;
Rzekli mi, żem tchórz skończony,
I niegrzecznie „Abschied“ dali.
Pal ich licho! — myślę sobie
I do książek się zabrałem.
Byłbym może dziś uczonym...
Lecz cóż? Czytać nie umiałem.
Chciałem podać się „na pana.“
Furda mi tam świat uczony!
Masz tam! Na złość znów poczułem,
Że w kieszeni... brak mamony.

Źle! — pomyślę — i chcę przyjąć
Obowiązki duszpasterza,
Aż tu mówi mi konsystorz,
Że nie umię ni pacierza...
Pech złośliwy, nieprzyjazny,
Co krok musi wleść mi w drogę,
I ja, mimo szczerych chęci,
Niczem w końcu być nie mogę.
Ale i tak kpię ze świata,
I, przysięgam pod honorem,
Że pechowi na złość, będę...
Świeżej aury amatorem.

Aem.

LEGENDA.

Ogg, syn Beorla—powiada stara legenda angielska z czasów katolicyzmu—był wioślarzem; zarabiał na chleb, przewożąc ludzi przez rzekę Floss.

Zdarzyło się pewnego wieczora, gdy wichry huczały i zmrok zapadł, że nad samym brzegiem siedziała kobieta w łachmanach z małem dzieckiem. Wyglądała zmęczona i cierpiąca i cicho jęczała; pragnęła koniecznie dostać się na brzeg przeciwny.

Wioślarze zgromadzili się koło niej i pytali:

— Po co ci tak pilno dostać się na drugi brzeg? Zaczekaj do rana, przenocuj tutaj w bezpiecznem schronieniu, a postąpisz rozsądnie.

Ale ona nie zważała na te pytania i rady i dalej cicho jęczała. Wtedy Ogg, syn Beorla, przystąpił do niej i rzekł:

— Ja cię przewiozę. Wystarcza mi, że tak gorąco tego pragniesz, abym to zrobił.

I zabrał ją do swego czółna.

A gdy stąpiła na drugi brzeg, łachmany jej zmieniły się w powłóczyste białe szaty, twarz jej zajaśniała pięknością przedziwną, a jasność otoczyła jej postać i odbiła się w rzece, jakby promień księżyca padł na wodę. Wtedy zwróciła się do Ogga i rzekła:

— Błogosławionyś Oggu, synu Beorla, żeś nie pytał się i nie sprzeciwiał pragnieniu serca mego, żeś litość okazał i natychmiast ulżył duszy mej. Odtąd ktokolwiek wstąpi w twe czółno, będzie bezpieczny od burzy, a gdy na ratunek pospieszysz, każdego człowieka, wszelkie stworzenie uratujesz.

I rzeczywiście czółno Ogga było prawdziwem błogosławieństwem dla okolicy, ilekroć rzeka wezbrała. A gdy śmierć przyszła na Ogga, w chwili gdy duch jego odleciał, czółno jego odczepiło się od brzegu, popłynęło z rzeką ku morzu i nikt go więcej nie oglądał.

Opowiadano tylko, że podczas każdego wylewu rzeki, wieczorem, widywano na rozszalałej wodzie Ogga w czółnie z Matką Boską, siedzącą u steru. A taka jasność od Niej biła, jakby księżyc wschodził, mrok rozpraszając. Widok ten dawał wioślarzom, ratującym tonących, moc bohaterską.

G. E.

Zabawa towarzyska.

Często się zdarza, że zejdzie się kilka osób, a pomieszkanie zbyt małe, aby tany, lub inne gry towarzyskie przeprowadzić można, rozmowa się nie klei, albo kończy się — mówiąc grzecznie — na omawianiu wad bliźniego. Jednym z leków na takie niedomaganie towarzyskie, jest poniżej podana, w dawnych, lepszych czasach ulubiona zabawa, która na każde z pytań, zadanych przez jednę, obraną ku temu osobę, podaje 25 odpowiedzi, stosownie do liczby, wybranej przez resztę zgromadzonych.

Jakim jesteś?

1. Dowcipny, lecz uszczypliwy*)
2. Czuły jak mimoza.
3. Choleryk.
4. Sangwinik.
5. Melancholik.
6. Zazdrosny i podejrzliwy.
7. Na cztery nogi kuty.
8. Zalotny i kochliwy.
9. Świętoszek.
10. Mazgaj.
11. Idyota.
12. Dumny materyalista.
13. Idealista.
14. Pessymista.
15. Jak kwietniowa pogoda.
16. Samolub i niedowiarek.
17. Lis farbowany.
18. Wilk w owczej skórze.
19. Kłamca i plotkarz.
20. Sknera.
21. Jak chorągiewka.
22. Marzyciel.
23. Utracyusz.
24. Szczery i stały.
25. Swiszczypałka.

O czem teraz myślisz?

1. O pięknych oczach N. N.
2. O awanturach miłosnych.
3. O potomstwie.
4. Komuby się przysłużyć?
5. O strojach i modach.
6. O ciepłej pierzynie.
7. Skądby dostać pieniędzy.
8. Komuby stołka przystawić.
9. O twoich sprawach zakulisowych.
10. O dobrej kolacyi.
11. O niestałości mężczyzn (kobiet).
12. O spostrzeganych na N. N. skutkach akademii smorgońskiej.
13. O bileciku miłosnym.
14. O karnawale.
15. O moich wierzycielach.
16. O ślizgawce.
17. O muzyce.
18. O polityce.
19. O ukochanej osobie.
20. O ostatnim balu.
21. Jakby się z amorów wykręcić.
22. U kogoby parę koron pożyczyć.
23. Coby ci kupić na imieniny?
24. O kwestyi rozwodowej.
25. O fundacyi posagowej.

Czem serce Twe podbić można?

1. Tęgim wąsem—zgrabnym pląsem.
2. Choćby garbem—mówię szczerze,
Tylko niech mnie kto wybierze.
3. Wspaniałomyślnością.
4. Pięknemi oczkami.
5. Elegancyą.
6. Rozsądkiem w postępowaniu.
7. Powagą.
8. Suszeniem ząbków.
9. Czarnymi wąsami i mundurem ze [szlifami.
10. Skromnością.
11. Rumianą cerą i pańską manierą.
12. Pięknym głosem.
13. Kołnierzem złotym.
14. Mierną urodą z grosza osłodą.
15. Stałością charakteru.
16. Kręconą czupryną i rycerską miną.
17. Sprytem.
18. Minką zgrabną i buzią powabną.
19. Salonowem łgarstwem, ale nie [bajczarstwem.
20. Kibicią pięknie toczoną, i wioską [nieobdłużoną.
21. Uległością mym kaprysom.
22. Stanowczością charakteru.
23. Nieograniczonym kredytem.
24. Nieograniczonem zaufaniem.
25. Workiem z dukatami.

---

*) Rodzaj męski przymiotnika można wedle potrzeby zmienić na żeński.

Kogo kochasz?

1. Nie znalazłam dotychczas przedmiotu godnego miłości.
2. Przyznać musisz sama, że mam dobre gusta,
   Ale „kogo“ kocham nie zdradzą me usta.
3. Tę co w zapusty tak walcowała,
   Wzrokiem ognistym mnie czarowała.
4. Wszystkich szykownych chłopców.
5. Nikogo, bo argusowy wzrok otaczających mnie nie pozwala na to.
6. Kocham szalenie, jak w świecie nikt,
   Tę co mi daje stancyę i wikt.
7. Największego filuta z grona znajomych.
8. Najgłębiej ten mi w serduszko wnika,
   Co umie gracko dosiąść konika.
9. Nie kocham nikogo, nie wierząc mężczyźnie,
   Co choć miłość głosi, zaraz się wyśliźnie.
10. Każdą ładną buzię.
11. Tę co posiada oczy ogniste,
    Usta różane, włosy złociste.
12. Nie dla wszystkich pszczółek kwiatek róży gotów,
    Serce me za silne dla miłości grotów.
13. Twego przyjaciela.
14. Nikt mnie nie posądzi jakobym był łgarzem,
    Mówiąc, że kocham wszystkie, bom jest kobieciarzem.
15. Naukę i sztukę.
16. Tę, co niema w wianie złota, a cały dostatek,
    To niezwykła dobroć serca i szesnaście latek.
17. Kocham wszystko naokół, cały świat uroczy,
    Lecz „kogo“ kocham — nie powiem — dość już mówią oczy.
18. Tę, która dla wielu bywa w oku solą,
    Że ją, niebogatą, od magnatek wolą.
19. Tego, którego na pozór nie cierpię.
20. Daremne pytanie i próżny trud,
    Serce me zimne jak lód.
21. Nikogo prócz siebie.
22. Kto mi się nawinie.
23. Nie powiem, bo mnie wydasz.
24. Kocham, uwielbiam i czczę sercem całem,
    Ale nie powiem kto mym ideałem.
25. Tego, co zawsze i wszędzie, w słowie i czynie potrafi być patryotą.

Jaka twa najgłówniejsza zasada?

1. Co ma wisieć, nie utonie.
2. Co się prędko wznieci, niedługo się świeci.
3. Nie mów hop, aż przeskoczysz.
4. Mało mówić, wiele słuchać.
5. Nie sądzić ludzi z pozorów.
6. Wnikać w istotę drugich — bo na tym padole
   Tylko kruk krukowi oka nie wykole.
7. Że mądry głupiemu ustępuje.
8. Niech nie wie lewica, co czyni prawica.

9. Lepszy rydz, niźli nic.
10. Umizgać się, choćby panna miała rogi,
Zjeść dobrą kolacyę lub obiad, — i w nogi.
11. Że człowiek tylko strzela, chociażby oczkami,
A Bóg kule nosi, — i kieruje nami.
12. Nie rzucać pereł między świnie.
13. Jestto cnota nad cnotami, trzymać język za zębami.
14. Na to jeść, aby żyć, na to żyć, aby pić.
15. Prędzej dać się złamać, nić ugiąć.
16. Choć bieda, to hoc.
17. Z wesołymi skakać, ze smutnymi płakać.
18. Dawne przysłowie niesie i ja temu wierzę,
Że zasłużony traci, a szczęśliwy bierze.
19. Aby tonu sobie nadać,
Każdego przegadać.
20. Podleść, gdzie nie można dojść.
21. W sercu milutkiej kobiety,
Szukać do życia podniety.
22. Nie kłaść palca między drzwi.
23. Sprzedać, kupić, ukraść, złupić, — byle handel szedł!
24. Nie pragnąć wiele, na małem przestawać,
Ale brać wszystko, co kto będzie dawać.
25. Do żadnej polityki nie dać się skaptować,
Zostać wolnomyślnym — jeść, pić i.... całować.

Czego sobie najbardziej życzysz?

1. Wiedzieć kto mnie szczerze kocha.
2. Co tydzień odmiany w amorach.
3. Miliona intraty.
4. Pieca w zimie, cienia w lecie.
5. Wzajemności.
6. Obfitej sukcesyi.
7. Szybkiego awansu.
8. Nigdy się nie zestarzeć.
9. Mieć mnóstwo wielbicieli (lek).
10. Serca mniej czułego,
A worka pełniejszego.
11. Być mniej podziwianą, a więcej kochaną.
12. Być w piekle lub w niebie,
Ale obok ciebie.
13. Samotności, ale tylko podczas epidemii.
14. Męża (żony) na gwałt!
15. Posażnej żony.
16. Oswobodzenia ojczyzny.
17. Laurowego wieńca.
18. Terna na loteryi.
19. Mieć pełne kieszenie,
Oto me życzenie.
20. Mieć własny łan i żyć jak pan.
21. Czystej hypoteki.
22. W gronie przyjaciół wesoło żyć,
Z ustek różanych nektary pić.
23. Oprócz obuwia całego
Mieć jeden garnitur „niczego“.
24. Spłacenia długów.
25. Na razie — zaproszenia na dobrą kolacyę.

Kiedy zamąż pójdziesz?

1. Aż mi mama pozwoli.
2. Aż się znajdzie głupi, który i mnie kupi.
3. Pono prędzej z szarej przędzy, srebrna nić wypłynie,
Niźli w swaty do mej chaty konkurent zawinie.
4. Aż serce N. N. podbić zdołam.
5. Wtedy, kiedy mnie do tego zmuszą.

6. Gdy sobie co godnego upatrzę.
7. Aż się namyślę.
8. Wtedy, gdy łatwiej będzie o rozwody,
I gdy męża starego zastąpi mi młody.
9. Wtedy, gdy zdobny odwagą
Weźmie mnie kto bez posagu.
10. Aż się młodzież odmieni.
11. Nie liczę ja siebie w ten dam szereg długi,
Co iść zamąż rade, by mieć dwór i cugi.
12. Aż mój wybrany złoży egzamin.
13. Prędzej zęby stracę na panieńskim chlebie,
Niżli się wzbogacę zaprzedając siebie.
14. Aż mój wybrany zaawansuje.
15. Choć niemam posagu i mieć go nie będę,
Nie pójdę dla złota za starego zrzędę.
16. Nigdy, bo w stałość mężczyzn nie wierzę.
17. Niedługo już mirt z różą uwieńczy Twe skronie,
I znajdziesz szczęście na miłości łonie.
18. Radaby dusza do raju,
Ale jej grzechy nie dają.
19. Bojąc się pomyłki przy wiązaniu stuły,
Zaczekam, aż się ślubnej nauczę formuły.
20. Namyślę się, bo w rzeczy jaką jest zamęście,
Idzie o mą przyszłość i o moje szczęście.
21. Po ogłoszeniu trzech zapowiedzi.
22. Gdyby to odemnie zależało, gotowam w tej chwili.
23. Gdy skończę szyć wyprawę.
24. Gdy się młodzież ustatkuje.
25. Chyba po epidemii na płeć piękną,
Gdy gusta zaostrzą się i serca zmiękną.

Kiedy się ożenisz?

1. Dotąd nic nie obiecuję,
Lecz gdy znajdę bogatą, to się zdecyduję.
2. Aż serce N. N. podbić zdołam.
3. A mnie co po tym kłopocie?
4. Aż moja „przyszła“ wyrośnie.
5. Aż się wyekwipuję.
6. Gdy bogate ciocie zapiszą mi krocie.
7. Aż się znajdzie taka, co mi się sama oświadczy.
8. Gdyby to odemnie zależało, to gotówbym w tej chwili.
9. Nigdy bo w stałość kobiet nie wierzę.
10. Aż spłacę krawca, bo wtedy dopiero będę mógł pomyśleć o ślubnym stroju.
11. Aż skasują kaucye.
12. Znając swe błędy w powierzchowności,
Pytanie to kładę na karb złośliwości.
13. Bojąc się pomyłki przy wiązaniu stuły,
Zaczekam, aż się ślubnej nauczę formuły.
14. Radaby dusza do raju
Ale jej grzechy nie dają.

15. Gdy żony przestaną pantoflami darzyć,
Pozwolę się chętnie z kimkolwiek skojarzyć.
16. Aż się namyślę.
17. Cudzych błędów nie ganię, ale że znam swoje,
Nic dziwnego, że się czegoś żenić boję.
18. Aż wprowadzą w małżeństwo tureckie zwyczaje.
19. Po ogłoszeniu trzech zapowiedzi.
20. Aż mnie wyswatają.
21. Gdy mi się uprzykrzy stan kawalerski.
22. Daj mi na wielką sumę czekowe zlecenie,
A za trzy miesiące z Tobą się ożenię.
23. Nie mogę się żenić, albowiem mam wady,
A najgłówniejsza z nich, to brak posady.

24. Przy mojej goliźnie
I takiej drożyźnie,
Wcale niemiłe pytanie,
Bo gdzież zastosowanie?

25. Ach pojąłbym żonkę miłą,
Całowałbym piękne usta,
Lecz kwestya bardzo zawiłą,
Bo kieszeń straszliwie pusta.

Jakiego będziesz mieć męża?

1. Takiego co chętnie z przyjaciółmi pije,
A potem po pianemu kłóci się i bije.
2. Szlacheckiego rodu, ma wór pełen złota,
No ale cóż z tego — kiedy idyota!
3. Nie głupi — potulny — pensyi koron trzysta,
Ale w przekonaniach skrajny socyalista.
4. Chłopak piękny, istny cud, — w ustach ogień, w sercu chłód.
5. Dobrze się mający, zdolny przemysłowiec,
W życiu politycznem zażarty ludowiec.
6. Takich jak Twój przyszły wielu możesz zliczyć,
Majątek Twój, nie serce chce on odziedziczyć.
7. Wzrostu niskiego, nieco rudawy,
Nie chodzi prosto, bo jest kulawy.
8. Trochę bzik, — ale szyk.
9. Wielkie troski go gniotą, — jest bowiem patryotą.
10. Miły z pozoru, zarost nosi czarny,
Lecz w usposobieniu trochę ślamazarny.
11. Byłby ujmujący, gdyby nie zyz mały,
I jeden ząb przedni jak kieł okazały.
12. Ten, którym Cię los obdarzy,
Będzie figlarzem nad wszystkich figlarzy.
13. Takiego, że po zamęściu, powiesz „adieu“ swemu szczęściu.
14. Z niebieskiemi oczami, a zielenią w głowie,
Jak zgodzą się te barwy, to przyszłość opowie.
15. Będzie się modlił, chodził do kościoła,
Lecz żonie dokuczy, ile razy zdoła.
16. Postawa wspaniała i szlachetne ruchy,
Mężem będzie wygodnym, bo jest trochę głuchy.
17. Toczy się jak kula, bo gruby jak faska,
Przytem przy jedzeniu wciąż językiem mlaska.
18. Piękny jak Apollo, jak Pigmalion tkliwy,
I tę tylko ma wadę, że jest całkiem siwy.

19. Zgódź się na sąsiada z małą kamienicą,
Bo bieda tak w kraju, jak i za granicą.
20. Na pozór gospodarny, rozumy i cichy,
A jednak będzie lubiał wychylać kielichy.
21. Z wszystkiego i wszystkich będzie stroił żarty,
Jedyną świętością jego będą karty.
22. Brunet, oczu jasnych, z wąsikiem, bez brody,
Nigdy się nie myjący, bo się boi wody.
23. Takiego co przez duszność niby miech oddecha,
Nogi ciągnie jak z błota i wciąż się uśmiecha.
24. Sztuka wcale tęga — ale niedołęga.
25. Milczek, udaje mądrego, ale jest wprost do niczego.

Jaką będziesz mieć żonę?

1. Liczko i buzia jak różyczka wonna,
Ale do miłostek będzie bardzo skłonna.
2. Piękne oczy, piękne usta, ale głowa pusta.
3. Będzie to dziewoja przystojna i młoda,
Ale też i zmienna jak w kwietniu pogoda.
4. Jest piękna, lecz piękniejszą byłaby o wiele,
Gdyby piękną duszę w pięknem miała ciele.
5. Wysoka jak sosna, jak dyabeł zazdrosna.
6. Nosek zadarty, na końcu brodawka,
Brak jej paru zębów, a czarna jak kawka.
7. Choć piękność z wykształceniem nie idą tam w parze,
Lecz ma skromny majątek, co te wady maże.
8. Na pozór tkliwa — w gruncie pokrzywa.
9. Jak niebo wiosenne pogodne ma czoło,
Radość i szczęście rozlewa wokoło.
10. Jak słońca promień jasne ma kosy,
Oczy jak niebo, — lecz języczek osy.
11. Nosek Greczynki, lice Hiszpanki,
Oto rysopis twojej bogdanki.
12. Będzie bogatą twoja żoneczka,
Lecz miast gołębicy, istna jaszczureczka.
13. Spojrzenie zezem i pryszczate lice,
Lecz na okrasę coś 3 kamienice.
14. Mimo pustek w głowie, dosyć pełno w trzosie,
A choć sucho w mózgu — zawsze mokro w nosie.
15. Oczy jako gwiazdy i Kreolki cera,
Lecz wartość moralna — to już niżej zera.
16. Serce ma dobre, to też litościwa,
Lecz przy tem uczuciu ogromnie kochliwa.
17. Poznasz wkrótce pannę bardzo wykształconą,
Co najdoskonalszą mogłaby być żoną,
Lecz skoro się dowiesz, że niema pieniędzy,
Zrzekniesz się miłości i drapniesz coprędzej!
18. Przystojna, dowcipna, rada się zabawia,
A choć niezbyt mądra — o wszystkiem rozprawia.
19. Dzisiaj serca męskie pięknością zwycięża,
Będzie flirtowała z przyjaciółmi męża.

20. Jest łysa zupełnie, ma na głowie kłaki,
Zęby jak sztachety, nos pełen tabaki.
21. Cieniutka jak tyka — ma trochę bzika.
22. Choć piękna na duszy i piękna na ciele,
Lecz ma wielką wadę, bo gam gra za wiele.
23. Nie mogąc nad mężem inaczej górować,
Będzie się u bucików korkami sztukować.
24. Tren u sukni długi, fryzura jak kosz,
Lecz osoba mała, jak fajka za grosz.
25. Miła i dowcipna, bardzo gospodarna,
Mówiąc jednem słowem: kobiecina szwarna.

Przegląd ważniejszych zdarzeń roku ubiegłego.

Ucisk Polaków pod zaborem pruskim. Sięgnijmy pamięcią do d. 20 maja 1901 r., a staniemy oko w oko z faktem niezwykłych gwałtów, jakich dopuścili się Prusacy na naszych rodakach. Oto w dniu tym skazano we Wrześni na gremialną chłostę kilkanaścioro dzieci polskich za to, że tylko w języku ojczystym lekcye religii odpowiadać chciały, a że rodzice katowanej dziatwy zbiegli się przed szkołę czyniąc głośny lament, przeto za „bunt i zbiegowisko“ skazano ich—w liczbie 26 osób—na więzienie od kilku miesięcy do $2^1/_2$ roku. Pomysł chłosty takiej i jej następstw zrodził się w głowie renegata Koralewskiego, który choć z matki Polki zrodzony, zażartym jest dziś germanizatorem. Epilog sprawy wrzesińskiej rozegrał się w r. 1902 przed sądem w Gnieźnie, a wyrok ten, pamiętny po wsze czasy i niejako dalszy ciąg wyroku sądu toruńskiego, który 35 uczniów gimnazyalnych za jakieś urojone „tajne związki“ skazał na więzienie, — wywołał grozę i współczucie nietylko w sercu każdego Polaka, ale w każdym sprawiedliwym i uczciwym człowieku, a głośny wyraz tym uczuciom ogółu dał Henryk Sienkiewicz, w ogłoszonym w tej sprawie liście otwartym, w którym piętnując dokładnie nikczemne postępowanie rządu pruskiego wobec Polaków, wezwał do składek na rzecz opuszczonej dziatwy, której rodziców zamknięto w więzieniu. Sprawa ta oparła się aż o Sejm i oto rok 1902 rozpoczął się ogłoszeniem zaproponowanej przemówieniem Wojciecha hr. Dzieduszyckiego w Radzie państwa deklaracyi, którą w imieniu posłów wszystkich odcieni odczytał w Sejmie Jerzy ks. Czartoryski. „Głęboko dotknięte nasze uczucia narodowe — mówi deklaracya — ma na bezprawia i doznaną krzywdę jedną tylko odpowiedź patryotyczną i zupełnie godną narodu, świadomego swojej żywotności, swoich praw i obowiązków. *Tą odpowiedzią niech będzie zdwojony zapał i wytrwałość w pracy nad odrodzeniem narodowem, nad wzmocnieniem naszych sił moralnych, umysłowych i ekonomicznych — nad utrwaleniem i rozszerzeniem naszej narodowej świadomości*“. I oto dzieje naszej martyrologii porozbiorowej wzbogacone zostały o jedną bolesną,

ale piękną kartę, a cała Polska, jak długa i szeroka, schyliła czoło przed bohaterską dziatwą z Wrześni, życząc jej, by Bóg błogosławił jej na dalszej drodze żywota, bo wcześnie już zaczęła cierpieć za wiarę i ojczyznę!

Morskie Oko. Na jednem z posiedzeń dwudniowej sesyi sejmowej z ostatnich dni 1901 r., powzięto uchwałę, ogłoszoną w noworocznych 1902 dziennikach krajowych, że wzywa się stanowczo rząd, aby przyspieszył załatwienie sporu Galicyi z Węgrami o Morskie Oko, sporu poddanego pod sąd polubowny delegatów obu stron.

Rzeczywiście „stanowczą“ była widocznie ta interpelacya, skoro już 21 sierpnia 1902 r. zebrał się w Gracu sąd rozjemczy, mający wydać ostateczny wyrok w tej sprawie. Sędziami byli ze strony Austryi Dr. Aleksander Tchórznicki, prezydent sądu wyższego we Lwowie, ze strony Węgier p. Lehoczky, prezydent wyższego sądu w Preszburgu, zaś superarbitrem Szwajcar p. Winkler, prezydent szwajcarskiego trybunału związkowego w Lozanie. Referentami, którzy przedstawiali całą historyczną genezę sporu był ze strony austryackiej Dr. Korn, naczelnik prokuratoryi skarbu ze Lwowa, a ze strony Węgier radca apelacyjny Laban. Prócz tego wystąpili jeszcze przed tym trybunałem obrońcy, a mianowicie jako obrońca praw Galicyi profesor uniwersytetu lwowskiego, Dr. Oswald Balzer, (któremu dostarczył wielu dowodów archiwista miasta Lwowa Dr. Aleksander Czołowski), a jako obrońca Węgier, węgierski radca sekcyjny Bölcs.

Ośm wielkich skrzyń, które zajęły cały wagon, wysłano z aktami dowodowymi do Gracu, gdzie odbyła się rozprawa jawna w języku niemieckim.

Chcieć dokładnie opisać spór o Morskie Oko, trzebaby zapisać cały tom, ograniczę się tedy do króciutkiego tylko naszkicowania, o co właściwie wszczął się ten spór. Oto magnat pruski ks. Hohenlohe, posiadający dobra na Węgrzech, graniczące z Morskiem Okiem, urościł sobie przed trzynastu laty, że ta perła Tatr naszych, Morskie Oko, do niego należy i że jego są także przyległe grunta. Ogółem rozchodziło się tu o obszar około 900 morgów. Nie czekając na sądowe rozstrzygnięcie tej sprawy, kazał ks. Hohenlohe spędzać naszych górali, pasających swe bydło od niepamiętnych czasów na spornem terytoryum, a rząd węgierski dał mu do dyspozycyi żandarmów i popierał jego uroszczenia. Co więcej, żandarmi węgierscy usadowili się na spornem terytoryum, zaczęli tam budować koszary dla siebie i posunęli się aż do gwałtu, gdyż nie dopuścili do urzędowania komisyi sądowej z Nowego Targu, wysłanej skutkiem skargi właściciela Zakopanego, hr. Władysława Zamoyskiego. Chciał także ks. Hohenlohe oznaczyć swymi słupami granicznymi zagarniętą bezprawnie posiadłość, ale górale zniszczyli mu te słupy.

Badania archiwalne wykazały, że już przed przeszło trzystu laty mieli Węgrzy apetyt na ten cudowny kawałek Tatr i niejaki Jerzy Horwat de Palocsa, który nabył posiadłości tatrzańskie od magnata polskiego Łaskiego w r. 1589 wdarł się samowolnie w granice polskie, skutkiem czego król Zygmunt III. uskarżał się przed cesarzem Rudolfem III., a w r. 1637 król Władysław IV. nadał góralom, sołtysom Białczańskim przywilej pasania bydła właśnie na teraźniejszem spornem terytoryum.

Wszystkie te dane przytoczyli Polacy w czasie rozprawy, gdy jednak nie można było przyjść do porozumienia, zarządzono na wniosek Dr. Winklera oględziny spornego terytoryum i dokonano na niem po-

miaru, do czego zawezwany został pułkownik szwajcarskiego sztabu jeneralnego, Becker.

Nareszcie kabalistyczna „trzynastka“ okazała się dla nas szczęśliwą, bo właśnie dnia 13go września zakończony został spór o tę „perłę gór tatrzańskich“ na naszą korzyść i zadecydowano, że granica między Austryą a Węgrami ma iść linią naturalną, t. j. grzbietem gór, okrążając Morskie Oko i Czarny staw, aż do rzeki Białki.

Nowa ustawa prasowa. Dnia 28 lutego 1902 postawili socyaliści w Radzie państwa wniosek nagły o wezwanie rządu, aby w jak najkrótszej drodze zniósł w Galicyi zakaz kolportażu. Wezwanie było widać na czasie, bo już 11 czerwca t. r. wniósł rząd do Izby projekt nowej ustawy prasowej, uwzględniający wszelkie zmiany, jakie zaszły zarówno w technice drukarskiej, jak w politycznych zapatrywaniach i w stosunkach społecznych. Nowa ta ustawa, ograniczająca do możliwie najmniejszych rozmiarów dzisiejsze postępowanie t. zw. objektywne, ma — wedle słów prezesa gabinetu Dra Körbera — obronę zasady monarchicznej, nienaruszalność i bezpieczeństwo państwa, obronę idei Bóstwa, wreszcie obronę dobrych obyczajów na celu. Dalszą zaletą nowej ustawy prasowej jest zupełna jawność i nietykalność sprawozdań z publicznych rozpraw ciał ustawodawczych; — dalej usunięcie wszelkich skarg o obrazę honoru osób prywatnych z pod jurysdykcyi sądów przysięgłych, a oddanie ich sądom zwykłym; — a wreszcie zezwolenie na kolportaż, mocą którego wolno będzie sprzedawać czasopisma na ulicach i placach, w lokalach publicznych, a nawet za pomocą automatów.

Budżet państwowy. Po pięcioletniem spychaniu spraw zapomocą prowizoryów budżetowych — uchwalono nareszcie 23 maja 1902 budżet państwowy, przyjęty 154 głosami przeciw 114.

300-letnia rocznica założenia Kalwaryi Zebrzydowskiej. Brewem z d. 7. kwietnia 1902 r. nadała stolica apostolska odpust nadzwyczajny, jubileuszowy, słynnemu z dawna miejscu odpustowemu, Kalwaryi, gdzie przez ś. p. Dorotę i Mikołaja Zebrzydowskich położony został dnia 2 sierpnia 1602 r. na górze Żarek kamień węgielny pod istniejącą do dziś świątynię.

Historya tej fundacyi jest następująca: W W. Czwartek 1595 r. Mikołaj Zebrzydowski przechadzając się po swym zamku, ujrzał na przeciwległej górze Żarek 3 krzyże. Widząc w tem objawienie Boże, wysłał do Jerozolimy po zdjęcie planów z tamtejszej świątyni i na wzór tejże zbudował kościół z drogami męki Pańskiej i klasztor, do którego sprowadził z Radomia zakonników reguły św. Franciszka, t. zw. Bernardynów.

Kustoszem klasztoru w czasie 300-letniego jubileuszu był O. Stefan Podworski, który zajął się godnem urządzeniem uroczystości i ugoszczeniem dostojników kościelnych i świeckich, na odpust sierpniowy do Kalwaryi przybyłych. Dnia 13. sierpnia celebrował tam sumę pontyfikalną Najprzewieleb. Biskup tarnowski, ks. Dr. Leon Wałęga.

492 rocznica obchodu zwycięstwa Polaków pod Grunwaldem. Myśl wskrzeszenia obchodu rocznicy zwycięstwa pod Grunwaldem zrodziła się pod wpływem uczucia niezmiernego bolu, a zarazem oburzenia, jakie przenika każde serce polskie na widok tego strasznego ucisku, jaki znosić muszą bracia nasi pod zaborem pruskim, przeciw którym ha-

katyści szczują cały naród niemiecki, którym starają się wydrzeć i dach nad głową i tę ziemię, na której się zrodzili i która ich żywiła. W odnowionym zamku krzyżackim w Malborgu zaszedł niebywały w dziejach świata wypadek, że monarcha wielkiego państwa poniekąd sam ogłosił krucyatę przeciw całemu narodowi, stanowiącemu część rdzennej ludności tego państwa i że rzucił temu narodowi w twarz ciężką obelgę, nazywając „bezczelnością“ dążenia tego narodu do obrony swych praw przyrodzonych i do zachowania ojczystego języka.

I oto rzec można instynktownie, odruchowo zbudziło się w uszy polskiej wspomnienie, że kiedyś, lat temu pół tysiąca, na tej samej ziemi, która dziś jest widownią ucisku i cierpień narodu polskiego, rozegrał się bój straszliwy między Polską a Krzyżakami, których duchowymi spadkobiercami są dziś Prusacy i że pyszny zakon krzyżacki legł w prochu zmiażdżony u stóp króla polskiego Władysława Jagiełły, a trofea tego wiekopomnego zwycięztwa po dziś dzień zdobią nasz skarbiec narodowy, jako niespożyte pomniki sławy oręża polskiego. Od owej chwili świetlanej w naszych dziejach minęło prawie lat pięćset, rozmaite koleje przechodził nasz naród przez ten czas, a chociaż Opatrzność srogie nieszczęścia nań zesłała, mimo to żyje całą pełnią zdrowego życia i rośnie, chociaż wrogowie jego niewyczerpani są w pomysłach, by utrudnić mu jego rozwój.

I oto jak daleko i szeroko polskie serca biją, wszędzie święcono uroczyście ten, z zaborem Galicyi przez Austryaków zaniechany obchód rocznicy grunwaldzkiej. Miasto nasze wyznaczyło na cel ten dzień 20 lipca 1902 r., a komitet na posiedzeniu odbytem 26 t. m. postanowił przeznaczyć czystą nadwyżkę uzyskaną ze składek na pomnożenie funduszu zakupna akcyi Banku ziemskiego w Poznaniu.

Strejki rolne. Wśród ludności włościańskiej w Galicyi wschodniej zaczął się w czerwcu 1902 objawiać jakiś ruch strejkowy, który uważano zrazu jako zjawisko odosobnione, wywołane przeważnie lokalnymi stosunkami, lecz który przybrał nadspodziewanie znaczne rozmiary. Ogarnął on całe powiaty, ujawnił się w powiecie lwowskim, bobreckim, przemyślańskim i na Podolu. W kilku gminach powiatu lwowskiego przyszło do gwałtownego starcia strejkujących ze sprowadzonymi z innych gmin robotnikami i skutkiem tego przedsiewzięto liczne aresztowania. Jak się okazało z badań, powodem tego ruchu była niebezpieczna agitacya, zmierzająca do zniszczenia żywiołu polskiego na kresach wschodnich, zroszonych krwią i potem przodków naszych.

Po paru tygodniowych zaburzeniach i obustronnych pertraktacyach ustał wprawdzie ruch strejkowy, ale polscy ziemianie tamtej części kraju obawiając się ponowienia tego ruchu odbyli w celu sanacyi tych stosunków kilka wieców (Złoczów, Sambor) na których uchwalono konieczność stworzenia organizacyi żywiołu polskiego, celem skutecznej obrony dzisiejszego stanu posiadania w tej dzielnicy. — Dalej podniesiono potrzebę jak najrychlejszej reorganizacyi centralnego komitetu wyborczego, przez uzupełnienie go przedstawicielami tych stronnictw ludowych, które stoją szczerze na gruncie narodowo polskim, —ewentualnie uchwalono zawiązać nową organizacyę, któraby objęła wszystkie czynniki, stronnictwa narodowe i stworzyła jednolity program polityki narodowej w tej części kraju.

Specyalnie uchwalono, iż charakter polski uniwersytetu we Lwowie ma być bezwarunkowo utrzymany, że fundusze polskie, jak fundusz oświaty

ludowej, stypendya przez Polaków fundowane i fundusz religijny, o ile pochodzi z majątku pozostałego po klasztorach i beneficyach polskich, mają służyć wyłącznie Polakom; że należy pomnożyć liczbę kościołów, szkół ludowych i czytelń polskich w Galicyi wschodniej; że majątki polskie we wschodniej Galicyi mają być w drodze parcelacyi sprzedawane tyko Polakom, że obszary dworskie winne zasadniczo dawać ludności polskiej zarobek i że obowiązkiem Sejmu jest subwencyonować wydatnie polski teatr ludowy prowincyonalny dla Galicyi wschodniej.

Zniesienie premij wywozowych i skontyngentowanie produkcyi cukru w Austryi. Faktem jest statystycznie dowiedzionym, że więcej niż dwie trzecie cukru, wyprodukowanego w fabrykach austro-węgierskich, wywożą producenci za granicę, głównie do Anglii, a jakkolwiek sprzedają go tam za bezcen, bo ledwie po 9 hal. za kilogram, to jednak znakomite na tem robią interesa, gdyż wedle ustaw austryackich, dostają za każdy wywieziony za granicę cetnar cukru t. zw. „premie“, które wynoszą znaczne sumy. Głównie jednak wzbogacali się fabrykanci na konsumentach krajowych, gdyż związani w kartel dyktowali im dowolne ceny, będąc pod tym względem formalnie w posiadaniu złotodajnego monopolu. Rząd angielski od dawna niechętnem okiem patrzył na to zalewanie swych targów cukrem austryackim i niemieckim, gdyż przez to nie mógł się rozwinąć własny przemysł cukrowy ani w Anglii, ani w jej koloniach. Zwołano więc do Brukseli międzynarodową konferencyę, celem zrobienia jakiegoś porządku z owemi premiami.

Jakoż po długich debatach dnia 5. marca 1902 podpisaną została w Brukseli konwencya, mocą której wszystkie państwa zobowiązały się od 1. września 1903 r. *znieść u siebie wszelkie, zarówno jawne jak i ukryte premie*, płacone za wywóz cukru, a nadto zniżyć cło od cukru na 6 franków od cetnara metrycznego. Konwencyę tę podpisali reprezentanci wszystbich mocarstw z wyjątkiem Rumunii. Głównym punktem akcyi ratunkowej, jaką zamierza wdrożyć rząd austryacki celem zażegnania upadku przemysłu cukrowego, będzie istotnie *skontyngentowanie produkcyi cukru* w całem państwie i rozdział kontyngentu pomiędzy fabryki.

Kontyngent taki powinien atoli być sprawiedliwie rozdzielony, a może to nastąpić jedynie wówczas, jeżeli stanie się to nie według dotychczasowej produkcyi fabryk, ale według konsumcyi każdego kraju. Załatwienie tej sprawy na korzyść kraju leży w rękach Koła polskiego.

Wybuchy wulkaniczne. Dzień 8. maja był dniem strasznej katastrofy na Martynice, jednej z wysp Antylskich. Nagły wybuch z dawna nieczynnego wulkanu Mont-Pelée był dniem zniszczenia miasta Saint-Pièrre i dniem śmierci 30.000 jego mieszkańców. Mniejsze wprawdzie lecz nie mniej straszne wybuchy nastąpiły w dniach 11, 17, 23 i 31 maja, 7, 13, 17, 24 i 30 sierpnia na St. Vincent, Guatemali, Dominice i innych miejscowościach nadmorskich. Wywody uczonych każą nam wierzyć, że wybuchy takie są następstwem prężenia pary wodnej na płynne wnętrze ziemi, a Henryk de Perville dowodzi, że można nawet oznaczyć peryody takich wybuchów, zdarzających się co lat 19 w czasie przejścia jednego „cyklu księżycowego“ w drugi.

Nowy podatek od biletów kolejowych. Ażeby zadosyć uczynić domaganiom się dyurnistów i pensyonistów t. zw. starego stylu, którzy

przeszli na emeryturę przed ostatniem podwyższeniem płac urzędniczych i pobierają pensyę wedle dawnego, znacznie mniejszego wymiaru, zaprowadził rząd nowy podatek od biletów kolejowych, który wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 1903 r., a wynosić będzie na głównych liniach 12% dotychczasowych cen jazdy, na liniach lokalnych 6%, na małych liniach kolejowych 3%.

Sojusz Anglii z Boerami. Jeszcze w r. 1899 rozpoczęta wojna Anglii z afrykańską republiką Transvaalem doczekała się w r. 1902 końca. Powodem wojny były rozmaite roszczenia Anglików, zdążające do ujarzmienia Boerów i eksploatowania na własną rękę ogromnych kopalń złota w Transvaalu. Sędziwy prezydent republiki Krüger przejrzał jednak te zamiary i przyjął raczej wojnę, niż hańbiące jarzmo. Jakoż po 32 miesiącach morderczej wojny, przyszedł d. 1. czerwca do skutku pokój w południowej Afryce. Boerowie uznali zwierzchnictwo Anglii i króla Edwarda VII. swoim monarchą, zobowiązali się złożyć broń i materyały wojenne, jakie posiadają jeszcze, a w zamian za to zobowiązała się Anglia urządzić nowe swe kolonie t. j. Transwaal i Oranię na zasadach samorządu, przyznać zupełną amnestyę wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób wykroczyli przeciw prawu wojennemu i dostarczyć Boerom środków pieniężnych na odbudowanie zniszczonych farm i ponowne zagospodarowanie się.

Syn następcy tronu austryackiego. Księżna Hohenberg, była hrabianka Chotekówna, małżonka morganatyczna następcy tronu, arcyksięcia Franciszka Ferdynanda d'Este, powiła dnia 29 września 1902 syna, któremu dano na chrzcie imiona Maksymilian Karol. Ponieważ arcyksiążę Franciszek Ferdynand zaślubiając hrabiankę Chotekówną, dzisiejszą swą żonę, aktem uroczystym, stwierdzonym przysięgą, zrzekł się imieniem potomstwa, jakie będzie z tego małżeństwa, wszelkich praw do tronu austryackiego i węgierskiego, przeto ten syn jego niema żadnych praw do następstwa tronu. Mimo to jednak znaczna liczba dzienników węgierskich oświadcza, że Węgrów nic nie obchodzi ów akt renuncyacyi, zeznany w szlachetnym porywie przez arcyksięcia i że dla Węgrów ten syn Franciszka Ferdynanda, zrodzony z małżeństwa jego z dawną hrabianką Chotekówną, jest prawowitym następcą tronu węgierskiego.

† ***Henryk Siemiradzki.*** Dnia 24 sierpnia rozniosły telegramy żałobną dla całego społeczeństwa wieść o śmierci założyciela Muzeum narodowego w Krakowie, światowej sławy mistrza pędzla, ś. p. Henryka Siemiradzkiego, który w otoczeniu najbliższej swej rodziny zgasł w majątku swoim w Strzałkowie.

Ś. p. Siemiradzki urodził się dnia 15 listopada 1843 r. w Pieczyngach, (gub. charkowskiej) jako syn dymisyonowanego jenerała rosyjskiego. Po ukończeniu gimnazyum w Charkowie, wstąpił na wydział przyrodniczy tamtejszego uniwersytetu, lecz już jako 21-letni młodzieniec porzucił studya na tem polu i przeniósł się do Akademii sztuk pięknych w Petersburgu, gdzie zdobył niebawem 5 srebrnych i 2 złote medale. Od r. 1870 przedsiębierze szereg podróży po Niemczech, studyuje dłuższy czas w Monachium i osiada w Rzymie, gdzie na tle uroków włoskiego pejsażu tworzy arcydzieła tej miary, co „Pochodnie Nerona“, „Śmierć chrześcijanki w cyrku Nerona“, „Wazon czy kobieta“, „Taniec wśród mieczów“, „Fryne z Eleusis“, kurtyna teatru lwowskiego i krakowskiego, i t. p.

Zwłoki ś. p. Siemiradzkiego przeniesione z kaplicy strzałkowskiej na dworzec kolejowy w Nowym Radomsku, przewiezione zostały do Warszawy, gdzie je złożono tymczasowo w grobowcu familijnym, skąd w niedługim czasie przeniesione być mają do Krakowa, by spocząć obok Długosza, Pola, Asnyka, Siemińskiego, Lenartowicza i Kraszewskiego na Skałce.

Obchód jubileuszu Maryi Konopnickiej, z okazyi dwudziestopięciolecia jej pracy literackiej poruszył wszystkich, którym nie obce uczucie wdzięczności dla tej wybranki Bożej, która raduje się i cierpi z całym narodem, a zarazem śmieje się lub płacze z każdym z osobna; która z łez i uśmiechów współbraci wieniec pieśni wije, która za pracę dla ludu, wyrażoną w słowach:

„Ja będę latać jak ptak zraniony
Nisko, nad ziemią tą, co w bolach kona,
Bym mogła objąć z miłością w ramiona
Smutnych miliony!“

„pieśniarką ludu“ nazwaną została.

Urodzona w r. 1846, liczy dziś jubilatka 56 lat życia i aż do r. 1900 przebywała stale w Warszawie, a od lat dwóch ciągle odbywa podróże.

Całkowitego wydania pism Konopnickiej niema jeszcze, ale znają ją niemal wszyscy z utworów pomieszczanych w dziennikach, tygodnikach, wydawnictwach zbiorowych, a zna ją nawet najmłodsza dziatwa nasza, jeśli nie z imienia, to z tych ustępów, które dla „Szkółek“ ludowych napisała. Główną uroczystość jubileuszową, która odbyła się dnia 19 października w Krakowie, a dnia 26 października we Lwowie poprzedziły objawy czci i hołdu, złożone jubilatce przez posłów sejmowych, wiele instytucyj i całą prasę polską.

Co ważniejszego zdarzyło się w r. 1902. w Tarnowie?

Oto ***Towarzystwo muzyczne*** rozpoczęło szereg tych ważniejszych „wypadków“ w naszem mieście, produkując własnemi siłami „*Skrzypce czarodziejskie*“ Offenbacha (dnia 9. stycznia) potem „*Flis*“ Moniuszki (dnia 28. maja). Dnia 9. listopada odegrano ku uczczeniu 30-letniej rocznicy skonu St. Moniuszki arcydzieło jego p. t. „*Halka*“ (po raz szósty).

Towarzystwo literackie im. A. Mickiewicza urządziło swojem staraniem szereg odczytów, które wygłosili PP: Lucyan Rydel „*Jeńcy*“ (12 stycznia); — Dr. Piotr Chmielowski „*O Wyspiańskim*“ (3 lutego); — Tadeusz Pini „*Gustaw Danilewski*“ (23 kwietnia); — Kasper Ciołkosz „*Stanisław Przybyszewski*“ (21 czerwca); — Bolesław Dzięciołowski „*O Stanisławie Przybyszewskim*“: „Naga dusza, myśl i uczucie, On i ona a On ona“ (20 września);—i Dr. Stanisław Dobrzycki „*O Tołstoju*“ (3 października).—Dnia 8 marca urządziło Tow. t. zw. „*Żywy dziennik literacki*“, a d. 23 listopada wieczorek muzykalno-deklamacyjny ku uczczeniu 25-letniej działalności literackiej Maryi Konopnickiej.

Dnia 19 stycznia 1902 r. odbył się wiec „***Kolonii leczniczej pocztowców***“, na rzecz której, żona c. k. zarządcy pocztowego Tarnów-dworzec, p. R. Cordier de Löwenhaupt urządziła dnia 13 kwietnia przedstawienie amatorskie, wzbogacając fundusz zakładowy kolonii o 126 k. 71 h.

W lutym związała się część inteligencyi tarnowskiej w „**Towarzystwo miłośników sceny**“, które wystąpiło po raz pierwszy dnia 2 czerwca z arcydziełem Bilzińskiego p. t. „*Pan Damazy*“. Drugie przedstawienie odbyło się dnia 4 października, a zaprodukowano na niem: „*Pierwsza lepsza*“ Al. hr. Fredry, „*Komedya konkursowa*“ Asnyka i „*Dwie teściowe*“ Abrahamowicza, w grudniu zaś danym ma być 4-aktowy dramat ludowy p. t. „*Marcin Łuba.*“

Dnia 2 marca odbył się staraniem P. Zofii Dunajewskiej, małżonki c. k. Radcy Namiestnictwa **wielki raut i ciągnienie artystycznej loteryi dobroczynnej**, na którą ofiarowane przedmioty bardzo znaczną przedstawiały wartość, większą część ich bowiem stanowiły oryginalne obrazy najcelniejszych malarzy polskich: Kossaka, Pochwalskiego, Tetmayera i wiele innych artystycznie wykonanych przedmiotów. Gorliwe starania komitetu uwieńczone zostały pomyślnym skutkiem, gdyż tak z poprzednio urządzonej wystawy tych przedmiotów, jak i tomboli zyskali ubodzy około 2000 kor.

Towarzystwo ogrodnicze urządziło dnia 13 kwietnia „święto sadzenia drzew“, obsadzając przy tej sposobności szczepkami owocowemi 1 km. drogi klikowskiej, tak, jak w r. 1901 obsadzono 1 km. drogi tuchowskiej.

Na życzenie c. k. Rady szkol. kraj. urządziło to Towarzystwo w czasie od 21 kwietnia do 3 maja **kurs sadowniczo-ogrodniczy** wiosenny, a od 4 do 9 sierpnia kurs letni dla nauczycieli. W każdym z tych kursów wzięło udział po 20 uczestników.

Wreszcie w dniach od 28 do 31 września, jakoteż 1 i 2 października urządziło wspaniałą, trzecią z rzędu powiatową wystawę sadowniczo-ogrodniczą, którą zwiedziło przeszło 3000 osób, a obesłało 146 wystawców i na której za inicyatywą tegoż Towarzystwa zawiązana jeszcze w r. 1901 „**Spółka sadowniczo-ogrodnicza**“ 3 srebrnymi medalami odznaczoną została.

Dnia 25 maja odbyły się **wyścigi cyklistów tarnowskich**, najwspanialsze ze wszystkich, jakie w roku 1902 w Galicyi, nie wyłączając Krakowa urządzono.

Miejscowy tygodnik „**Pogoń**“ wydał d. 8 czerwca **1100-ny numer** dwudziesty drugi rok istniejącego pisma, pod tą samą redakcyą Józefa Pisza, właściciela drukarni i księgarni w Tarnowie.

Dnia 16 czerwca rozstrzygnięto **ostatnią licytacyę propinacyi miejskiej**. Na podstawie najwyższej oferty na 360.000 koron zadzierżawił ją aż do r. 1910 tj. do wygaśnięcia prawa propinacyi Eustachy ks. Sanguszko. Niezwykłym zbiegiem okoliczności jest ks. Eustachy ostatnim dzierżawcą propinacyi, tak, jak po uregulowaniu prawa po zaborze Galicyi przez Austryę w r. 1789 pierwszym dzierżawcą był Hieromin ks. Sanguszko, który 3370 złr. pols. od piwa, a 500 fl. od wódki i miodu rocznie miastu opłacał.

W dniach 1 i 2 lipca odbył się w Tarnowie dwudziesty z rzędu „**Zjazd Kółek rolniczych**“, w czasie którego odbyła się wystawa maszyn rol-

niczych, wyrobów powroźniczych z Radymna i ślusarskich ze Świątnik, a obok tego wystawa bydła i premiowanie okazów powiatu tarnowskiego.

W dniach od 20 do 29 września odbyła się w Tarnowie ***wystawa aparatów liturgicznych***, które Arcybractwo Przenajśw. Sakramentu pomiędzy najbiedniejsze kościoły w dyecezyi corocznie rozdziela, a które są własnoręcznym wyrobem Pań naszego miasta.

Towarzystwo gimn. „Sokół“ urządziło dnia 20 lipca wespół z innemi stowarzyszeniami miejscowemi *„Obchód grunwaldzki“*, dnia 19 października *„Wieczorek Kościuszkowski“*;—d. 4 grudnia nabożeństwo żałobne za poległych w walce o wolność narodową w r. 1831;—zaś d. 9 listopada rozpoczął się szereg „zabaw dziecinnych“, które łącząc przyjemne z pożytecznem, bo gimnastykę z grami towarzyskiemi, bardzo dodatni wpływ na wychowanie dziatwy wywierają.

Wybory do Rady miejskiej, dokonane jeszcze w r. 1900 przeciw którym wniesiono wówczas protest, zostały unieważnione.

HUMORYSTYKA.

Uwaga małżonka.

Żona, biorąca udział w „żywych obrazach“, pyta męża, jak wyglądała.

— Ależ powiadam ci, byłem zdumiony, formalnie zdumiony!

— E, tak ci się podobałam ?

— To nie, ale nie mogę się wydziwić, że potrafiłaś stać tak długo nie wymówiwszy ani słowa.

„My.“

Zaznajomiwszy się w wagonie, pyta pani B. swej sąsiadki :

— Czy pani ma tylko tego jednego synka ?

— *Synek:* O nie, *my* mamy troje dzieci !

Według przepisu.

— Powiedz mi pan, dlaczego oficerowie żeniąc się nie rozstrząsają kwestyi zalet serca i umysłu panny, tylko kwestyę wysokości posagu?

— Tak każe przepis, łaskawa Pani. Powiedziano w nim wyraźnie, że każdy żołnierz powinien „drogo“ sprzedać swe życie, a rzeczą ludzką, chcieć jak „najdrożej“.

Najlepsze polecenie.

Reklamujący jakiś uniwersalny środek leczniczy, pomieścił w ustępie p. t. „Listy dziękczynne“ następujące pismo:

„Szanowny Panie! Teściowa moja cierpiała przez 2 miesiące na chrypkę; po zażyciu Pańskiego eliksiru nie może wcale mówić. Proszę jeszcze o dwie flaszki. Wdzięczny N. N.“

Uszy w nogach.

— A cóż tam wasz nowy pan? Dobry?

— Ta niby niczego, tylko to bieda, że ma uszy aż w nogach.

— Jakto ?

— A no tak, bo gdy mówić do niego, a nie schylić się aż do kolan, to nic a nic nie słyszy.

Trudny wybór.

— Przedtem, to się nikt nie potroszczył o to, żeby dać na utrzymanie mego dziecka, a teraz, gdym dostała po ciotce grunt i chałupę, zgłosiło się już pięciu „ojców“ — czy ja teraz wiem, do którego się przyznać?

Dziwi się!

Stara i brzydka panna przechodzi ulicą z pączkiem róży przy staniku. Chłopak przebiegający koło niej staje nagle i gapi się.

— Czegóż się tak gapisz — pyta panna.

— Ej, nie, ja się nie gapię, ino się dziwię, że taki stary krzak, a jeszcze pączki puszcza.

Świadczą dowody.

A. — Tu musi być znakomite powietrze.

B. — Na czem opierasz Pan to twierdzenie?

A. — Na dowodzie, że panny dosięgają tu wcale pokaźnego wieku.

Czy ma słuszność?

Kawaler do swatki. Proszę mi wymienić zalety i wady tej panny.

Swatka. Jest to panienka bardzo muzykalna....

Kawaler. Ależ ja proszę nasamprzód wymienić zalety!

U cyrulika.

— Nu, gospodarzu — co powiecie?

— A przyszedłem wedle zęba. Ile za rwanie?

— Za rwanie? Korona; — a który to was boli?

— To se go poszukajcie, kaj mam płacić koronę.

Zioła w lecznictwie i wierzeniach ludu polskiego.

(Dalszy ciąg do „Tarnowianina“ z r. 1902).

Cyprys (właściwie Żywotnik — Thuja occident.) Ziele to moczone w wódce i gotowane piją kobiety, chcąc płód swój utracić. Używają go w tym celu i czarownice. Dawniej używane były gałązki, liście i drzewo powszechnie jako pędzące mocz, pobudzające do potów i roztwarzające, przepisywane w dnie, puchlinach, zimnicach i t. p.

Czarnuszka (Nigella sativa). Nasionami jej, zadanemi w ogórkowym albo burakowym sosie, można pozbyć się glist. Dawniej używano jako leków jej nasion lekko pobudzających, pędzących wiatry i mocz, oraz otwierających i rozpuszczających, zwłaszcza w zaflegmieniu płuc i dróg pokarmowych, w czerwiwości, żółtaczce, w zatrzymaniu czyszczeń miesięcznych.

Czosnek piegawy (Allium victoriale L.) „szygwurc“ (Siegwurz) w starodawnym języku i *cz. czarny* (A. nigrum), greckie „moly“ posiadają własności czarodziejskie. *Cz. siewny* (A. sativum) od pokuśnic nazwany „białem zielem“, którego nie lubią, służy po święceniu do okadzania krów przeciw czarom (Krak). Czosnek

na szyi noszony (na kształt korali) chroni przed czerwiwością (robakami); nim nacierają także skronie i wstawy rękowe, osobliwie na czczo. Dziewięć dni moczony w wódce staje się także bardzo pomocnym po zażyciu tejże. (Krak). W dzień św. Tomasza (21. grud.) gdzieniegdzie nie dawają bydłu paszy zaraz zrana, lecz natłuką soli i zmieszawszy ją z czosnkiem i cebulą, nacierają tem każdemu bydlęciu zęby, a dopiero potem zakładają paszę. (Pcim). Po rannej modlitwie w dzień wilii B. Nar. pocierają sobie czosnkiem zęby, żeby ich nie bolewały (Skomielina czarna, Więcierza....); niektórzy czynią to w dzień św. Tomasza. Niektórzy dają kurom w wilią B. Nar. słoniny z czosnkiem, aby nie dostawały pypcia (Wilkowice), a kogutowi czosnku, mający zaś pszczoły oczko w ulu czosnkiem smarują, utrzymując, że tak koguty jak i pszczoły złymi się przez to stają (Płaza).

Dryakiew (Scabiosa spec....?) Gdy bydło ma rozwolnienie dają mu w paszy dryakiew. (Dzianisz).

Dziewanna (Verbascum Thapsus*), w Krakowskiem „Warkoczyki albo Koszyczki N. Panienki“; potrzebne do okadzania położnic i na różne słabości bydlęce; chłodzi ona i ma moc uspokajającą. Gotując dziewannę we wodzie, na kąpiel przeznaczoną, stawiają roślinę w naczyniu korzeniem do góry. Od najdawniejszych czasów ciągle były w użyciu liście i kwiaty, pierwsze jako odmiękczające i lekko ściągające tylko zewnętrznie, a drugie w różnych cierpieniach gorączkowych, nieżytowych i gośćcowych, a najwięcej płuc. Dawniej i korzenie zalecano, ale tylko dla bydła.

Dziewięciornik (Carlina acaulis). W Zakopanem zadają „Dziewięćziół“ krowom po ocieleniu. Dawniej używano korzenia „Dziewięćzioła“ jako środka pobudzającego trzewia podbrzuszne, pędzącego mocz, wzniecającego poty, powiększającego peryod miesięczny, gubiącego czerwie; oraz przeciw kurczom, na przeczyszczenie i wymioty.

Dzięgiel (Angelica offic.) Korzeń tego ziela żółty i wonny, a smaku słodkiego, zachowuje od cholery; pielęgnujący chorych biorą go do ust, aby się nie zarazić. Tak samo chroni od chorób zaraźliwych wódka, w której korzeń dzięgiela moczono (Tarnowskie). Od najdawniejszych czasów używany był jako środek pobudzający, przeciwkurczowy, wzmacniający drogi trawienia, pędzący wzdęcia, wzniecający poty i wszelkie wydzieliny, oraz przeciwczerwiowy.

Dziurawiec, Dzwonki, (Hypericum perforatum). Boginki w Krakowskiem nie lubią tego ziela i stronią od niego. Jeżeli tedy kobieta w połogu ma dzwonki koło siebie, dziecku takowe za pieluchy zatknie, a nade drzwiami i w oknach gałązki jego porozwiesza, to pewno boginki nie przyjdą i dziecka nie odmienią. Dlatego lud zbiera i dzwonki, aby je poświęcić w dzień M. B. Zielnej i zachować jako prezerwatywę od boginek. Położnica przez takie duchy w domu wyprowadzona, ocala się, pochwyciwszy po drodze dziurawca. Ten sam przesąd istnieje także u górali tatrzańskich, gdzie noszono dawniej to ziele przy sobie, jako środek przeciw czartom. Dawniej ziele to używane było przeciw zimnicy, czerwiwości, dnie, jako pędzące mocz, wstrzymujące biegunkę, czerwonkę i krwotoki, zwłaszcza też gojące rany i stłuczenia.

Gałgan większy lub mniejszy (prawdopodobnie: tatarak). Korzenia używają z wódką na wzmocnienie przy porodzie.

Głóg, tyle co róża dzika (Rosa canina), a raczej owoce tejże. Gdy czarownica mleko popsuje, należy je trzepać gałązką głogu. Maść z głogu dojrzałego dobrą jest na uzyskanie bujnych włosów. Przed wieczerzą wilijną jadają czasem

---

*) Także inne gatunki, gdyż te nie bywają od ludu rozróżniane.

głóg, zerwany w czas rano po drodze do kościoła, aby usta nie bolały (Chocznia). W Czchowskiem przyrządzają w wilią zrana z owocu polnej róży i z mąki owsianej „placek słodki", dawając z niego krowom codziennie po kawałku aż do Now. Roku, żeby dużo mleka dawały i nie chorowały. Po głóg biegną wczas rano dziewczęta boso w pole; gospodyni odbiera go od każdej osobno i rachuje, a oddającej do pary rychłe zapowiada zamęźcie. — Dawniej używano kory korzenia i kwiatów, — pierwszej we wściekliźnie, drugich jako lekko ściągających, a za świeża jako przeczyszczających; owoców — do przyrządzania powidełek, zadawanych w biegunkach oraz chorobach żółciowych i gorączkowych; nasion — jako lekko ściągających, narośli zaś, powstałych na gałęziach, jakby mchem porosłych — przeciw wściekliźnie, w gorączkach złośliwych, w biegunkach, czerwonkach, chorobach dróg moczowych, — a wypalonych przeciw wolowi; mniemano nawet, że włożone w poduszkę, sen sprowadzają.

Główienka (Centaurea Jacea L.) okadzają krowy, aby mleko wolne było od czarownic (Krak). Listeczków *główienki* (Prunella vulg). używają na rany, nie chcące się goić (Toporzysko). — Odwaru pierwszej używano dawniej do płukania bolącego gardła; drugiej w krwotokach, bolach gardła i zranieniach.

Goryczka (Gentiana asclepiadea) służy tak bydłu jak i człowiekowi przeciw zarazie i przeciw wszelkiej truciźnie (Tarnowsk.) — Do dziś dostarcza wraz z innymi gatunkami środka gorzko-wzmacniającego.

Groch (Pisum sativum). W Krakowskiem utrzymują, że grochem pieczonym można się glist pozbyć. Są, powiadają, robaki zaskórne (comedones), małe bardzo, z czarnymi łepkami; znajdują się one około stosu pacierzowego. Mogą one dzieci ususzyć, aby więc do tego nie przyszło, smaruje się te miejsca miodem praśnym. Zwabione słodyczą, wznoszą się nad skórę, zaraz więc dziecię kąpać należy w grochowinach i brzytwą około stosu pacierzowego ogolić, a tym sposobem na zawsze zginą. Na miejsca odmrożone groch pogryziony przykładają. W Sidzinie dają kurom groch pozostały z wieczerzy wilijnej, aby były nieśliwe. Indziej mają to czynić w dzień św. Szczepana (Chocznia). Grochu surowego w ten dzień nie jadają, aby się nie nabawić pryszczów (Ratułów).

Grzmot (Pięciornik srebrzysty, Potentilla argentea) służy na rany, febrę i kamień (Krak).

Grzybień (Nymphea alba). W Krakowskiem bywają liście używane do uśmierzenia bolu głowy; także na wrzody wszelkiego rodzaju kładą jego liście. Dawniej używano korzenia, kwiatów i nasienia jako leków chłodzących, ściągających a kleistych w śluzotokach, czerwonkach i t. p.

Jabłoń (Pyrus Malus). Błonką zieloną z pod kory słodkiej jabłoni uskrobaną i z masłem nie solonem roztopioną, smarują wyrzuty. Skrobią także strupek i pod korę jabłoni słodkiej (jeżeli z chłopca), a w gruszkę (jeżeli z dziewczyny) zaszczepiają; niezawodnie z tego strup wykruszy się i zginie (Krak). Jabłka jedzone przy wieczerzy wigilijnej zabezpieczać mają od bolu gardła (Hyszów).

Jałowiec (Juniperus communis) służy do okadzania bydła, zmieniającego pastwisko. W Szczepanowie okadzają nim krowy, aby więcej mleka dawały. Podczas grzmotów i błyskawic kadzą jałowcem z palmy święconej w kwietnią niedzielę (Hecznarowice). Znane jest użycie jagód jako leku korzennego, pędzącego mocz i sprawiającego poty, oraz podnoszącego trawienie, a zewnętrznie w postaci nakadzań i nacierań w gośćcu i dnie. Podobnie używa się czasem drzewa i pędów.

Jarzębina (Sorbus aucuparia) bywa używaną tu i ówdzie w Krakowskiem przeciw zimnicy. Owoce były niegdyś używane jako pędzące mocz w wielu chorobach dróg moczowych, oraz jako wzbudzające wymioty.

Jaskółcze ziele (Chebidonium maius). W Szczepanowie smarują krostawe znamiona krów tem zielem, a raczej sokiem jego, ten bowiem w miemaniu ludu usuwa wszelką puchlinę i ból. Zołzy pod postacią nabrzmień i gruczołów, jeżeli się na ropienie zanosi, leczą tem zielem w mleku rozgotowanem. W Batorskiej Woli dając pić chorej krowie odwar „niebospadu“ t. j. jaskółczego ziela. W Tarnowskiem sok uzyskany w maju z całej rośliny i zachowany we flaszce szczelnie zatkanej, bywa używany na chorobę oczu, a nawet ślepotę ma leczyć. Ziele na gołą nogę pod pończochę przyłożone, ściąga z nóg puchlinę i skuteczne bywa na żółtaczkę. Od najdawniejszych czasów używano korzenia i ziela w cierpieniach trzewów brzusznych, w zakażeniach — zwłaszcza kiłowych, w zatkaniu i stwardnieniu wątroby i wynikłej stąd żółtaczce.

Jęczmień (Hordeum vulg). Jęczmyki (na oku) zginą, skoro 7 ziarn jęczmienia rzuci się na ogień i spiesznie ucięcze, aby trzeszczenia ich nie słyszeć. Według innych trzykroć po 9 ziarn użyć trzeba. Użycie lekarskie było i jest po części bardzo obszerne: Jęczmień surowy, odgotowany, znany pod nazwą „tyzanny“ jako napój chłodzący i rozcieńczający we wszystkich niemocach gorączkowych; odwar ze słodu jako odżywiający w osłabieniu, wyniszczeniu, gnilcu i t. p. bądź w napoju bądź w kąpielach przepisywany bywa. J. omielony (kasza perłowa) czy to w odwarze na kleik lub enem, czy też odgotowana na gęsto w postaci obkładów odmiękcza, rozcieńcza we wszelkich zapaleniach, stwardnieniach, nieżytach, biegunkach i t. p. Cukier jęczmienny miły jest do użycia w kaszlu i nieżytach płucnych.

Jemiołę (Viscum album) głogową lub jabłonną kładą dzieciom do kolebki, aby na nie strachy i marzenia straszliwe nie przychodziły (Krak). J. leszczynowa ma w sobie na podziw wszelaką moc na czary. — Dawniej używano jagód jemioły, ale tylko zewnętrznie, jako odmiękczających, dojrzewających i rozpędzających.

Jesion (Traxinus excelsior) W Zakopanem obkadzają bydło „jasieniem“, aby go się wąż nie trzymał. — W wilią Zielonych Świąt wtykają w izbie do szpar koło okien i w stajni gałązki jesionowe (Kasinka). Dla oddalenia wężów z domu liśćmi jesionowymi szpary pozatykać trzeba. — Dawniej kora, liście i nasiona miały zastosowanie lekarskie: pierwsze w zastępstwie chiny przeciw zimnicy, w puchlinach i czerwiwości; drugimi leczono zewnętrznie rany, a ostatniemi chorobę nerek.

Kalina (Viburnum Lantana). Wójcicki podaje, iż kaliny używają w Polsce jako lekarstwa na kaszel; pomaga też, by sen głowę ułumił. Kwiat świeżo ułamany, do rozkochanego i zbolałego serca przyłożony, cierpienia uspokaja. — Dawniej używano jagód i liści: pierwszych w nieżytach gardła i w biegunkach jako lekko ściągających, drugich zaś nieco mocniej ściągających.

Poradnik gospodarczo-domowy.

Aptekarza A. Thiery Balsam i maść centyfoliowa. W interesie Szan. P. T. Czytelników zwracamy ich uwagę na inserat zatytułowany jak powyżej i na znakomite skutki wyszczególnione w inseracie. Oba te środki nie podlegają zupełnie zepsuciu, lecz owszem im są starsze, tem cenniejsze; nie szkodzi im ani zimno, ani upał, mogą więc być w każdej porze używane. Działają zawsze skutecznie i niosą pomoc przed przybyciem lekarza,— ale też nie należy nigdy używać falsyfikatów, na które się tylko daremnie pieniądze wyrzuca, lecz trzymać się tych starych a doświadczonych, tanich a niezawodnych, w całym świecie znanych środków, które w każdym domu znajdować się powinny. Kto chce dostać prawdziwych, wszelkimi oznakami prawdziwości stwierdzonych przetworów, trzeba zamawiać wprost w aptece **Thierry (Adolf) limited pod Aniołem Stróżem przy Rohitsch Sauerbrunn.**

Chlubą gospodarza jest piękny wygląd jego bydła. Przez regularne używanie **Kwizdy korneuburgskiego proszku odżywczego** można to osiągnąć. Przy braku apetytu, krwawym podoju, łamliwym kościom i przy zaatakowaniu organów oddechu i trawienia, przy zołzach i kolce jest on najlepszą pomocą. Trzeba zważać na markę ochronną i żądać wyraźnie Kwizdy korneuburgskiego proszku dla bydła, z obwodowej apteki w Korneuburgu przy Wiedniu, Franciszka Jana Kwizdy, ces. król. nadwornego dostawcy Dworu austryackiego, król. rumuńskiego i książęco bułgarskiego.

Przez sen uratowane życie! Prawdziwe opowiadanie z życia. Ponieważ pożyteczne opowiadanie to, z powodu braku miejsca w tekście kalendarza nie mogło być podane, odsyłamy Szan. Ceytelników naszych do przeczytania tegoż w części inseratowej.

Cudem boskim — pisze Andrzej Oruszczyc z Turbotki małej, powiat Stryjski w Galicyi 2 kwietnia 1902 jest Fellera Elsa fluid, aptekarza E. V. Feller w Stubicy N. 256 Kroacya.—Pewna kobieta była prawie zupełnie ciemna, nic jej nie pomagało, aż po 3-dniowem użyciu Fellera Elsa fluidu odzyskała wzrok jak za młodych lat. — 12.895 pism dziękczynnych otrzymał aptekarz Feller na dowód, jak jego Elsa fluid cudownie leczy kaszel, influencę, febrę, reumatyzm, ból piersi, głowy i zębów, kłucie, kurcze, cierpienia żołądka, oczu, brak apetytu itd. Na wystawach w Paryżu, Berlinie, Londynie, Rzymie i Nizzy uznany jako znakomity środek. 12 flaszeczek albo 5 podwójnych kosztuje franco 5 kor..—Jedyny wytwórca Eugeniusz V. Feller, aptekarz w Stubicy N. 256 (Kroacya). W każdej rodzinie powinien znajdować się ten wypróbowany, z esencyi roślinnych sporządzony fluid, który wszystkie inne środki przewyższa i raz użyty, przy rozmaitych przypadłościach zastosowanym bywa.

Zdrowie jest naszem najdroższem mieniem, a utrzymywanie jego wymaga starannej troskliwości. Przekonanie to rozpowszechnia się coraz więcej ku błogosławieństwu całego społeczeństwa. Dziś zważa się bardziej niż kiedykolwiek na to, co jest skutecznem naszem pożywieniem, dlatego rozpowszechnia się pocieszający fakt, że coraz więcej się staramy, pozbawić się przyzwyczajenia spożycia szkodliwych nam żywności. W pierwszym rzędzie zasługuje na uwagę zastąpienie szkodliwych surogatów kawy, nie zawierających żadnych składników pożywnych, przez zdrową, pożywną, a zarazem smaczną Kathreinera Kneipowską kawę słodową. Na razie nie da się nawet obliczyć, jak wielką wartość zawiera coraz szersze zaprowadzenie tej prawdziwej familijnej kawy ludowej, tak dla każdego człowieka z osobna, jak też dla ogółu. Podniesienie zdrowia, oszczędność w każdej rodzinie, użycie wytworu ziemi naszej, wpływające tak korzystnie na rolnictwo, wszystko to przy-

czynia się do polepszenia bytu ludności. Do poparcia tego może się przyczynić każdy człowiek, a zwłaszcza każda gospodyni i matka, która dla dobra swoich członków rodziny zaprowadzi w domu swoim Kathreinera Kneippowską kawę słodową. Należy się jednak strzedz przed naśladownictwem wyrobów innych, nie posiadających żadnych czynników zdrowotnych. Przy zakupnie zaś nie ograniczać się na żądaniu „kawy słodowej“ lecz wyraźnie zawsze żądać „Kathreinera“ Kneippowskiej kawy słodowej, którą wszędzie w znanem opakowaniu otrzymać można.

Najlepsze dla naszych dzieci! Kto chce kupić dla dzieci na gwiazdkę trwałą zabawkę, kto wspólnie z **dziećmi pragnie się zabawić**, kto jednem słowem chce swoim milusińskim sprawić **co najlepszego**, temu radzimy przejrzeć pięknie ilustrowany cennik o kotwicznych skrzynkach budowlanych, kotwicznych skrzynkach mostowych, itd. F. Ad. Richtera & Cie, królewskich nadwornych i szambelańskich dostawców, Wiedeń. I. Operngasse 16. Mianowicie powinna **każda matka** przed kupnem podarunku na gwiazdkę przeczytać uważnie ten cennik, tym więcej, że wysyłamy go bezpłatnie i franko i że wiele naśladownictw bez „kotwicy“ znajduje się w handlu.

Doskonały środek domowy. Wśród doskonałych **środków domowych**, które jako odciągające nacieranie przy zaziębieniach używane bywają, zajmuje Liniment. Capsici comp. z „kotwicą“, przyrządzone w laboratorjum apteki F. Ad. Richtera w Pradze, pierwsze miejsce. Cena jest niską: 80 szel., Kr. 1·40 i 2.— za butelkę: każda butelka znajduje się w pięknem pudełku, które poznać można po znanej kotwicy.

R. DITMAR

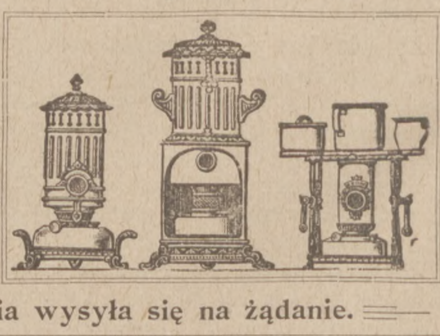
w Krakowie, Rynek 13.

poleca: **Lampy** wszelkiego rodzaju, **latarnie, lichtarze, pająki, kandelabry** i **wyroby majolikowe;**

PIECE NAFTOWE „Caloriferes Ditmar“, nie dymiące, do ogrzewania pokoi, sionek, piwnic, wychodków itp.
Kuchnie naftowe szybko gotujące (w 10 minutach)

Naftę nieeksplodującą salonową i prawdziwą amerykańską (od 5-ciu litrów wzwyż z odstawą do domu), **w abonamencie** jak zwykle **taniej.**

Wysyłki na prowincyę w beczkach, balonach szklanych lub cynkowych, uskuteczniam do każdej stacyi kolejowej co wtorki i piątki.

Pompki do wytoczenia wysyła się na żądanie.

Rok założenia 1866.

Ottona Foerstera Syn

w Tarnowie, ul. Wałowa.

SKŁAD czysto lnianych płócien, ręczników, chustek do nosa, nakryć stołowych, białych i kolorowych, szyrtyngów, perkali i dymek białych, dywanów i sukien na podłogi, kocyków i kap na łóżka, portyer, firanek, materyj na meble, cerat, pledów, chustek, bielizny trykotowej itd.

Własny wyrób męskiej i damskiej bielizny, kołder watowanych i materaców.

Fabryczny skład bielizny wełnianej oryginalnej===== **prof. Dr. G. Jägera.**

Co sezon świeży transport materyj wełnianych, czarnych i kolorowych, perkali i batystów, płócienek, zefirów i barchanów kolorowych, oraz materyj jedwabnych, pluszów i aksamitów na suknie damskie. ============

Dostarczam na zamówienie gotowe ===**wyprawy ślubne**=== od pojedynczych do najwykwintniejszych i przesyłam na żądanie kosztorysy. ======================

=====**Główny skład komisowy**==== sukien, kortów i kołder fabryki sławuckiej J. O. księcia ROMANA SANGUSZKI. ======================

CENNIKI i PRÓBKI NA ŻĄDANIE FRANCO.

Cegielnia i tartak parowy
E. Ks. SANGUSZKI
w Tarnowie, (na Rudach)
i fabryka dachówek „Konstancya"

poleca swoje wyroby, a mianowicie:

Dachówkę żłóbkowaną;
Cegłę: zwykłą murową, ręczną i maszynową;
„ na posadzki i piece;
„ do budowy wodnej (klinkiery);
„ podwójnie prasowaną do budowli nietynk.;
„ formową do gzymsów, sklepień i studzień.
Rurki drenowe różnych rozmiarów.
Tarcice jodłowe, świerkowe, sosnowe i dębowe wszelkich rozmiarów grubości i długości.
Sztachety, rygle i łaty.
Posadzki z doborowego, sztucznie suszonego drzewa;
„ dębowe w różnych wzorach i
wszelkie w zakres stolarstwa budowlanego wchodzące przedmioty.

Ceny umiarkowane.

Bliższych wiadomości, jakoteż cenników udziela

Zarząd.

Rajmund Kaempf

JUBILER i zaprzysiężony rzeczoznawca sądowy,

W TARNOWIE, PLAC KAZIMIERZA W.

poleca: WYROBY ZŁOTE i SREBRNE, wyprawy ślubne srebrne i z chińskiego srebra, wyroby kościelne. Wykonuje również wszelkie roboty i reperacye w zakres złotnictwa wchodzące.

Ceny bardzo umiarkowane.

Cukiernia Władysł. Delekty

w Tarnowie ul. Krakowska.

Odznaczona medalem srebrnym i złotym na wystawie ogrodniczej w Tarnowie w roku 1900 i wystawie ogrod. w Wiedniu w r. 1901.

Poleca wyroby pierwszej jakości:

1/2	klg.	karmelków nadziewanych niezawijanych	kor.	1·—
1/2	„	karmelków długich zawijanych . . .	„	1·20
1/2	„	pomadek w kilkunastu gatunkach . .	„	2·—
1/2	„	pomadek i czekoladek mieszanych . .	„	2·40
1/2	„	czekoladek, bombon. likworowych i pralin	„	3·—
1/2	„	herbatników wyborowych	„	1·20

Wielki wybór paryskich bombonierek, pudełek, koszyczków i kartonów w najnowszym guście.

KOMPOTY i KONFITURY.

Na zamówienie! Torty w rozmaitych gatunkach.

Wszelkie zamówienia zamiejscowe i na prowincyę wykonuje się szybko i najstaranniej.

STANISŁAW MICHALSKI

PRACOWNIA i SKŁAD WYROBÓW BLACHARSKICH

w Tarnowie ulica Krakowska l. 1.

URZĄDZA DZWONKI ELEKTRYCZNE.

Żywe złote rybki wysyła za zaliczką.

Właściciel c k. patentów Nr. 47.505, 7.983. Nr. 128.212.

Wszelkie roboty pod gwarancyą.

Pokrywa dachy i kościoły miedzią, cynkiem i żelazną blachą.

Przyjmuje wszelkie reperacye dachów i rynien.

Wyrabia wanny wszelkiego systemu, klosety, z pompkami pokojowe i nadkanałowe.

Wyroby ornamentacyjne. Naczynia kuchenne, kolejowe i gospodarskie.

Wszelkie zamówienia i reperacye w zakres blacharstwa wchodzące uskutecznia w oznaczounym czasie po cenach przystępnych.

Juliusz Silbiger

skład win węgierskich

w Tarnowie przy ul. Katedralnej.

Cenniki wysyła gratis i franco.

ALOJZY KAEMPF
SKŁAD WIN
MARYNATY
KAWIOR
PORTER
COGNAC
RUM
WODY MINERALNE
TOWARY KORZENNE
GŁÓWNY SKŁAD
HERBATY
SUEZ
WINA
SALONOWE
CHLEB
POKOJE do ŚNIADAŃ

Pierwszy koncesyonowany

ZAKŁAD WYROBÓW BETONOWYCH

W TARNOWIE.

Poleca Szan. Publiczności swoje wyroby, jako to:

Posadzki cementowe

do kościołów, sieni, korytarzy, stajen i t. d.

Dachówki falcowane

czerwone lub czarne.

Rury betonowe

o wszystkich przekrojach, kręgi studzienne, studzienki mułowe.

Podejmuję się urządzania, oraz przeprowadzania całej kanalizacyi według podanych planów.

Polecając swój zakład łaskawej pamięci, proszę o liczne zamówienia i kreślę się

z poważaniem

Michał Mikoś.

Na żądanie wysyłam cenniki.

Zakład fotograficzny

Tadeusza Mroczkowskiego

w Tarnowie,

przy ulicy Kaczkowskiego, vis-à-vis łazienek „Neptun“.

Otwarty codziennie od godziny 8-mej rano do 6-tej wieczorem, wykonuje oprócz wszelkich prac w zakres fotografii wchodzących, platynotypie i **powiększenia do wielkości naturalnej po cenach nader przystępnych.**

Na żądanie uskutecznia zdjęcia zamiejscowe.

JAN WÓJCIK

zegarmistrz,

w Tarnowie przy placu Katedralnym l. 6.

Poleca:

SKŁAD ZEGARÓW

i ZEGARKÓW GENEWSKICH.

Uskutecznia reperacye antyków, oraz wszelkie roboty w zakres zegarmistrzowstwa wchodzące.

DROGUERYA

oraz

fabryczny skład farb, lakierów,

pokostów, olei,

artykułów i nowości domowo-gospodarskich, rolniczych i przemysłowych, artykułów dla fabryk, gorzelń, rafineryj, browarów i t. d.

Władysława Bracha w Tarnowie

ODZNACZENIA: Medal złoty duży z wystawy Paryskiej 1900 r., **Dyplom honorowy i złoty medal** z wystawy Bruksel'skiej 1900 r., **Medal złoty** z wystawy Związku Pań w Wiedniu r. 1900 r. **Medal srebrny duży** z wystawy przyrodn. lekar. w Krakowie 1900 r. **Medal złoty** z wystawy w Neapolu 1900 r.

Prowadzi artykuły najlepszej jakości. Sprzedaje taniej jak wszędzie.

Poleca: Wszelkie zioła lecznicze, jak najświeższe **Ks. Seb. Kneippa.** Materyały apteczne, artykuły chirurgiczne, bandaże i opatrunki.

Rumy i herbaty znakomite.

Przybory toaletowe. Perfumerye i kosmetyki krajowe, francuskie i angielskie. Pasty i proszki do zębów.

Farby i przybory malarskie. Farby pokostowe i lakierowe we wszystkich kolorach szybko schnące.

Masę woskową na zimno lub gorąco do zapuszczania podłóg.

Lakiery krajowe, amerykańskie i angielskie.

Carbolineum Avenariusa przeciw grzybowi i wilgoci.

Cement, wapno hydrauliczne, gips, ter i papę do pokrycia dachów, Płyty gumowe i asbestowe.

Węże gumowe, płócienne i ssące.

Pasy, oliwy i oleje do smarowania maszyn.

Artykuły i materyały utrzymuje się na składzie wszystkie, jakie tylko istnieją i jakich PP. przemysłowcy, właściciele browarów, gorzelń itp. potrzebować mogą.

Zamówienia zamiejscowe uskutecznia odwrotnie pocztą lub koleją.

K. Urban w Tar=
=nowie

JEDYNY FACHOWY

Zakład mechaniczny

poleca

ROWERY pierwszorzędnych fabryk, wszelkie części składowe i przybory na składzie. - - - -

Carbit i latarnie acetylenowe.

Specyalny zakład

REPERACYI ROWERÓW, MASZYN do SZYCIA i WYROBÓW ELEKTRO-TECHNICZNYCH.

Urządza DZWONKI ELEKTRYCZNE, TELEFONY i GROMOCHRONY.

Zlecenia zamiejscowe uskutecznia odwrotnie.

CENNIKI rowerów na żądanie **franco.**

Dra Fryderyka Lengiela

Balsam brzozowy.

Po wypróbowanem doświadczeniu sporządzony środek upiększający

z odwiecznie znanego roślinnego soku brzozy, działa wygładzająco i wyrównuje wszystkie na twarzy powstałe **pryszcze** i **dzioby** po ospie, usuwa **piegi, plamy wątrobiane, znaki macierzyste, czerwoność nosa, podskórniki** i **nieczystości skóry** w krótkim czasie, nadając skórze młodzieńczy, miły koloryt.

Cena dzbanuszka wraz z przepisem użycia **1 złr. 50 ct.** wal. austr.

Dra Lengiela mydło benzoesowe: najmilsze i najznośniejsze dla skóry mydło, specyalnie preparowane; sztuka **60** ct. w. a.

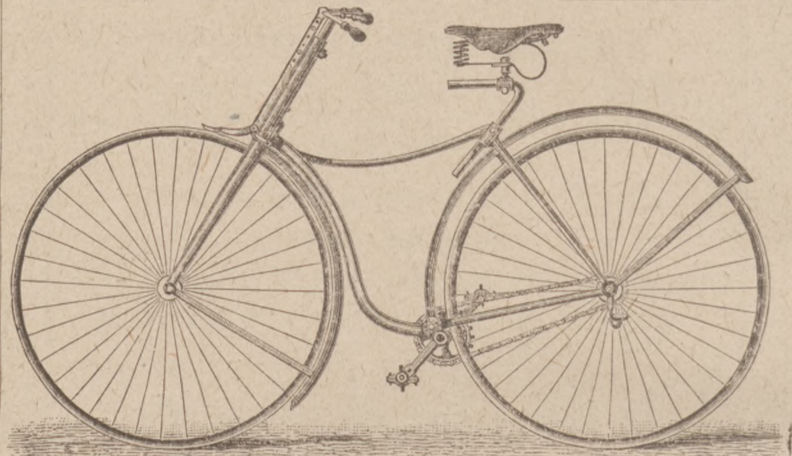
Otrzymać można we wszystkich większych aptekach, przedewszystkiem w **Bernie**, w aptece Józefa Brychta, ulica Piekarska, w aptece Sontaga, drogueryi Grolicha; w **Ołomuńcu** w aptece Dra Schröttera i drogueryi O. Hanischa; w **Iglawie** w aptece Wincentego Inderki; w **Opawie** we wszystkich aptekach. Skład główny u G. Hella & Co.

C. k. sprzedaż prochu.

KAROL DUDZIŃSKI

nożownik i rusznikarz w Tarnowie, w hotelu Krakowskim.

Przyjmuje wszelkie reperacye rowerów.

Skład broni, przyborów myśliwskich i wszelkich wyrobów stalowych, patronów, kapsli i śrutu. Wykonuje wszelkie reperacye i zamówienia.
Przyjmuje wszelkie reperacye rowerów.

HANDEL WIN przy ul. Wałowej l. 5. vis à vis Hotelu Krakowskiego

DAWIDA LEIBLA

poleca swój wielki zapas win węgierskich, austryackich, hiszpańskich i palestyńskich.

Szczególną uwagę zwracam na znakomite moje wina węgierskie. hegyalajskie i austryackie, które sprzedaję od 44 ct. za litr; — przy odbiorze 5 litrów po 42 ct.

Polecając się łaskawym względom, kreślę się z poważaniem

DAWID LEIBEL.

NOWOŚĆ! Malaga, Madera, Sherry, w szklankach po 10 ct. NOWOŚĆ!

L. Lusera plaster dla turystów.

Uznany najlepszy środek przeciw nagniotkom, nabrzmiałościom itd.

Główny skład: L. Schwenk'a Apteka, Wien-Meidling.

Żądać trzeba **LUSERA** plastra dla turystów po K. 1·20

Do nabycia we wszystkich aptekach.

Do nabycia w aptekach we **Lwowie** A Ehrbara, J. Beisera, B. Krzyżanowskiego, P. Mikolascha, J. Wiewiórskiego, Z. Ruckera; w **Tarnopolu** L. Fleischman, J. Krzyżanowski; w **Czortkowie** L. Noss; w **Jaśle** R Palch; w **Kołomyi** L. E. Stenzl; w **Przemyślu** W. Mańkowski; w **Rzeszowie** A. Karpiński; w **Samborze** J. Lepiankiewicz; w **Czerniowcach** Grabowicz i Herold.

Istniejąca w Tarnowie w Rynku
od roku 1853.

FABRYKA
oraz FABRYCZNY SKŁAD
wódek, rosolisów, rumu, likierów

pod firmą

I. KÖRBER

poleca znakomite wyroby swe

na chemicznej sporządzane drodze

po cenach bardzo umiarkowanych.

Pierwszy konces. Zakład pogrzebowy
Franciszka Łazarskiego
pod nazwą „Spokój“.

Podpisany posiada piękny **Karawan oszklony** w formie powozu najnowszego fasonu, oraz bardzo piękne dwa **Karawany zwykłe** i najdokładniejsze do tego celu przybory, jakoteż ubrania dla służby podług klas, podzieliwszy przybory na 4 klasy.

Cennik zatwierdziła Rada miejska na posiedzeniu dnia 9. września 1900 r. odbytem.

Główny skład trumien metalowych, oryginalnych i imitowanych, z doborowego materyału, jakoteż dębowych politurowanych, hermetycznie zamykanych, pojedynczych i eleganckich w różnych rozmiarach.

Przybory do trumien: materace, poduszki, szarfy, kapy i wieńce w wielkim wyborze.

CENNIKI NA ŻĄDANIE FRANCO.

Groby murowane i betonowe zawsze gotowe w najprzedniejszych miejscach.

Skład: ul. Lwowska l. 53. Fr. Łazarski. — Adres telegraficzny: **Łazarski, Tarnów.**

Poleca również: Landauery i oszklone karety do jazdy na bale i wesela.

W interesie przedsiębiorstwa można się posługiwać fiakrami zakładu bezpłatnie.

Fiakry własne: Nr. 41, 42, 43, 44, 45, 48.

Zygmunt Jeleń

Księgarnia, skład nut, ekspedycya czasopism, drukarnia, skład papieru, materyałów do pisania i artykułów relig.

W TARNOWIE.

Poleca:

Książki ze wszystkich działów wiedzy, Dzieła illustrowane, Książki do nabożeństwa, Książki i podręczniki szkolne, Wydawnictwa ludowe, Atlasy i mapy, Mszały, Brewiarze, Diurnaliki i Kanony ołtarzowe.

Wszelkie nowości otrzymuje zaraz po wyjściu z druku. Książki i nuty nie będące na składzie dostarcza w najkrótszym czasie.

W wielkim wyborze

Papiery listowe i kancelaryjne, Przybory szkolne i biurowe, Towary galanteryjne, Artykuły religijne: Obrazy i obrazki różnych Świętych Pańskich, Koronki, różańce, krzyżyki i medaliki.

Oprawy obrazów

uskutecznia po cenach przystępnych.

Wykonuje **bilety** wizytowe, zawiadomienia ślubne, naczółki na papierach i kopertach oraz mniejsze druki, gustownie i tanio.

Przez Wysokie c. k. Namiestnictwo koncesyonowane

BIURO PODRÓŻY

Zofii Biesiadeckiej Oświęcim (Dworzec).

Przewóz osób do Ameryki I. II. i III. klasą

Królewskimi belgijskimi parowcami pospiesznymi.

Celem ochrony od wyzysku przy wymianie pieniędzy i zakupnie żywności otrzymują pasażerowie III. klasy prócz całkowitego utrzymania na okręcie, wikt i nocleg już od Lipska t. j. od drugiego dnia wyjazdu z Oświęcima aż do dnia odejścia statku.

Antwerpia - New-York.

Antwerpia - Filadelfia.

Prospekta darmo i opłatnie.

Korespondencya w języku polskim, ruskim i niemieckim.

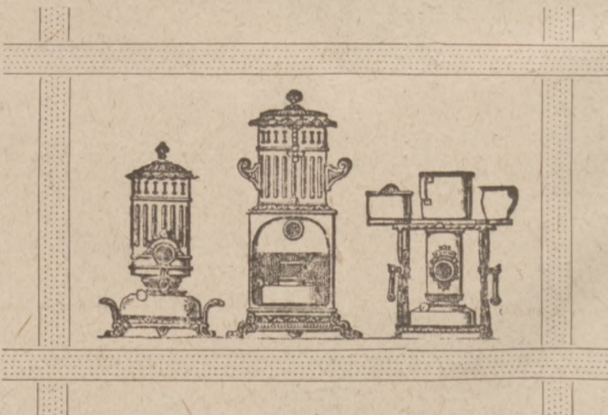
R. Ditmar we Lwowie

ces. i król. nadworny dostawca

poleca jako najnowszy i najpraktyczniejszy wynalazek:

Piece i kuchnie naftowe

do ogrzewania mieszkań i gotowania całych obiadów, dające się użyć bez rury i komina, nie wytwarzające żadnego odoru i kopciu — pod gwarancyą.

Pająki i różnorodne lampy

do oświetlenia

elektrycznego i gazowego.

JAN JORGO

SKŁAD FABRYCZNY ZEGARKÓW

Wiedeń III./4 Rennweg 75.

Remontoar niklowy 36 godz. idący	zł.	2·30
Prawdziwy **srebrny remontoar**, 4 rubiny, biegun.	„	3·50
Prawdziwy **srebrny remontoar**, 4 rub., biegun., podwójnie kryty	„	5·—
Prawdziwy **srebrny ankrowy remontoar**, 15 rub., biegun., podw. kryty	„	6·—
Prawdziwy **srebrny damski remontoar**, 4 rub., biegun,	„	4·30
Prawdziwy 14 karat. **złoty damski zegarek**	„	9·—
Prawdziwy **srebrny łańcuszek męski**, 15 gr. wagi	„	1·—
Prawdziwy 14 karat. **złoty męski łańcuszek**, 12 gr. wagi	„	15·50
Prawdziwy 14 karat. **złoty wisiorek**	„	3·—
Prawdziwy 14 karat. **złoty łańcuszek damski**	„	7·—
Prawdziwe 14 karat. **złote kolczyki**	„	1·50
Prawdziwy 14 karat. **złoty pierścień** z dowolnym kamieniem	„	2·50
Dobre **budziki** w niklowej oprawie	„	1·50
Dobre **zegary ścienne**, bijące, z 2-ma ciężarkami	„	1·70
8 dni idące **zegary pendułowe**, bijące, z 2 ciężarkami	„	12·—
14 dni idące **zegary pendułowe**, bijące, z 2 ciężarkami	„	5·70

WARSTATY DO NAPRAW ZEGARÓW.

Do każdego rodzaju zegarka zakłada się nową sprężynę za 40 ct., za każdy kupiony albo reperowany zegarek daje się ścisłą rzetelną gwarancyę, oszukaństwo całkiem wykluczonc. Proszę zażądać kartą koresp. mego bogato illustrowanego katalogu z cennikiem z 730 wyobrażeniami zegarów kieszonkowych i ściennych, przedmiotów złotych i srebnych, który to katalog bezpłatnie i franco przesyłam.

Uprasza się nazwisko i numer domu 75 zapamiętać.

Jakób Nowak, w Tarnowie

POLECA SWÓJ SKŁAD I PRACOWNIĘ

OBUWIA MĘSKIEGO I DAMSKIEGO

zawsze wedle najnowszych wzorów i fasonów

wykonując takowe najdokładniej z materyałów pierwszorzędnych fabryk zagraniczoych.

Utrzymuje na składzie wszelkie przybory i smarowidła na żółte i czarne obuwie.

Zamówienia z prowincyi uskutecznia w najkrótszym czasie.

Ceny umiarkowane.

Najlepszym środkiem przeciw cierpieniom reumatycznym, gośćcowym, suchym bólom i pokrewnym, jest

Sapomenthol

wyrobu EUGENIUSZA MATULI, aptekarza w Radomyślu Wielkim.

Jedno natarcie już ulgę przynosi. Sapomenthol jest przez wszystkich lekarzy jaknajlepiej polecany, a jako środek domowy zyskał sobie ogólne zaufanie. — Na wystawach światowych w Londynie, Marsylii, Paryżu i Wiedniu, uzyskał najwyższe odznaczenia a to: Dyplomy honorowe i złote medale. Po cenie **1·40** i **5 koron** dostać można we wszystkich większych aptekach. — Ostrzega się przed naśladownictwami!

Baczyć należy na opakowanie oryginalne i Markę ochronną.

W zaburzeniach żołądkowych poleca się używanie **„Stomachinu"**, który wzmacnia, ułatwia trawienie, zwiększa apetyt. Cena **2** i **4 koron za flaszkę.**

Zamówienia wysyłać pod adresem: **Apteka i Laboratoryum chem. farm. Eug. Matuli** w **Radomyślu Wielkim.**

„Głos rolniczy"

Popularne, illustrowane pismo rolnicze, poświęcone wszelkim gałęziom gospodarstwa wiejskiego, wychodzi 2 razy w miesiącu pod redakcyą T. Czaykowskiego, prof. gospodarstwa przy c k. Seminaryum naucz. w Tarnowie.

Artykuły krótkie lecz treściwe, opracowane przez ludzi fachowych, illustracye dostosowane do treści, a przytem niska prenumerata — oto zalety „Głosu rolniczego."

Prenumerata całoroczna, wraz z przesyłką pocztową, wynosi **4 kor. 50 hal.** (2 złr. 25 ct.).

Zgłoszenia przekazem upraszamy nadsyłać do

Administracyi „Głosu rolniczego" w Tarnowie ul. Różana Nr. 11.

Kto prócz całorocznej prenumeraty przyśle 40 hal. (20 ct.) otrzyma: „Praktyczny illustrowany poradnik przy wyrobie win owocowych i jagodowych."

ROK 1902.

TOWARZYSTWO
WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ
W KRAKOWIE,

założone w roku 1860.

Wyniki operacyi w dziale ogniowym i gradowym za czas od 1 kwietnia 1901 do 31 marca 1902 r. oraz wyniki operacyi w dziale życiowym za czas od 1go stycznia 1901 r. do 31 grudnia 1901 r.

	Dział ogniowy:	Dział gradowy:	Dział życiowy:
Wystawiono polic. . . .	463.778	7.029	27·980
Wartość ubezpieczona Kor.	1.423,235.377·—	41,795.756·—	89,559.061·— Renty: 307.637·—
Zebrana premia	9,096.991·—	904.116·—	3,269.823·—
Szkody wypłacone . „	5,793.034·—	844.779·—	1.911.069·—
„ nieuregulowane „	446.572·—	—	291.145·—
Fundusze rezerwowe po zamknięciu bilansu „	6.017.786·—	2,017.678·—	1,640.041·—
Rezerwa premii . . „	3,654.308·—	—	21,699.061·—
Fundusz emerytalny . „	1,608.805·—	—	—
Czysta pozostałość . „	295.196·—	—	204.305·—
Przyznana dywidenda dla członków . . „	10%	—	pośmiert. i mięsz. 6% dożywotnie 3%
Od czasu istnienia Towarzystwa:			
Wypłacono szkód . „	106,270.247·—	25,718.649·—	17,081.945·—
„ rent . . „	—	—	2,213.564·—
„ dywidendy „	27,112.002·—	440.011·—	1,585.034·—

25-letnia renoma!

Karpackie pigułki zdrowia

jako najulubieńszy środek w całych Węgrzech.

W każdym domu znajdzie się te ulubione i skuteczne **pigułki zdrowia,** działające łagodnie i nieszkodliwie, gdyż wyrabiane są takowe ze smołowego ekstraktu, który całą essencyą spirytusowo-tynkturową odpowiada zupełnie wodom mineralnym.

Ten znakomity węgierski domowy środek zastosować można najskuteczniej przy boleściach żołądka, niestrawności, wzdęciu, bolu głowy i zatwardzeniu.

Nabyć takowych można tylko w aptece

JANA FRIEDRICHA

w Malaczce, komitat Preszburgski,

która po otrzymaniu przekazem **1 zł. 25 ct.** rulon z 6-ciu pudełkami wysyła franco.

Upraszam Wiel. Pana Jana Friedricha o potrzeby lekarskie, które się zowią pigułkami, jednakże skutkują na wszystkie choroby. Są nam znane dowody, że jeden leżał cztery miesiące i żaden doktór nie mógł tej choroby uleczyć a po tych pigułkach za 2 tygodnie powstał. Upraszam bardzo pokornie Wiel. Pana, ażeby mi raczył przysłać 12 pudełek, bo już kalikuję 4 miesiące a nie mogę sobie pomódz. Posyłam 2 zł. 10 ct. to jest 4 korony i 20 halerzy a na posyłkę frankowaną daję 40 h. Franciszek Tracz, wieś Kumorów p. Tarnów (Galicya).

Upraszam Wielmożnego Pana Dobrodzieja o nadesłanie jednej paczki (6 pudełek pigułek z ziół karpackich) zarazem składam za przeszłe najserdeczniejsze podziękowanie Wielmożnemu Panu Dobrodziejowi. Jędrzej Banaś. Wiśniowa nad Wisłokiem. Proszę o prędkie nadesłanie.

Szanowny Panie Aptekarzu! Dziękuję Panu Aptekarzowi za tak zacne lekarstwo, byłem chory na oczy długi czas; po użyciu kilku paczek zostałem zupełnie zdrowy. Upraszam uprzejmie przysłać mi 3 paczki Pańskich pigułek karpackich, lekarskich, bez których obejść się nie możemy. Z wysokiem poważaniem. Adres mój: Michał Rapaty, Borysław, ulica. Pańska, dom Moszka Rosenbach, Pod debrą.

Dziękuję Wielmożnemu Panu Aptekarzowi za przesłane mi karpackie pigułki, które nadzwyczaj dobrze działają. Proszę Wielmożnego Pana Dobrodzieja, żeby był tak łaskaw posłać mi jeszcze za zaliczką pocztową dwanaście sztuk pudełek karpackich pigułek, tak, jak mi Wielmożny Pan posłał przedtem. Z wys. szacunkiem Michał Żurek, Węgierska Górka (Galicya).

Wielmożny Panie! Serdeczne podziękowanie zasyłam Panu, za tak dobre pigułki, i łaskawie upraszam o nadesłanie 3 paczki karpackich pigułek po 1 złr. 25 ct. tj. razem 3 złr. 75 ct. Z uszanowaniem, Franciszek Baran, gospodarz w Jaworznie.

Wielmożny Panie! Proszę o przysłanie 4 paczek pigułek karpackich i proszę przyjąć wyrazy hołdu za takie wyborowe wyrabianie pigułek, które niezawodnie dużo tysięcy ludzi musiały wyleczyć. Z prawdziwem poważaniem Wład. Loboda. Kraków.

Od wielu lat

DOŚWIADCZONE ŚRODKI DOMOWE

Franciszka Wilhelma, aptekarza

Marka ochronna w wielu państwach.

Na wystawach złotemi med. premiow.

c. i k. dostawca nadworny

w Neunkirchen, Niższa Austrya.

Dostać można w wielu aptekach w znanem opakowaniu oryginalnem, a gdzie dostać nie można zamawiać wprost. — W paczkach pocztowych wysyłamy opłacone do wszystkich stacyi pocztowych austr.-węg. monarchii.— Jako znak prawdziwości znajduje się na opakowaniu herb miasteczka Neunkirchen (Dziewięć kościołów) wydrukowany.

Wilhelma

SOK ZIOŁOWY

od wielu lat ulubiony

Sok przeciw

KASZLOWI

Jedna flaszka kor. 2·50, w pakiecie pocztowym 6 flaszek kor. 10.

Wilhelma rozwalniająca herbata. Kto tę herbatę chce pić, bo cierpi n. p. na gicht, reumatyzm, albo inne zastarzałe choroby, niechaj co dzień w litrze wody gotuje zawartość jednego pakieciku, tak długo, aż tylko pół litra płynu zostanie, wtedy przecedzić i rano na czczo połowę, a wieczór drugą połowę przed spaniem w stanie ciepłym wypić. Przy zastarzałych cierpieniach herbatę tę trzeba pić stale, aż cierpienie usuniętem zostanie (co często po użyciu niecałego pakietu się dzieje). Gdy cierpienie ustąpi, wtedy od czasu do czasu np. przy każdej zmianie pory roku trzeba użyć 1 pakietu tej herbaty, która za pośrednictwem uryny i odchodów wszelkie zarodki chorób usuwa. W czasie kuracyi tą herbatą zachować trzeba ścisłą dyetę, unikać potraw i napojów, które żołądek obciążają, jak: tłustych, słonych, kwaśnych, korzennych, także piwa i wina. Przed zaziębieniem i wilgocią trzeba się w czasie kuracyi strzedz. Jeden pakiet kor. 2·—, 15 pakietów kor. 24.

Wilhelma plaster. Ten jedynie w aptece **Franciszka Wilhelma**, c. k. nadwornego dostawcy w Neunkirchen (Niższa Austrya) wyrabiany plaster, zastosowany być może we wszystkich wypadkach, w których wogóle plaster jest potrzebny. Przeważnie pożyteczny okazuje się on przy zastarzałych lecz niezapalnych objawach, jak nagniotki, odciski, odmrożeniach członków, zastarzałych wrzodach, gdy się go po poprzedniem oczyszczeniu dotyczącego miejsca na jedwabiu lub skórce rozsmarowanym przyłoży. 1 pudełko 80 hal., tuzin pudełek 7 kor., 5 tuz. pudełek 30 kor.

Wilhelma płynne nacieranie

1 kamionka K. 2. Postcolli 15 sztuk K. 24.

„BASSORIN“

ces. król. uprzywil. 1871.

Wilhelma c. k. uprzyw. Bassorin jest środkiem, którego działalność polega na umiejętnych badaniach i praktycznych doświadczeniach i który wyłącznie tylko w aptece **Franciszka Wilhelma**, c. k. nadwornego dostawcy w **Neunkirchen** N. A. wyrabiany jest. Jako nacieranie działa uspokajająco, uśmierza ból i uspokaja nerwy, zwłaszcza przy cierpieniach muskułów, członków i kości.

Lekarze zastosowują go przeważnie w tych wypadkach, które występują po silnych natężeniach, marszach lub przedawnionych cierpieniach, dlatego środek ten używanym bywa przeważnie przez turystów, leśniczych, ogrodników, gimnastyków i cyklistów, tem więcej, że działa jako środek ochronny przeciw ukłuciom komarów.

J. Pserhofera

pigułki odprowadzające

prawdziwe tylko z czerwonym podpisem „J. Pserhofer“ na pokrywce każdego pudełeczka.

Od wielu lat są te pigułki ogólnie rozpowszechnione i niewiele znajdzie się rodzin, gdzie nie mianoby ich w zapasie. Jest to **dawno wypróbowany**, łatwo **odprowadzający,** przez wielu lekarzy zalecany **środek domowy** przy wszystkich następstwach **złego trawienia i zatrzymania.** Te pigułki działają przytem tak łagodnie, że nie wywołują żadnych zgoła boleści i że nawet dzieciom można je dawać bez obawy. Niezliczone serdeczne pisma dziękczynne uleczonych, których tu niepodobna nawet wyliczyć, leżą do przejrzenia.

J. Pserhofera pigułki odprowadzające, znane publiczności także pod nazwą **pigułek Pserhofera** lub **Pserhofera krew czyszczących pigułek,** wyrabia od 100 lat jedynie i wyłącznie

J. Pserhofera Apteka

Wien, I. Singerstrasse Nr. 182.

Rulonik z 6 pudełeczek kosztuje **K. 2·10.**

Mniej niż jeden rulonik nie wysyła się.

Za poprzedniem nadesłaniem należytości kosztuje już z przesyłką pocztową:

1	rulonik pigułek . . .	**K. 2·60**
2	ruloniki „ . . .	„ **4·70**
3	„ „ . . .	„ **6·80**
4	„ „ . . .	„ **8·90**
5	rulonikow „ . . .	„ **10·50**
10	„ „ . . .	„ **18·50**

Szanowną Publiczność uprasza się, jeśli już nie chce pigułek wprost sprowadzać od wytwórcy, żądać w innych miejscach sprzedaży

wyraźnie „J. Pserhofera pigułek odprowadzających“

i baczyć na to, aby na każdej pokrywce każdego pudełeczka na przepisie użycia znajdował się podpis: **J. Pserhofer** i to czerwonem pismem.

Oprócz tych pigułek, znajdują się na składzie także wszystkie w austryacko-węgierskich kalendarzach zalecane specyalności i na żądanie przesyła się za poprzedniem nadesłaniem pieniędzy lub za zaliczką.

Główny skład **J. Pserhofera balsamu na odmrożenie, balsamu na wól, balsamu cudownego, tanno-chinowej pomady, soku babki** (rozwalniającego flegmę), **Gorzkiej tynktury ziołowej** (dawniej zwanej esencyą życia); prof. **Steudla leczniczego plastru** na rany, Stolla preparata z koli (środek żołądkowy i nerwowy), **Bullricha soli uniwersalnej** (przeciw złemu trawieniu) itd.

Kwizdy

Płyn restytucyjny

c. k. uprzyw. woda do mycia koni.

Cena 1 flaszki K. 2·80.

Od lat 40 używanym **w stajniach nadwornych** jakoteż **w większych wojskowych i cywilnych do wzmocnienia sił przed i po wielkiem znużeniu** przeciw **wywichnięciom, sztywności żył** itd. Czyni konia zdolnym do **brania udziału w trenowaniu.**

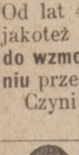
Korneuburgski

Proszek odżywczy dla bydła.

Środek dyetetyczny dla koni, bydła rog. i owiec.

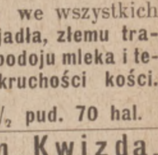
Od 50 lat używany prawie we wszystkich stajniach **w braku chęci do jadła, złemu trawieniu,** celem **powiększenia podoju mleka i tegoż polepszenia** i przeciw **kruchości kości.**

Cena 1 pudełka K. 1 40, 1/2 pud. 70 hal.

Z dawna uznany dyetet. kosmet. środek (wcieranie dla wzmocnienia żył i muskułów ciała ludzkiego **płyn Kwizdy**, marka ochronna wąż (płyn dla turystów). — Przez turystów, cyklistów i jeźdźców ze skutkiem używany do wzmocnienia po większych wysiłkach. — CENA flaszki 2 kor., pół flaszki 1 K. 20 hal.

Skład główny: **Franciszek Jan Kwizda,** c. k. austr. węg., król. rumuński i książ. bułgarski dostawca dworu, Apteka obwodowa w Korneuburgu przy Wiedniu. Illustrowane cenniki gratis i franko.

Jak powszechnie wiadomo, wyroby aptekarza Thierry'ego (Adolf) *limited* w Pregrada znane są w całym świecie jako ludowe i domowe środki lecznicze: THIERRY'EGO BALSAM i THIERRY'EGO MAŚĆ CENTYFOLIOWA przez swą niezawodną i niedoścignioną skuteczność, dlatego od długich już lat stały się dla wszystkich i dla każdego wprost niezbędne. Każdy prawie trzyma się tylko tych już znanych środków i unika zakupna zupełnie bezwartościowych naśladownictw, bo każdy nabrał przeświadczenia, że dobrze zrobił kupując te środki, gdyż nikt nie lubi wyrzucać pieniędzy daremnie. Preparaty Thierry'ego są w rzeczywistości artykułami światowymi, nie ma większego miasta na całym świecie, gdzieby nie było składu preparatów Thierry'ego, gdyż i za granicą przenoszą je ponad inne bezwartościowe naśladownictwa.

Ostrzeżenie!

Przed zamawianiem i zakupnem wszystkich, im tańszych tem mniej działających naśladownictw mego jedynie prawdziwego balsamu przestrzegam jak najszczerzej. Tylko mój balsam z zieloną handlową marką ochronną: **Thierry's Balsam** jest

Jedynym prawdziwym

Balsamem Thierry'ego.

Przez władze sanitarne zbadany i aprobowany.

Opakowanie flaszki zastrzeżone jest prawno-handlową marką ochronną.

Wyłącznem i jedynem miejscem wyrobu i zakupna jest
fabryka balsamu w koncesyonowanej przez władze i przez sąd handl. zaprotokołowanej
aptece Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-
Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Balsam ten służy do zewnętrznego i wewnętrznego użytku. Jest on: **1. Znakomicie działającym środkiem leczniczym przy wszystkich chorobach płuc i piersi, uśmierza katar, wydzieliny, powstrzymuje najboleśniejszy kaszel i leczy nawet zastarzałe takie cierpienia.** 2. Działa znakomicie przy zapaleniach gardła, chrypce i wszystkich chorobach gardła. 3. Usuwa każdą febrę gruntownie. 4. Leczy nadzwyczaj szybko wszystkie choroby wątroby, żołądka i kiszek, szczególnie kurcze żołądkowe, kolki i rznięcie w żołądku. 5. Uśmierza ból i leczy „złotą żyłę“ i hemoroidy. 6. Działa rozwalniająco, czyści krew, czyści nerki, łagodzi hypochondryę i melancholię i wzmacnia apetyt i trawienie. 7. Działa znakomicie przy bolu zębów, przy zepsutych zębach, gniliźnie w ustach i wszystkich chorobach zębów i ust i zapobiega brzydkiemu zapachowi z ust i odbijaniom z żołądka. 8. Jest dobrym środkiem przeciw robakom, tasiemcom, w epilepsyi i konwulsyach. 9. Działa zewnętrznie

Wszystkie te preparaty są prawdziwe do nabycia w Aptece pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn

jako środek cudownie leczący wszystkie rany, świeże i dawne, blizny, czerwonkę, piegi, fistuły, brodawki, **rany z oparzenia, odmrożenia,** krosty i wysypki, spierzchnięte ręce itd., opanowuje ból głowy, szum, strzykanie, gicht, ból uszu, o czem wyczerpujące wskazówki stosowania dają dobre wyjaśnienie. 10. Jest wogóle tak zewnętrznie jak wewnętrznie bez wątpienia znakomitym środkiem leczniczym, który jako tani i zupełnie nieszkodliwy w żadnej rodzinie, zwłaszcza podczas epidemii influenzy, cholery i innych, jako pierwsza pomoc, znajdować się powinien. Jedna próba więcej pouczy i udowodni, aniżeli wszelkie ogłoszenia.

Prawdziwym i niesfałszowanym jest ten balsam tylko wtedy, gdy flaszeczka opatrzona powyższą zieloną marką ochronną i przepisem do użycia, na którym znajduje się ta sama marka ochronna. **Trzeba więc zawsze zważać dokładnie na zieloną markę ochronną, jak wyżej.** Fałszerzy i naśladowców mojego jedynie prawdziwego balsamu, jakoteż sprzedających bezskuteczne fałszywe a łudzące publiczność, będę na zasadzie ustawy o ochronie marki sądownie ścigał i karał. **Gdzie niema składu mego balsamu, należy zamawiać wprost i adresować: Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf)** *limited* **w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.** Przed fałszowaniem chroni najlepiej bezpośrednie zakupno w mojej fabryce. Przesyłka następuje **tylko** w patentowanych **oryginalnych** kartonych po 12 flaszek małych, albo 6 flaszek podwójnych. Kosztuje franco do każdej stacji pocztowej w Austro-Węgrzech 12 małych albo 6 podwójnych flaszek 4 korony, do Bośnii i Hercogowiny 12 małych albo 6 podwójnych flaszek 4 kor. 60 hal. Mniej, aniżeli 12 małych lub 6 podwójnych flaszek nie wysyła się. Wysyłka tylko za poprzedniem nadesłaniem należytości lub za zaliczką.

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

Te oba w swej sile leczniczej nieprześcignione środki nie ulegają nigdy zepsuciu, lecz owszem przeciwnie, im są starsze, tem stają się cenniejsze i skuteczniejsze; nic nie szkodzi im ani upał ani mrozy; mogą więc być każdego czasu użyte. Zawsze przynoszą skutek i pomoc, przynajmniej aż do przybycia lekarza. Naturalnie, że nie należy nigdy brać naśladownictwa, albo tylokrotnie ofiarowywanych bezwartościowych i bezskutecznych tzw. środków zastępczych, na które tylko bezcelowo wyrzuca się pieniądze, lecz należy zawsze trzymać się tych starych, zupełnie nieszkodliwych, od dawna znanych, tanich środków, na których polegać można, i które w całym świecie znane, w każdej rodzinie, na każdy wypadek znajdować się powinny. Gdzie nie można ich dostać prawdziwych, ze wszystkiemi podanemi powyżej cechami prawdziwości, należy je zamówić wprost pod adresem

aptekarza Thierry'ego (Adolf) *limited* **apteka pod Aniołem Stróżem w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.**

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in PREGRADA

Siła i działanie

prawdziwej centifoliowej maści

(zwanej przedtem maścią cudowną).

Maścią tą wyleczono 14-letnie, za nieuleczalne uznane ropienie nogi, a niedawno temu nawet 22-letnie, stare, ciężkie cierpienie rakowe.

Prawdziwa maść centifoliowa, znakomicie ciągnąca, używana z najlepszym skutkiem przy najcięższych,

Wszystkie te preparaty są prawdziwe do nabycia w Aptece pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

przestarzałych chorobach cierpiącej ludzkości, która w **leczeniu ran i kojeniu boleści jest niezrównaną,** składa się w głównej części z koncentracji czerwonej róży **„Rosa centifolia“,** posiadającej **cudowne lecznicze własności** naturalne w połączeniu z innemi **znanemi ze swych znakomicie leczących własności substancyami.**

Prawdziwa maść centifoliowa znajduje zastosowanie: przy złych piersiach położnic, zatamowaniu odpływu mleka, stwardnieniu piersi, czerwonościach skóry, wszystkich zastarzałych chorobach, gnojących się rękach i nogach, przy ranach, opuchnięciu nóg, nawet przy ropieniu kości; dalej przy ranach pochodzących od uderzenia, przekłucia, strzału, cięcia, zmiażdżenia, przy wyciąganiu wszystkich obcych materyj z ciała, jak skorup, szkła, drzazg drzewa, piasku, śrótu, cierni i t. p., przy wszystkich nabrzmieniach, guzach, karbunkułach, nowotworach, nawet przy raku; przy zastrzałach czyli obieraniach paznokcia, pęcherzach, poranionych od chodzenia nogach, **ranach zapalnych wszelkiego rodzaju,** odmrożeniu, odleżeniu ciała u chorych, obrzmieniu szyi, guzach krwistych, szumie w uszach, gorączkach dzieci itd.

Maść centifoliowa im starsza, tem skuteczniejsza w użyciu.

Zaleca się posiadanie zawsze w domu tego **jedynego środka zapobiegawczego.** Mniej aniżeli dwa słoiki nie wysyła się; wysyłka następuje wyłącznie tylko za poprzedniem nadesłaniem należytości, albo za zaliczką pocztową. Wraz z portem, listem przesyłkowym i opakowaniem kosztują 2 słoiki 3 korony 50 halerzy.

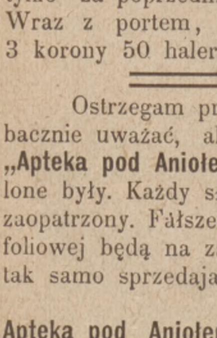
Liczne świadectwa do przejrzenia.

Ostrzegam przed zakupnem bezwartościowych naśladownictw i proszę bacznie uważać, aby na każdym słoiku powyższa **marka ochronna** i firma **„Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf)** *limited* **w Pregrada“** wypalone były. Każdy słoik jest zawinięty w przepis używania, tą marką ochronną zaopatrzony. Fałszerze i naśladowcy mojej jedynie prawdziwej maści centyfoliowej będą na zasadzie ustawy o markach ochronnych sądownie ścigani; tak samo sprzedający falsyfikaty.

Jedyne źródło zakupna

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* **w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.**

Składy w wielu aptekach. Gdzie niema składu należy zamawiać wprost i adresować: **Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf)** *limited* **w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.** Numer rejestrowy marki ochronnej dla Austro-Węgier 4524.

Cudowny Pain-Expeller

tylko do zewnętrznego użytku.

Nadzwyczaj pewnie działające nacieranie przy reumatyzmie, rwaniu członków, ostrej lub stawowej reumie, bólach grzbietu i krzyżów, postrzale, porażeniach, zewnętrznych przeziębieniach, zwichnięciach, opuchnięciach członków i zapaleniach itd., oraz jako zewnętrzny środek wzmacniający po wszystkich wysiłkach i jako środek zapobiegawczy powyższym cierpieniom. Prawdziwy tylko wówczas, gdy opatrzony jest powyższą firmą i marką ochronną oraz kapslą metalową z firmą wyrabiającego. Mniej, aniżeli dwie flaszki nie wysyła się i kosztuje franco do każdej stacji pocztowej Austro-Węgier i Niemiec za zaliczką pocztową lub poprzedniem nadesłaniem należytości 3 K. 50 gr. **Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf)** *limited* **w Pregrada pod Rohitsch Sauerbrunn.**

Wszystkie te preparaty są prawdziwe do nabycia w Aptece pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

Prawdziwa angielska pomada, chroniąca skórę

nie zawiera żadnych szkodliwych albo zakazanych ingredyencyj, działa szybko i pewnie przeciw wszystkim chorobom skórnym, ochrania przed wszelkim szkodliwym wpływem

atmosfery lub promieni słonecznych. Usuwa cudownie wszelkie nieczystości na skórze, twarzy i ciele, jakoto: **piegi, plamy wątrobiane, wągry** itd., zmarszczki, chropowatości skóry, czyni szorstkie i czerwone ręce gładkiemi i delikatnemi i nadaje przy stałem użytkowaniu młodocianą świeżość i delikatność twarzy i wogóle skórze ciała różową inkarnację. Każdego wieczora przed ułożeniem się do snu, należy lekko natrzeć twarz i te części ciała, które pragnie się odmłodzić i delikatnemi uczynić, na ręce nakłada się rękawiczki i poddaje się przez całą noc działaniu tej pomady. Rano umywa się świeżą, zimną wodą i dobrem neutralnem mydłem (najlepiej mojem **mydłem boraksowem**).

Każdy słoik musi mieć na pokrywce wyciśniętą firmę:

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* **w Pregrada.**

Słoiczek prawdziwej angielskiej pomady z mydłem boraksowem kosztuje franco 3 K. 30 h.

Wedle oryginalnej angielskiej recepty sporządza

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry Adolf *limited* **w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn**

Pastylki Hämatin

podług oryginalnej francuskiej recepty z prawdziwego ekstraktu mięsnego Liebiga z chemicznemi substancyami sporządzone, są najlepszym środkiem przeciw niedokrewności i bladaczce i wypływających z nich chorób. Pastylki działają podwójnie, raz tworzą krew, a powtóre odżywiają. Przy wszystkich oznakach rozpoczynającej się niedokrewności lub bladaczki, które u dotkniętego tą słabością człowieka łatwo poznać można z ogólnego znużenia, osłabienią muszkułów, bicia serca, trudnego oddechu, za burzeń w trawieniu, kurczów żołądka, zawrotów głowy, uporczywych bolów głowy itd., należy natychmiast, póki czas, położyć tamę rozwojowi choroby i z całem zaufaniem należy zamówić Pastylki Hämatin, które są jedynym, pewnym i niezawodnym środkiem przeciw niedokrewności i bladaczce. Pastylki Hämatin sporządza świeżo na każde zamówienie

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* **w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.**

Jedno pudełko kosztuje franco 4 korony.

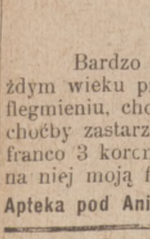
Każde pudełko musi być opatrzone własnoręcznym podpisem wyrabiającego.

Zagoriański syrup piersiowy

Bardzo przyjemny do zażywania środek tak dla starszych, jak i dla dzieci w każdym wieku przeciw kaszlom wszelkiego rodzaju, katarom piersiowym i płucnym, zaflegmieniu, chorobliwemu ślinieniu, bolom piersi itd. Usuwa cierpienia przy wszystkich, choćby zastarzałych cierpieniach piersiowych i płucnych. Jedna cała flaszka kosztuje franco 3 korony 30 groszy. Każda flaszka opatrzona jest kapslą metalową z wyciśniętą na niej moją firmą. Sporządza i sprzedaje:

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* **w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.**

Prawdziwa angielska tannochinowa pomada na porost włosów.

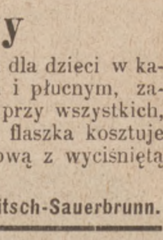

Zapobiega wypadaniu włosów, przedwczesnemu łysieniu i siwieniu, jest absolutnie nieszkodliwą i lepszą, aniżeli wszystkie tego rodzaju pomady.

Słoiczek kosztuje franco 3 korony 30 groszy.

Każdy słoik musi mieć na nakrywce wyciśniętą firmę:

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* **w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.**

Wszystkie te preparata są prawdziwe do nabycia w Aptece pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

Prawdziwe angielskie Cascara-Sagrada czyszczące krew pigułki.

Pudełko 60 groszy, 1 zwój z 6 pudełkami kosztuje franco 3 kor. 80 hal. Bardzo się zaleca dla uregulowania stolca; nie pozostają żadne złe następstwa. Każde pudełko musi mieć własnoręczny podpis wyrabiającego: *A. Thierry*. Gdzie niema składu moich preparatów, należy zamawiać wprost i adresować:

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

DIGESTIV.

Prawdziwy angielski uniwersalny proszek do trawienia

aptekarza A. Thierry w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

Niezrównany i niedościgniony jako wzmacniający żołądek, pobudzający do trawienia, odżywiający i wzmacniający ciało, łatwy do zażywania środek domowy przeciw wszystkim dolegliwościom w trawieniu, a zwłaszcza zalecany po spożyciu wielkiej ilości tłustych lub rozdymających potraw i po wypiciu znacznej ilości trunków. Czyści krew i tamuje rozwój znacznej części chorób wszystkich organów trawienia. Bierze się tego proszku jedną albo dwie łyżeczki w kwadrans po jedzeniu wraz ze szklanką wody, albo lepiej jeszcze z dobrem winem stołowem i następnie wypija się na to jeszcze szklankę wody lub wina. Pudełko kosztuje franco 3 korony. Każde pudełko na dowód prawdziwości musi być opatrzone własnoręcznym podpisem wyrabiającego *Thierry Adolf*. Gdzie nie ma składu tego znakomitego proszku, należy zamawiać wprost i adresować:

Apteka pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

Proszek przeciw hemoroidom

pewna pomoc, leczy i usuwa hemoroidy (złotą żyłę, upływ krwi, guzy). Do użycia tylko zewnętrznego, nie przeszkadza w codziennej pracy. Bliższe szczegóły podaje sposób używania. Pudełko z portem i opakowaniem kosztuje 8 koron. Każde pudełko musi być opatrzone moim podpisem. Prawdziwe tylko

w Aptece pod Aniołem Stróżem Thierry (Adolf) *limited* w Pregrada pod Rohitsch-Sauerbrunn.

Składy i w używaniu we wszystkich krajach świata.

Z dawna renomowana, od 40 lat istniejąca firma

JOHANN KLEIN

poleca najlepsze ręczne harmoniki według wszelkich systemów, zarówno według diatonicznego jako i chromatycznego podziału, z własną szkołą do nauczenia się samemu według nut, zatem także według nut fortepianowych. Wyuczenie się łatwe, najlepsze wykonanie.

Harmoniki ręczne według styryjskiego i karyntyjskiego systemu z basami bombardonowemi (zastępujące małą orkiestrę), są stale na składzie w zapasie. **Tylko własny wyrób.** Poleca także swój duży skład narzędzi muzycznych, jak: arystonów, manopanów, helikonów, miniaturowych organków, symfoniów (z płytami nutowemi) itd. Reparacye harmonij ręcznych, jakoteż części składowych do narzędzi muzycznych (także gdzieindziej zakupywanych) przyjmuje i najdokładniej wykonuje. Ilustrowane cenniki na powyższe instrumenta i przyrządy do grania są darmo do nabycia u

Jana Kleina w Wiedniu, VIII., Mariahilferstrasse 86.

Przez sen uratowane życie!

Prawdziwe opowiadanie Jana Schulza z N. Komlôs. (Przedruk wzbroniony).

Mnie już nic nie pomoże, puśćcie mię spokojnie umrzeć.

— A więc ty nie wierzysz, że sen mógł komu życie uratować?

Tak zapytał mię przyjaciel Karol, gdy go przeszłego Bożego Narodzenia odwiedziłem, a gdy niedowierzająco potrząsnąłem głową, rzekł: „Więc słuchaj“. Właśnie rok temu byłem u Józefa, którego znasz i który teraz jest organistą, i on to właśnie opowiadał mi jak go sen uratował. Cała jego familia była chora, on sam miał influenzę, darcie w krzyżach i pluł krwią, jego teściowa miała kurcze żołądkowe, kłócie i wymioty żółciowe, dzieci cierpiały na gardło, czerwonkę, odrę i niedokrewność; on sam był już tak chory, że się spowiadał, a gdy wieczorem zasypiał, nie przypuszczano że się obudzi A jednak obudził się rano i opowiedział swej żonie co następuje:

Żona Józefa wierzyła w sny, kupiła zatem zaraz kalendarz, a gdy go czytać zaczęła, padły jej oczy na opowiadanie p. t. „Wybawca“, w którem opisane było cudowne uzdrowienie z wszelkich chorób za pomocą **Fellera Elza fluidu**. Marya zamawiała już przedtem rozmaite fluidy, ale te nie pomogły, dopiero teraz dowiedziała się, że tylko taki **Fellera Elza fluid** jest prawdziwy, który zamawia się wprost u **aptekarza Eugeniusza V. Fellera w Stubicy Nr. 256 (Kroacya).**

Zamówiła więc telegraficznie 12 flaszek Elza fluidu za 5 kor., gdyż mniej nie wysyłają. Następnego dnia Elsa fluid nadszedł, a p. Feller opłacił nawet koszta przesyłki, ale chory nie chciał zażyć, a do proboszcza i Maryi którzy go prosili, aby tego prawdziwego Elsa fluidu spróbował, rzekł: „Mnie już nic nie pomoże, puśćcie mię spokojnie umrzeć“. Ale gdy go biedna kobieta zaklęła na dzieci, przystał; dano mu więc kilka razy przez dzień 20 kropli Elsa fluidu na cukier wewnętrznie, całe ciało natarto mu kilka razy Elsa fluidem i zaraz było mu lepiej. Zamówił więc odrazu 48 flaszek Elsa fluidu za 16 kor. i 6 pudełek znakomitych Fellera Elza pigułek za 4 kor., a za trzy tygodnie on, dzieci i teściowa, wszyscy **Fellera Elsa fluidu** używając, zupełnie byli zdrowi.

„Widzisz zatem — rzekł mi przyjaciel Karol — że sen uratował życie całej rodzinie. Gdy się w tej miejscowości o cudownych skutkach **Fellera Elsa fluidu** dowiedziano, zamówili wszyscy chorzy ten znakomity środek domowy, i przekonali się, że **prawdziwy Fellera Elsa fluid z apteki E. V. Fellera ze Stubicy Nr. 256** (**Kroacya**) znakomicie leczy **reumatyzm, puchlinę nóg, cierpienia nerkowe, wrzody, postrzał, febry,** podagrę, paraliż rąk i nóg, bicie serca, ciężki oddech, szum w uszach, **ból zębów,** choroby ust i **cuchnienie z ust, szczególnie osłabienie wzroku,** cierpienia nerwowe szyi i przełyku, nabrzękłości skrofuliczne, **rany,** odmrożenia, **zapalenia ran,** pruchnienie kości, brodawki. Ludzie dawali Fellera Elsa fluid swoim dzieciom przeciwko żółtaczce, febrze, konwulsyom, **chrypce, kaszlowi,** ka'arowi i robakom, smarowali Elsa fluidem, gdy dzieci **wyrzuty na ciele,** strupy na głowie miały i zawsze Fellera Elsa fluid pomógł.

Byłem zadowolony, że mi to mój przyjaciel opowiedział, gdyż ja sam od długich lat cierpiałem na **osłabienie** i poty, brak apetytu, zatkanie i **kwaśne odbijania,** zgagę i zawroty głowy, przez co byłem podraźniony, nerwowy i nie mogłem sypiać, zamówiłem więc u **aptekarza E. V. Fellera w Stubicy Nr. 256 (Kroacya)** 2 tuziny Elsa fluidu za 8 kor. 60 hel. i mogę każdemu z najczystszem sumieniem powiedzieć, że **Fellera Elsa fluid** i Fellera przeczyszczające Elsa pigułki najlepszymi są środkami domowemi przeciw wielu chorobom nawet przeciw takim, które powyżej wyliczone nie zostały.

Kto chory jest, niech zamawia u **aptekarza E. V. Fellera w Stubicy Nr. 256 (Kroacya),** a każdy będzie mi wdzięczny za to polecenie.

Prawdziwy **Fellera Elsa fluid** (Fellera wonny fluid z roślinnych esencyi z marką Elsa). musi na każdym przepisie użycia i na każdej flaszce mieć taką markę ochronną, jak obok podana z mianem „Elsa“ i podpisem „Feller“. Na wystawach **w Paryżu, Berlinie, Londynie, Rzymie i Nizzie został Fellera Elsa fluid odznaczony złotymi medalami.** Zamawiać trzeba **za pobraniem pocztowem** albo **poprzedniem nadesłaniem należytości.**

Razem z przepisem użycia, opłatą pocztową i paczką	12 flaszek	albo 6 podw.	kosztuje	5 k. — h.
	24 „	„ 12 „	„	8 „ 60 „
	36 „	„ 18 „	„	12 „ 40 „
	48 „	„ 24 „	„	16 „ — „
	60 „	„ 30 „	„	20 „ — „

☞ **Przy Elsa fluidzie poleca się jako najlepszy środek przeczyszczający Fellera Elsa pigułki na wszystkie choroby żołądkowe. Rulon (6 pudełek) 4 kor.** Pigułki te są pewnego i bezbolesnego działania przeczyszczającego przy nieżytu, cierpieniach żołądkowych, przeciw glistom i zatwardzeniu. Pigułki te są zupełnie nieszkodliwe. Kto je regularnie używa, ten nigdy nie cierpi zatwardzenie. Zwitek zawierający 6 pudełek kosztuje Kor. 4.

Za darmo dodaje się 1 flaszeczkę Elsa fluidu przy każdem **powtórnem** zakupnie tuzina. Strzedz się naśladownictwa!—Tylko Fellera Elsa fluid jest prawdziwy!—Ażeby list nie zginął, rekomendować.

Ani bolu głowy, ani bolu zębów, a właściwie żadnej choroby nie ma w moim domu, odkąd używamy znakomitego Elsa fluidu. Piszę d. 5 marca 1902.

Fryderyk Teobald

w Bierzanowie koło Krakowa (Galicya).

Kto chce otrzymać **Fellera** prawdziwy **Elsa fluid** i Fellera przeczyszczające **Elsa** pigułki, niech zamawia listownie i pisze wyraźny adres do jedynego miejsca wyrobu

Eugeniusz V. Feller

aptekarz i nadw. dostawca Jego Król. Wysokości księcia Filipa Burbońskiego.

Stubica Nr. 256 (Kroacya).

Nie mogę żyć bez Fellera Elsa fluidu. Przeciw bezsenności działa znakomicie i leczy wszystkie cierpienia szybko i pewnie. Piszę 19 marca 1902.

Georg Bocek,

w Rubicach koło Cieszyna (Szląsk).

Fabryka cukierków

i SKŁAD

czekolady, czekoladek, bombonów deserowych i pieczywek etc.

HERMANA ISRAELOWICZA

poleca swe wyroby po cenach umiarkowanych.

Skład wzorowy i biuro, ul. Wałowa 28

obok c. k. poczty.

!Dla kupców i kółek rolniczych daje znaczny rabat!

DRUKARNIA i księgarnia
Józefa Pisza

W TARNOWIE, przy ul. Katedralnej l. 3.

posiada zawsze na składzie

Książki szkolne dla uczniów i uczenic szkół wszelkich kategoryj.

Książki do nabożeństwa.

KSIĄŻKI DLA DZIECI i MŁODZIEŻY

stosowne na upominki doroczne i nagrody szkolne.

Utrzymuje oficie zaopatrzony skład RAM i OBRAZÓW, licząc za oprawę własne koszta.

Utrzymuje oficie zaopatrzony skład RAM i OBRAZÓW, licząc za oprawę własne koszta.

PRZYJMUJE PRENUMERATĘ

na wszelkie wydawnictwa stałe i peryodyczne, pisma belletrystyczne, dzienniki mód itp., dostarcza takowe abonentom do domu bez podwyższenia ceny prenumeracyjnej.

Introligatornia własna

zaopatrzona we wszelkie maszyny pomocnicze, do cięcia, szycia, złocenia i dziurkowania (perforowania). Uskutecznia wszelkie roboty w zakres introligarstwa wchodzące po cenach umiarkowanych.

Ceny umiarkowane.

„Pogoń”

tygodnik polityczny i ekonomiczno-społeczny pod redakcyą **Józefa Pisza**, wychodzi od lat **23.**

Warunki przedpłaty: W Tarnowie: kwartal.: kor. 2·30, półrocz. 4·60,: rocznie: 9·20. — Na prowincyi kw.: kor. 2·60, półr.: 5·20, roczn.: 10·40, W Niemczech kw. mrk. 3·—, półr: 6·—, r.: 12·— We Francyi kw. frank.: 4·—, półr.: 8·—, r.: 16·— W Stanach Zjednoczonych Ameryki 3 dolary rocznie. Numer pojedynczy kosztuje 20 hal.

Wykonuje starannie wszelkie w zakres drukarstwa wchodzące roboty, utrzymując zawsze na składzie **gotowe druki** szkolne, parafialne, gminne, gospodarcze, notaryalne, adwokackie, sądowe i ogólnego użytku.

SKŁAD PAPIERU

kancelaryjnego, konceptowego, rysunkowego i listowego, bądźto w ryzach i librach, bądźto w kasetach, albo pojed.

Papier ozdobny na powinszowania w formatach folio, 4to i 8vo, **dyplomy, listy wyzwolin** i t. p.

Wszelkie artykuły biurowe i ozdoby biurkowe.

Zeszyty szkolne na pięknym welinowym papierze.
Wszelkie przybory szkolne do pisania i rysunków.

Wielki wybór gotowych, wycinanych KWIATÓW jakoteż wszelkich do sporządzania tychże potrzebnych przyborów, jak liści, bibułek, środków, łodyg, traw, mchu i drucików.

Wzory zeszytów oraz cenniki zeszytów i druków szkolnych, wysyła się na żądanie gratis i franco.

Marka ochronna: **Kotwica.**

Liniment. Capsici comp.

z apteki Richtera w Pradze.

Ten **wielokrotnie doświadczony środek domowy** używanym bywa z jak najlepszym skutkiem jako **odciągające** i **zapobiegające**, a szczególnie jako **uśmierzające i gojące** nacieranie. Środek ten zaleca się przedewszystkiem tym osobom, które dużo przebywają na wolnem powietrzu i wskutek częstej jego zmiany łatwo podlegają **zaziębieniu**, a więc: **ekonomom, leśniczym, myśliwym, rolnikom, rybakom, górnikom, turystom, podróżującym** itd.

Wielką zaletą Liniment. Capsici comp. z „kotwicą" jest jego niska cena, bo 80 hel., Kr. 1·40 i 2·— za butelkę, jest więc środek ten wszystkim osobom bardzo przystępnym, to też nikt nie powinien zaniedbać w wypadkach **zaziębienia** doświadczyć na sobie samym niezawodnych jego skutków.

Ten wyżej omówiony środek domowy przyrządzanym bywa w jak najstaranniejszy sposób w laboratoryum podpisanej apteki; każda butelka mieści się w pudełku, zaklejonem u góry i u dołu **czerwoną kotwicą**, na co przy kupnie trzeba uważać i nie pozwolić sobie podsunąć żadnego **naśladownictwa!** Luźno nie sprzedaje się kotwiczne Linimentum. Ktoby Richtera oryginalnego preparatu z urzędowo zarejestrowaną marką ochronną kotwicą nie mógł dostać na miejscu, to niech się wprost uda do

Richtera apteki pod „złotym lwem" w Pradze,

ul. Elżbiety Nr. 5 nowy.

Przy zakupnie sławnych

kotwicznych skrzynek budowlanych

i kotwicznych skrzynek mostowych

cena Kor. —·75, 1·50, 3·— i wyżej należy uważać na markę ochronną „kotwicę" i każdą skrzynkę **bez** tej marki odsunąć jako nieprawdziwą. Illustrowany cennik wysyłają na żądanie bezpłatnie i franco

F. Ad. Richter & Cie, Wiedeń,

królewscy nadworni i szambelańscy dostawcy. I. Operngasse 16.

Sedlaczek & Muszyński

Tarnów, ulica Krakowska, obok c. k. Starostwa

polecają:

Materyały na suknie czarne i kolorowe

w wielkim wyborze.

Barchany kolorowe i białe, perkale, batysty, satyny, zefiry, płócienka. Wszelkie podszewki pod suknie i staniki. Chustki do okrycia na głowę zimowe i letnie. Halki jedwabne, klotowe, alpagowe, kretonowe, flanelowe i włóczkowe. Fartuszki strojne, gospodarskie i empire.

Kołdry własnego wyrobu.

Koce wełniane, Koce i derki na konie, pledy do powozów. Kapy i serwety gobelinowe, portyery, firanki, chodniki.

DYWANY.

Wata i wełna do kołder. — Włósie do materaców.

Płótna irlandzkie, rumburgskie i freiwaldawskie.

Garnitury stołowe, białe i kolorowe. Ręczniki odpasowane i na metry. Drelichy na materace i story. Płótna żaglowe i na liberye. **Szyrtyngi, Szyfony, Dymki, Croise, z fabryki Benedykta Schrolla. Bielizna damska** płócienna i szyrtyngowa. **Bielizna pościelowa.** Pończochy damskie i dziecinne, czarne i kolorowe, letnie i zimowe.

Bielizna damska i męska Prf. Dra Jägera.

Bielizna męska: Koszule, kalesony, kołnierze, mankiety. Wielki wybór krawatów w najnowszych fasonach i deseniach. Rękawiczki męskie i damskie. Sznurówki. Parasole.

Kompletne wyprawy ślubne.

PRZYBORY do SZYCIA.

Ceny bardzo umiarkowane. Próbki na żądanie franco.

Cesarskie parostatki

Kaiser Wilhelm der Grosse	w. 198	metrów długości
Kronprinz Wilhelm	202	„ „
Kaiserin Maria Theresia	166	„ „
Kaiser Wilhelm II.	215	„ „

są największe i najszybsze parostatki

z Bremen odjazd co wtorek.

Cesarskie parostatki jadą tylko z **Bremen** i kto chce **cesarskimi parostatkami** jechać, ten musi sobie w każdym razie miejsce zamówić i naprzód z domu dla każdej osoby 20 koron zadatku nadesłać do

F. Missler'a w Bremen, Bahnhofstrasse 30.

Przeprawa pasażerów

z Bremen do Ameryki, Australii, Afryki.

Najniższe ceny. Dobry wikt. Bliższych wyjaśnień udziela bezinteresownie. F. Missler, Bremen, Bank i wymiana pieniędzy.